Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավաասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԱՂԲԻՒՐԻ 25-ԱՄԵԱԿԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ՏԱՐԵՑՈՅՑ

1899-1909

Մ. ՃՄՇԿԵԱՆԻՑ

Մ. ՋՄՇԿԵԱՆԻ

ՏԱՐԵՑՈՅՑ 1907 Թ.

ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԹԻՖԼԻՍ
1906

ՄԵՐ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1)	Բաղքի ադամ (սպառուած) տպ.	1869 թ.		15 կ.
2)	«Ծոցի» օրացոյց	1888 թ.	. . . .	15 »
3)	— —	1889 »	. . . .	15 »
4)	— —	1890 »	. . . .	15 »
5)	— —	1891 »	. . . .	15 »
6)	— —	1892 »	. . . .	15 »
7)	— —	1893 »	. . . .	15 »
8)	— —	1894 »	. . . .	15 »
9)	— —	1895 »	. . . .	15 »
10)	— —	1896 »	. . . .	15 »
11)	— —	1897 »	. . . .	20 »
12)	— —	1898 »	. . . .	20 »
13)	— —	1899 »	. . . .	20 »
14)	— —	1900 »	. . . .	20 »
15)	— —	1901 »	. . . .	20 »
16)	— —	1902 »	. . . .	20 »
17)	— —	1803 »	. . . .	20 »
18)	— —	1904 »	. . . .	20 »
19)	— —	1905 »	. . . .	20 »
20)	— —	1906 »	. . . .	20 »
21)	— —	1907 »	. . . .	20 »
22)	«Պատկերազարդ»	1889 »	. . . .	30 »
23)	— —	1891 »	. . . .	30 »
24)	— —	1892 »	. . . .	30 »
25)	— —	1893 »	. . . .	30 »
26)	— —	1894 »	. . . .	30 »
27)	— —	1895 »	. . . .	30 »
28)	— —	1896 »	. . . .	30 »
29)	— —	1897 »	. . . .	30 »
30)	— —	1898 »	. . . .	30 »
31)	— —	1899 »	. . . .	30 »
32)	— —	1900 »	. . . .	30 »
33)	— —	1901 »	. . . .	30 »
34)	— —	1902 »	. . . .	30 »
35)	— —	1903 »	. . . .	30 »
36)	— —	1904 »	. . . .	30 »
37)	— —	1905 »	. . . .	30 »
38)	— —	1906 »	. . . .	30 »
39)	— —	1907 »	. . . .	30 »

„ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ—ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ"

ՏԱՐԵՑՈՅՑ

1907 Թ.

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՄԱԿԱՐ ԶՄՇԿԵԱՆԻ

ԹԻՖԼԻՍ
Տպարան Տ. Մ. Ռոտինեանցի։
1906

Дозволено цензурою 22-го апрѣля 1906 года.

ՔՍԱՆ ՏԱՐՈՒԱՅ ԱՌԹԻՒ

1888—1907 թ.

Մտնելով օրացոյցներիս հրատարակութեան քսաներորդ տարեշրջանը և ներկայացնելով ընթերցողներիս այդ մասին իմ ունեցած գործունէութիւնը, աւելորդ չեմ համարում յայտնել, որ 1868 թուից սկսած աշխատել եմ և իմ ունեցած թէ մտաւոր և թէ նիւթական թոյլ ույժերս նուիրել հայ մամուլին և ժողովրդական հրատարակութիւններին, մեծ մասամբ ծածկանուն (պսեվդօնիմ) ստորագրութիւններով։

Բայց 1888 թ. հրատարակելով մի քանի տեսակ օրացոյցներ—«ԾՈՑԻ», «ՍԵՂԱՆԻ», «ՊԱՏԻ «ԾԻԱԾԱՆ» և „АРМЯНСКІЙ КАЛЕНДАРЬ съ предсказаніями“ (ռուսախօս հայերի համար) աշխատել եմ, մինչև այդ ժամանակ այդ տեսակ հրատարակութիւնների մէջ միայն «գուշակութիւնք օդոց» գոյութիւն ունեցող յաւելուածների տեղ, օրացոյցներս հարստացնել առանձին բաժանմունքներով—Աստղագիտական, Օդերևոյթաբանական, Հոգեբանական, Բարոյական, Բժշկական, Առողջապահական, Գիւղատնտեսական, Գեղարուեստագիտական և այլ առօրեայ պիտանի և գործածելիք տեղեկութիւններով։

Եւ թէև յաճախ այդ յաւելուածների մէջ մտած են ժողովրդի մէջ դարերով սովորութիւն դարձած «Երազների գուշակութիւնը», բայց այդ կատարուել է գաւառական գործակալներիս դրդմամբ, այն պատճառաբանութեամբ, որպէս զի թէ ընթերցանութեան տարածման գործը չվնասուի և թէ գաւառական և գիւղական ընթերցող հասարակութիւնը չզրկուի Օրացոյցներում զետեղուած մնացած օգտակար նիւթերից։ Իսկ այդ մասին ընթերցողներիս մանրամասնօրէն բացատրել եմ և հասկացրել, հենց միևնոյն հրատարակութիւնների մէջ այդպիսի գուշակութիւնների գիտութիւնից չհաստատուած լինելը։

Կցելով վերոյիշեալներին և այն որ չնայելով յաճախ երևացող—ասպարէզ եկող յարգելի պաշտօնակիցներիս (օրացոյց կազ-

մողների) մրցմանը և այսքան տարիների ընթացքում հրատարակութիւններիցս մի զգալի օգուտ չստանալը, մանաւանդ վերջին տարիների գործադուլներից պատճառած վնասները, չեն վհատում ինձ, քանի որ 13 տարեկան հասակից ունեցած սէրս դէպի գրականութիւնը, հասարակութիւնից գտած ընդունելութիւնը և այն աշխատութիւնը, որ տարել եմ 38 ձիգ տարիների ընթացքում—այդ միմիայն հայ հեղինակներին յայտնի դժուար ասպարիզում՝ ինձ խրախուսում են և յոյս են ներս շնչում՝ այսուհետև աւելի ևս եռանդով առաջ տանելու և շարունակելու այս իմ սիրած և ձեռնարկած Օրացոյցներիս հրատարակութեան գործը։

Մ. Ջմշկեան։

ՊՐՕՖ. ՆԻԿ. ՄԱՌ

Անի քաղաքի եռանդոտ հնախոյզը։

Առաջիկայ 1907 թ. «Մոցի» օրացոյցիս մէջ զետեղելով յարգելի գիտնականի պատկերը, և նրա կենսագրութիւնը թողնելով մի այլ յարմար ժամանակին ի լոյս ընծայելու, պարտք եմ համարում մի քանի խօսք նուիրել շնորհալի գիտնականի գործունէութեան նշանակութեան մասին ներկայ ժամանակում։

Չնայելով մեր երկրի տարտամ և տագնապալից ներկայ վիճակին, չնայելով հայերի հինգ հարիւր տարուայ գործ դրուած հայրենիքի վերածնութեան համար կրած ամեն տեսակ նեղութիւններին և այն հանգամանքներին երբ ներկայումս հայ ժողովուրդը այդ մասին ունեցած նուիրական ծրագիրներն բարձի թողած միաբան և համբերաշխ գործելու փոխարէն զբաղուած է երկպառակութեամբ բաժանուելով զանազան կուսակցութիւնների և ընկերութիւնների՝ ահա հենց այսպիսի ժամանակ, ազգով և կրօնով օտար յարգելի հնախոյզը զբաղուած է մեր թշուառ հայրենի Անի քաղաքի փառաւոր անցեալի հնութեան բեկորները ի լոյս աշխարհ հանելու աշխատութեամբ։

Փառք և պատիւ շնորհալի և եռանդուն հնախոյզ գիտնական Նիկ. Մառին։

Մ. Ջ.

ՆԱՀԱՏԱԿ ԸՆԿԵՐՆԵՐ

ՄԱՐՏԻԿ (Հնչակեան) — ՊԵՏՕ (Դաշնակցական) — ԱՒԵՏԵԱՆ (Արմենական)

'Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Տ. Տ. ՄԿՐՏՉԻ Ա.

ԱԶԳԸՆՏԻՐ ԵՒ ՍՐԲԱԶՆԱԳՈՅՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

'Ի ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

Տ. Տ. ՍԱՀԱԿԱՅ Բ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

'Ի Պատրիարքութեան Հայոց Ս. Երուսաղէմի Ամենապատիւ

Տ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

բարձր-սրբազան Արքեպիսկոպոսի

ԵՒ

'Ի պատրիարքութեան Հայոց Կ. Պոլսոյ Ամենապատիւ

Տ. ՄԱՂԱՔԻԱ

բարձր-սրբազան Արքեպիսկոպոսի։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

Ա) 1907 Թ. ՀԱՅՈՑ ՏՈՄԱՐԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐԸ

Գիր տարւոյն է	Ր
Վերադիրը	Ին
Եօթնեբեակը	Ա
Ինննեւտասներեակը	Զ
Տանուտէրն	Կշիռն.

Բ) ՏԱՐԵՄՈՒՏՆԵՐ

Հայոց՝ ըստ բուն Տոմարի	Օգոստ.	11-ին
» ըստ Աղարիայի	Մարտի	21 »
Հաբեշաց՝	Օգոստոսի	26 »
Ռուսաց՝	Յունուարի	1 »
Լատինաց՝ (ըստ նոր Տոմ.)	Դեկ.	19 »
Մահմեդականաց՝	Յունիսի	10 »
Հրէից՝	Սեպտեմբերի	7 »
Չինաց՝	Փետրուարի	1 »

Գ) ՀԱՅՈՑ ՇԱՐԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆՇԱՐԺ ՑԱՑՏՆԻ ՏՕՆԵՐԸ ԵՒ ՄԻՋՕՑՆԵՐԸ

Օր Կաղ. Բշ. Յունուարի 1-ին
» ԾՆՆԴԵԱՆ Շաբաթ . . . . 6 »
Միջոց ունիք 37 օր:
Առաջաւորաց Բարեկ. Փետր. 11 »
ՕՐ ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋԻ Դշ. Փետ. 14 »
Բուն-Բարեկենդան Մարտի 4 »
ՕՐ ԱՒԵՏՄԱՆ Շաբ. Ապրիլի 7 »
ԶԱՏԻԿ . . . . . » 22 »
Օր Երեւման Ս. Խաչի Կիր. մ. 20 »
ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՆ Մայիսի 31 »
ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍՏ Յունիսի 10 »
Բարեկ. Ս. Լուս. պհց. Յուլիսի 1 »
Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ » 7 »
Բարեկ. Վարդ. պհց. » 22 »
ՎԱՐԴԱՎԱՌ . . » 29 »
Միջոց ունիք մէկ շաբաթ:
Բարեկ. Ս. Աստուած. պհց. Օգ. 5 »
ՎԵՐԱՓՈԽՈՒՄՆ Ս. Ածած. „ 12 »
Միջոց ունիք երեք շաբաթ:
Բարեկ. Ս. Խաչի Սեպտեմբերի 9 »
ԽԱՉՎԵՐԱՑ. » 16 »
Բարեկ. Վարագայ Ս. Խաչի „ 23 »
Վարագայ Ս. Խաչ. » 30 »
Միջոց ունիք 7 շաբաթ:
Գիւտ Խաչ. . . Հոկտեմբ. 28 »
Յիսնակաց Բարեկ. Նոյեմբ. 18 »
Ս. Յակոբայ Բարեկ. Դեկտ. 9 »
Միջոց ունիք 17 օր:
Բարեկ. Ծննդ. պահոց Հինգշաբթէ Դեկտեմբերի . . . . 29 »

Դ) Այն օրերը, երբ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ օրէնքով պսակի խորհուրդ կատարելն արգելվում է:

Ամբողջ մեծի պահոց և Ցինանց օրերի ընթացքում. մինչև Եղիական—տաւզին Կիւրակէն Յարութեան:

Այն Կիւրակէ երեկոներին, երբ միւս օրը սրբոց տօն չէ:

Ամեն Շաբաթ երեկոներին:

Ամեն լուս—Չորեքշաբթի և լուս Ուրբաթ երեկոներին:

Շաբաթական պահոց ընթացքում:

Տէրունական մեծ տօների նախընթաց երեկոներին:

Նաւակատեաց Ուրբաթ երեկոներին:

Ծննդեան ութօրէից, Վարդավառի 3 օրերը. Վերափոխման 10-րդ օրը և Ս. Խաչի ամբողջ շաբաթը:

Ե) ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՐՁԱԿՄՈՒՆՔ

Տօնք եկեղեցականք

5. 6. 7. և 13. Յունուարի տօնք Ծննդեան և Անուանակոչութեան Քրիստոսի:

Յունուարի 15.—Անուանակոչութիւն Մկրտչի Ա. Վեհափառ Կաթողիկոսի:

Փետր. 10.—Ս. առաքելոյն Թադէոսի և Ս. Սանդխտոյ կուսին:

Փետր. 14.—Տեառնընդառաջ:

Մարտի 1—Ս. Վարդանանց զօրավարացն

» 24.—Մուտն 'ի Վիրապն Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին:

Ապրիլի 7 Տօն Աւետման:

Յունիսի 23.—Ելն ի Վիրապէն Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին:

Յուլիսի 7.—Գիւտ Նշխարաց Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին:

Յուլիսի 11.—Ս. Թարգմանչացն մերոց Սահակայ և Մեսրոպայ:

Սեպ. 8.—Տօն Ծննդ. Ս. Աստուած.

» 30.—Տարեդարձ Ս. Օծման Վեհ. Մկրտչի Ա. Կաթողիկոսի:

Նոյ. 21.—Ընծայումն Ս. Աստուածածն:

Դեկտ. 1.—Ս. Առաքելոցն Թադէոսի և Բարդուղիմէոսի:

Դեկտ. 9.—Տօն Յղութեան Ս. Աստուածածնի ի յԱննայէ:

Զ) ՏՕՆՔ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆՔ

Ապրիլի 23.—Անուանակոչութիւն Ն. Կ. Մ. Կայրուհւոյ Ալէքսանդրայ Ֆէօդորովնայի:

Մայիսի 6.—Ծնունդ Ն. Կ. Մ. Կայսր Նիկոլայ Աղէքսանդրովչի:

Մայիսի 14.—Թագադրութիւն Ն. Կ, Մ. Կայսր Նիկոլայ Ալէքսանդրովչի և Ալէքսանդրայ Ֆէօդորովնայի:

« 25 Ծն. Ն. Կ. Մ. Թագուհի-Կայսրուհւոյ Ալէքսանդրայ Ֆէօդորովնայի:

Յուլ. 22.—Անուանան. Ն. Կ. Մ. Մայր Թ. Կայսրուհւոյ Մարիայ Ֆէօդորովնայի:

Յուլ. 30:—Ծնունդ Ն. Կ. Մ. Թագաժառանգ Կայսր Ալէքսէի Նիկոլայեվիչի:

Օգոստ. 25.—Յիշատակ Նուաճման արևելեան Կովկասու:

Հոկտ. 5.—Անուանակ. Ն. Կ. Մ. Թագաժառանգ Կայսր Ալէքսէի Նիկոլայեվիչի:

Հոկտ. 21.—Գահակալութիւն Ն. Կ. Մ.—Կայսր Նիկոլայ Աղէքսանդրովչի:

Նոյեմբերի 14.—Ծ. Ն Կ. Մ. Մայր Թ. Կայսրուհւոյ Մարիայ Ֆէօդորովնայի:

Դեկտ. 6.—Անուանակոչութիւն Ն. Կ. Մ. Կայսր Նիկոլայ Աղէքսանդրովչի:

ՅՈՒՆՈՒԱՐ

Երկիրը բացի իւր առանցքի վերայ պտտուելուց պտտում է նաև արևի շուրջը—365 օրում 5 ժ. 48′ ր. 51 վայրկեանում։ Եւ այդ ժամանակամիջոցը անուանել են տարի։ Հին ժամանակները այդ շրջանը անուանում էին Կենդանակերպեան կամ Զոդիակոսեան շրջան։ Երկիրը պտտուելով արևի շուրջը՝ անցնում է 12 համաստեղութիւններ, որոնց անուանել են Կենդանակերպներ. իսկ իւրաքանչիւր համաստեղութիւնը ամիս։ Ջրհոս կենդանակերպ համաստեղութեանը — համապատասխանող Յունուար ամսին, անուանել են Հռովմայեցւոց չաստուած Յանոսի անունով։ Այսպէս կարգաւորեց Հռոմուլոսի ժառանգ Նումեա Պոմպէացին, Հռոմուլոսի տարուայ ամիսների թիւը լրացնելու համար։ Մեր նախնիքն էլ, ինչպէս ուրիշ ազգեր, նայելով բնութեան երևոյթներին, երկրի սովորութեան, աւանդութեան, նաև մարդկանց զբաղմունքների և պատահած ժամանակին, ամիսներին յարմար անուններ էին տալիս. օրօրինակ՝ տարեգլուխը, և յիշատակ ջրհեղեղի սկսել են Օգոստոս ամսից, ջրհեղեղի վերջանալու և Նոյեան նաւի—տապանի կանգնած տեղին հասնելու պատճառաւ անուանել են Նաւասարդ, որ է Նաւ-աստ-արդ, (Նաւը-արդէն-այստեղ է կամ նաւը հասել է արդէն)։ Յունուարին անուանել են Արաց։

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ.—Ջրհոսն։ Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան համեստ է, բարի, սիրելի, խելացի, ուրախ, հետաքրքիր, կասկածոտ և հանճարեղ՝ օրից և օգտուող։ Միակ պակասութիւնը՝ անչափ փառամոլութիւնն է։ Սկզբումը չունևոր, վերջը կարողութեան տէր, միայն այդ ամենն եւ վատնող։ Երեխաներ նաև քիչ ունեցող։

Իսկ այս համաստեղութեան տակ ծնուած աղջիկը հաստատակամ է, վեհանձն, անկեղծ, շատախօս, ուրախ և աւելի իւր բաւականութիւնների ետևից ընկնող։ Իւր զուարթ բնաւորութեան շնորհիւ հեշտութեամբ կըտանէ զանազան վշտեր և անյաջողութիւններ, որոնց սպասելու է հէնց ամուսնութեան սկզբից։ Շատ տեղ կըճանապարհորդի և ջահիլ ժամանակ իւր քաշած նեղութիւններից մեծ հարստութիւն ձեռք կըբերի, բայց ծերութեան ժամանակ զգուշանալու է, որ անդամալոյծ չդառնայ։

Ուշադրութեան արժանի է, որ Յունուարին ծնուածները հոկտեմբեր ամսուայ կէսից մինչև նոյեմբերի կէսը հիւանդանալուց զգուշանալու են։ Իսկ իրենց գործերի ամենայաջող ժամանակը դեկտեմբերի 15-ից մինչև յունուարի 15-ն է։

ՅՈՒՆՈՒԱՐ

31 ՕՐ

Օ		Ն
1	Բշ. բյ. 3. օր Ծննդեան պահոց. Տօրեմուտ և Կաղանդ։ Ռուսաց՝ Տօն Անուանակոչութեան Տեառն և Ս. Բարսեղի հայրապետին	1
	● Ծնունդն լուսնի.	
2	Գշ. բգ. 4. օր Ծննդեան պահոց։	2
3	Դշ. գյ 5. օր Ծննդեան պահոց։	3
4	Եշ. գգ. 6. օր Ծննդ. պահոց։	4
5	Ուր. դյ. Ճրագալոյց Ծննդեան։ Նաւակատիք։ Երեկոյ. զկնի պատարագի նախատօնակ (մինչև ամսոյս 14-ն ամեն երեկ. նախատօնակ կատարի)։ Ռ. Ճրագալոյց Աստուածայայտնութեան։	5
6	✠ Շբ. դգ. ՏՕՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ԵՒ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Ջրօրհնէք։ Ուտիք է մեզ անմիջոց ութ օր։ Ռուսաց և Յունաց՝ Մկրտութիւն Տեառն։	6
7	✠ Կիր. եյ 2. օր Ծննդեան։ Յիշատակ մեռելոց։ Ռուսաց՝ Ս. Յովհաննու Կարապետին։	7
8	✠ Բշ. եգ. 3. օր Ծննդեան։	8
	☉ Արեգակն 'ի Ջրհոսն մտանէ։	
	☽ Առ. քռ. լս.	
9	Գշ. բյ. 4. օր Ծննդեան։	9
10	Գշ. բգ. 5. օր Ծննդեան։	10
11	Եշ. գյ. 6. օր Ծննդեան։	11
12	Ուր գգ. 7. օր Ծննդեան։	12
13	✠ Շբ. դյ. 8. օր Ծննդեան և ՏՕՆ ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ։	13
14	✠ Կիր. դգ. Բ. կիր. զկնի Ծննդ. Երեկ. նախատօնակ։ Ռուսաց՝ Ս. կուսին Նունեայ։	14
15	Բշ. եյ. Տօն Ծննդեան Ս. Յովհաննու Կարապետին։ Օր Անուանակոչութեան Վեհափառ Մկրտչի Ա. Կաթուղ. ամ. հայոց։	15
16	Գշ. եգ. Ս. Պետրոսի հայրապետին, Վլասայ եպիս. և Օրխողոմայ սարկաւագին։	16
	☉ Լրումն լուսնի.	

Օ		Ն
17	Դշ. բյ. Պահք։	17
18	Եշ. բգ. Ս. Անտոնի Ճգնաւորին։	18
19	Ուր. գյ. Պահք։	19
20	Շբ. գգ. Ս. Թէոդոսի Թագաւորին և Միջն Եփեսոսի։	20
21	✠ Կիր. դյ. Գ. կիր. զկնի Ծնընդեան։ Հարսանիք։	21
22	Բշ. դգ. Ս. Կիրակոսի և մօրն նորա Յուղիտայի և Ս. վկայիցն Գորդիոսի, Պօղիքտոսի և Գրիգորիսի։	22
23	Գշ. եյ. Ս. Վահանայ Գողթնացւոյն, Եւգենիայ կուսին և հօրն նորա Փիլիպպոսի և մօրն Կղոդեայ և երկ. եղբարցն Սերգեայ և Ապիտոնի և երկուց ներքինեացն։	23
	☾ Վ.ր. քռ. լս.	
24	Դշ. եգ. Պահք։	24
25	Եշ. բյ. Ս. վկայիցն Եւգենիոսի, Մակարիոսի, Վալերիոսի, Կանդիտոսի և Ակիւղասայ։	25
26	Ուր. բգ. Պահք։	26
27	Շբ. գյ. Ս. Հայրապետացն Աթանասի և Կիւրղի և Գրիգորէ Աստուածաբանին։	27
28	✠ Կիր. գգ. Դ. Կիր. զկնի Վարդ. Հարսանիք։	28
29	Բշ. դյ. Ս. Կիպրիանոսի եպիսկոպոսին և 45 վկայիցն և Ս. կուսանացն Յուստինեայ, Եփիմեայ և Քրիստինեայ։	29
30	Գշ. դգ. Ս. Աթանագինեայ եպիսկոպոսին և տասն աշակերտացն և հինգ վկայիցն։	1
31	Դշ. եյ. Պահք։	2

—

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ը օրը աւելացել է 1 ժ. 52 րոպէ։

Տաճկահայաստանի Բայազէտ քաղաքը

ՓԵՏՐՈՒԱՐ

Օրացոյցը կամ ժամանակի հաշիւը սկսուեցաւ հին ժամանակները յոյներից և հռովմայեցիներից, այդ պատճառով նոր ազգերն էլ մինչև այսօր հին ազգերի գործածած անունները են գործ դնում։ Այս ամիսն էլ, Հռոմուլոսի ժառանգ Նումեա Պոմպէացին կարգադրեց տարեշրջանի երկրորդ ամիս համարել։ Փետրվար ամիսը համապատասխանում է—Զուկ համաստեղութեանը և վերցրած է Ֆեբրուալ բառից։ Այսպէս անուանում էին հռովմայեցիք զոհաբերութեանը՝ որ սովորաբար այս ամսին էին կատարում։ Մեր նախնիքն էլ երևի հէնց այս պատճառաւ անուանել են այս ամսին Մեհեկի (երևի Մեհենաց ամիս)։

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ.—Զուկն։ Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան խաղաղմոլ է, համարձակ, գիտուն, անապարծ ու ղուարթ։ Զահիլ ժամանակ չունենար, սակայն հարստանալուց յետոյ շռայլող, վատնող։ Թէև լաւ շրջանների սիրահար, բայց մինչև 40 տարեկան հասակը կանանցից քամբաղդ։ Եւ իր անընդունակութեան շնորհիւ վնասներ կրելով ինքնէ միայն տուժում։

Իսկ այս համաստեղութեան տակ ծնուած աղջիկը հաղուադէպ գեղեցկուհի է լինում, յաճախ սրտով բարի, խելօք, ընդունակութեանց տէր ու գրական կարծիքներ ունեցող։ Երեխաներ էլ քիչ է ունենում։ Առհասարակ փետրուար ամսում ծնուածները արի են լինում և ծառայութեան մէջ բողղաւոր, բայց չարամիտ մարդկանցից զգուշանալու են։

ՓԵՏՐՈՒԱՐ

28 ՕՐ

Օ		Ն
1	Եշ. ա}. Ս. Նախահարցն Ադամայ, Աբէլի, Սեթայ, Ենովքայ, Ենովսայ, Նոյի, Մելքիսեդեկի, Աբրահամու, Իսահակայ, Յովսէփայ, Յակովբայ, Մովսէսի, Ահարոնի, Եղիազարու, Յեսուայ, Սամուէլի, Սամփսոնի, Յեփթայեայ, Բարակայ, Գեդէոնի և այլոց սրբոց նախահարցն։	3
2	Ուր. բ}. Պահք։ Յ. և Ի. Տեառնընդառաջ։	4
3	Շբ. բ}. Ս. որդւոց և թոռանց Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ, Արիստակէսի, Վրթանէսի, Յուսիկանն, Գրիգորիսի և Դանիէլի։	5
4	✠ Կիր. գ}. Դ. Կիր. զկնի Վարդավառի։ Հարսանիք։	6
5	Բշ. գ} Ս. Մակաբայեցւոցն, Եղիազարու քահանային, Շամունեայ և եօթն որդւոց նորին։	7
6	Գշ. դ} Ս. Երկոտասանից մարգարէիցն, Ովսեայ, Ամովսայ, Միքեայ, Յովելեայ, Աբդիու, Նաւումայ, Ամբակումայ, Յօնանու, Սոփոնիայ, Անգեայ, Զաքարիայ և Մաղաքիայ։ ☽ Առ. քռ. լ.	8
7	Դշ. դ}. Պահք։ ☼ Արեգ. 'ի Զուկն մտանէ։ Օր իջանելոյ ջերմութեան արեւու 'ի ջուրս.	9
8	Եշ. ե}. Ս. Սոփիայ և երից դստերացն, Պիստոսի, Ելպիսի և Ագապի։	10
9	Ուր. ե}. Պահք։ Յերեկոյեան նախատօնակ։	11
10	✠ Շբ. բ}. Ս. ԹԱԴԷՈՍԻ Առաքելոյն և Ս. Սանդխտոյ կուսին։	12
11	✠ Կիր. բ}. Դ. Կիր. զկնի Ծննդեան։ Բարեկենդան Առաջաւորաց պահոց։	13
12	Բշ. զ}. 1. օր Առաջաւ. պահոց։	14
13	Գշ. զ} 2. օր Առաջաւ. պահոց։ Յերեկոյեան նախատօնակ։	15
14	✠ Դշ. է}. 3. օր Առաջաւ. պահոց։ ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋ։ Օր իջանելոյ ջերմութեան արեւու յօդս. ⊛ Լրումն լուսնի.	16
15	Եշ. է}. 4. օր Առաջաւ. պահոց։	17
16	Ուր. ա}. 5. օր Առաջաւ. պահոց։ Յիշատակ Յօհաննու մարգարէին։	18
17	Շբ. ա}. Ս. Սարգսի զօրավարին և որդւոյ նորա Մարտիրոսի և չորեքտասան զինուորացն։ Հանդիսաւոր օր ուխտի Տփխիսայ Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ։	19
18	✠ Կիր. բ}. Ե Կիր. զկնի Ծննդեան։ Հարսանիք։	20
19	Բշ. բ}. Ս. Ատովմեանց զօրավարացն	21
20	Գշ. գ}. Ս. Սուքիասեանց վկայիցն	22
21	Դշ. գ}. Պահք։ ☾ Վերջ. քռ. լս. Օր իջանելոյ ջերմութեան արեւու 'ի հողս։	23
22	Եշ. դ}. Ս Ոսկեանց քահանայիցն։	24
23	Ուր. դ}. Պահք։	25
24	Շբ. ա}. Ս ՍԱՀԱԿԱՅ ՊԱՐԹԵՒԻ հայրապետին մերոյ։	26
25	✠ Կիր. ա}. Բ. Կիր. զկնի Վարդավառի Հարսանիք։	27
26	Բշ. բ} Ս. Մարկոսի, եպիսկոպոսին, Պիոնի քհն., Կիւրղի և Բենիամինի սարկաւագացն և Ս. վկայիցն Աբդլմսեհի, Որմզդանայ և Սայենի։ Յերեկ. նախատօնակ։	28
27	Գշ. բ}. Ս. ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՑ քահ.	29
28	Դշ. գ} Պահք։ Յերեկ. նախատօն. ⊙ Մն լս.	30

Այս ամսուայ 1-էց մինչև 30-ը օրն աւելացել է 2 ժ. 4 րոպէ։

ՄԱՐՏ

Հռովմայեցոց մէջ Մարտն էր Հռոմուլոսի տարուայ առաջին ամիսը, որ իր անունը ստացել է պատերազմի չաստուած Մարսից, որը Հռոմուլոսի հայրն էր համարւում. (աւանդութեամբ Հռովմի հիմնադրի)։ Այսպէս անուանեց Հռոմուլոսը. տարին բաժանելով ամիսների։ Որովհետև Իտալիայում այս ամսումն է սկսւում գարունը, սորա համար հին ժամանակները գարունը ընդունելու համար տօն էին կատարում։ Այդ հանդէսը պսակի և ամուսնութեան տօն էր։ Ամուսնացած կանայք ծաղիկներ էին զոհաբերում հպարտութեան չաստուած Յունոնայի ուղտանեդոյն, իսկ տղամարդիկ իրենց կողմից զոհաբերում էին երկդիմեան չաստուած Յանոսին։ Այս տօնը կանանց յաղթութեան հանդէս էր, լի ուրախութեամբ և ցնծութեամբ։ Որովհետև հին ժամանակները շատ ազգերի տարին սկսւում էր այս ամսից, որ համարւում էր արևային տարեշրջանի սկիզբն, երևի հենց այս պատճառաւ մեր նախնիքն էլ այս ամսին անուանել են Արեգ։

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՐՏ.— Խոյն։ Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան եռանդոտ, արդարադատ, քաղցրախօս, հետաքրքիր և կրքոտ բնաւորութեան տէր է լինում. ոչ տուած խօսքն է պահում և ոչ խոստումն կատարում։

Իսկ այս համաստեղութեան տակ ծնուած աղջիկը գեղեցիկ է, արդարասէր, քաղցրեղէն սիրող, շատակեր և իր նկատած բաների մասին երկար ու բարակ դատողութիւններ տուող, այդ պատճառով էլ՝ ստախօս, անխնայ գրպարտող ու շուտ զայրացող է լինում։

Այս ամսին ծնուածներն առհասարակ առևտրի մէջ յաջողութիւն են ունենում, թէև ժլատ են լինում, միայն հոկտեմբեր ամսից զգուշանալու են։

ՄԱՐՏ

31 ՕՐ

Օ		Լ
1	✠ Եշ. ֆլ. Ս. ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ զօրավարացն մերոց և 1036 վկայեցն, որք անկան 'ի մեծ պատերազմին Աւարայրի։ Տօն ազգային և Յիշատակ Մեռելոց։	1
2	Ուր. տյ. Պահք։	2
3	Շբ. փլ. Կ. Պօլսոյ Ս. Ժողովոյ՝ 150 հայրապետացն։ Չէնի երեկոյեան ժամասացութեան ծածկեսցի սեղանն վարագուրաւ։	3
4	✠ Կիր. փլ. Բուն-Բարեկենդան։ Եւս Յ. և Ռուսաց։	4
5	Բշ. տյ. 1. օր մեծի պահոց։	5
6	Գշ. տլ. 2. օր մեծի պահոց։ ◐ Առ. քառ. լս.	6
7	Դշ. բյ. 3. օր մեծի պահոց։	7
8	Եշ. բլ. 4. օր մեծի պահոց։	8
9	Ուր. ֆյ. 5. օր մեծի պահոց։ ☉ Արեգակն. 'ի Խոյն։ Գարնանամուտ և հաւասարակած օր լինի տիւ և գիշեր հաւասար։	9
10	Շբ. ֆլ. 6. օր մեծի պահոց։	10
11	✠ Կիր. փյ. 7. օր մեծի պահոց. Բ. Կիրակէ Քառասնորդ. պահոց։	11
12	Բշ. փլ. 8. օր մեծի պահոց։	12
13	Գշ. տյ. 9. օր մեծի պահոց։	13
14	Դշ. տլ. 10. օր մեծի պահոց։	14
15	Եշ. բյ. 11. օր մեծի պահոց։ ◎ Լր. լուսնի.	
16	Ուր. բլ. 12. օր մեծի պահոց։	15
17	Շբ. ֆյ. 13. օր մեծի պահոց։ Ս. Կիւրղի Երուսաղէմայ հայրապետին և միւս Կիւրղի եպ. և մօրն նորա Աննայի։ Յովհաննու Երուսաղէմայ հայրապետին և Ս. Հայրապետացն մերոց Յովհաննու Օձնեցւոյն, Յովհաննու Որոտնեցւոյն և Գրիգորի Տաթևացւոյն։	16 17
18	✠ Կիր. ֆլ. 14. օր մեծի պահոց։ Գ. Կիր. Քառասնորդական պահոց.—(Անառակին)։	18
19	Բշ. տյ. 15. օր մեծի պահոց։	19
20	Գշ. տլ. 16. օր մեծի պահոց։	20
21	Դշ. տյ. 17. օր մեծի պահոց։	21
22	Եշ. տլ. 18. օր մեծի պահոց։ ◐ Վր. քառ. լս.	22
23	Ուր. բյ. 19. օր մեծի պահոց։ Յերեկոյին Նախատօնակ։	23
24	✠ Շբ. բլ. 20. օր մեծի պահոց։ Ս. Ս. ԳՐԻԳՈՐԻ մերոյ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ, սոսկալի չարչարանացն և մտին 'ի Վիրապն։	24
25	✠ Կիր. ֆյ. Դ. Կիր. Քառասնորդական պահոց.—(Տնտեսին)։ Յ. և Ռուսաց Աւետումն։	25
26	Բշ. ֆլ. 22. օր մեծի պահոց։	26
27	Գշ. փյ 23. օր մեծի պահոց։	27
28	Դշ. փլ. 24. օր մեծի պահոց (Միջինք)։	28
29	Եշ. տյ. 25. օր մեծի պահոց։	29
30	Ուր. տլ. 26. օր մեծի պահոց։ ◎ Մնունդն լուս.	30
31	Շբ. բյ. 27. օր մեծի պահոց։ Ս. Մանկանցն Քառասնից, որք 'ի Սեբաստիա կատարեցան։	1

—

Այս ամսուայ մէկից մինչև 31-ը օրն աւելացել է 2 ժ. 4 րոպէ։

ԱՊՐԻԼ

Ապր. ամիսը Հռոմուլոսի տարուայ երկրորդ ամիսն էր: Որովհետև այս ամիսը գարնան երկրորդ ամիսն էր և օրերը քանի գնում էին տաքանում էին, բնութեան այս գործողութեան պատճառաւ անուանել են Ապրիլ—Aprilis որ լատիներէն նշանակում է արևային կամ տաքացնող: Հին Հռոմում այս ամսուայ մէջ կատարւում էր ի պատիւ պտղաբերութեան չաստուած Ցերերի փառաւոր տօնը Մեծ հանդիսով տանում էին չաստուածների արձանները երկրպագու նժոյգների վերայ հեծած և ժողովուրդը ցնծութեան և ուրախութեան աղաղակներով, իսկ քրմերը ի պատիւ չաստուծոյ սպիտակ հանդերձներ հագած զոհաբերում էին ամուլ կովեր: Մեր նախնիք այս ամսին անուանել են Ահեկի:

ԱՍՏՂԱԳԻՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՊՐԻԼ.—Ցուլն: Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան աներկիւղ է, կտրուկ, զայրացկոտ, խստասիրտ և իր թշնամիներին հալածող: Թէև ուննոր բայց ժլատ. բաղդաւորութեամբ կըփայլի և դրան նպաստող դէպքերը իւր ցանկութիւնները կըկատարեն: Շատ էլ կըճանապարհորդի:

Իսկ այս համաստեղութեան տակ ծնուած աղջիկը բնաւորութեամբ ուժեղ, եռանդոտ, աշխոյժով, թէև բնութեամբ անժուժկալ կըլինի. միայն իբրև ամուսին խոնարհ և հաւատարիմ կըլինի, եթէ իր և իր ամուսնու բնաւորութիւններն իրար համապատասխանեն:

Ապրիլ ամսին ծնուածներին առհասարակ ոտքերի ուռոյցքից զգուշանալու են: Իրենց կեանքը երկու մասի կըբաժանուի. առաջին մասը շատ վտանգալից կանցնի և կըտևի մինչև 33 տարեկան հասակը:

ԱՊՐԻԼ

30 ՕՐ

Օ		Լ
1	✠ Կիր. բէ. 28. օր մեծի պահոց: Ե. Կիր. Քառասնորդական պահոց (Դատաւորին)։ Լատ. Աւետումն:	2
2	Բշ. գդ. 29. օր մեծի պահոց:	3
3	Գշ. գէ. 30. օր մեծի պահոց:	4
4	Դշ. դդ. 31. օր մեծի պահոց:	5
5	Եշ. դէ. 32. օր մեծի պահոց:	6
6	Ուր. ադ. 33. օր մեծի պահոց: Ցերեկոյին նախատօնակ: ☽ Վր. քռ. լս.	7
7	✠ Շբ. աէ. 34. օր մեծի պահոց: ԱՒԵՏՈՒՄՆ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ:	8
8	✠ Կիր. բդ. 35. օր մեծի պահոց: Զ. Կիր. Քառասնորդական պահոց.—(Գալստեան): ☉ Արեգ. 'ի Ցուլն:	9
9	Բշ. բէ. 36. օր մեծի պահոց:	10
10	Գշ. գդ. 37. օր մեծի պահոց:	11
11	Դշ. գէ. 38. օր մեծի պահոց:	12
12	Եշ. դդ. 39. օր մեծի պահոց:	13
13	Ուր. դէ. 40. օր մեծի պահոց:	14
14	Շբ. ադ. 41. օր մեծի պահոց. Յիշատակ Ղազարու Յարութեան: ● Լր. լուսնի.	15
15	✠ Կիր. աէ. Է. Կիր. ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ: Պահք: Ցերեկ. Դռնաբացէք: Ց. և Ռուսաց՝ Ծաղկազարդ:	16
16	Աւագ-Երկուշաբթի բդ. Պահք:	17
17	Աւագ-Երեքշաբթի բէ. Պահք: Յիշատակ տասն կուսանաց:	18
18	Աւագ-Չորեքշաբթի գդ. Պահք:	19
19	✠ Աւագ-Հինգշաբթի գէ. Պահք: ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԸՆԹՐԻՔ. Ներման.	20

Օ		Լ
20	Աւագ-Ուրբաթ դդ. Պահք: Յիշ. Չարչարանաց և Խաչելութեան. Տեառն մերոյ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ	21
21	Աւագ-Շաբաթ դէ. Ճրագալոյց Ս. Յարութեան: Նաւակատիկ: Ցերեկոյեան զկնի պատարագի նախատօնակ: ◐ Վր. քռ. լս.	22
22	✠ Կիր. ադ. ԶԱՏԻԿ: (Ս. Յարութիւն Քրիստոսի): Ուտիք է մեզ տօնմիջոց չհամբարձումն: Նաև Յունաց և Ռուսաց, որոց ուտիք է մինչ նոր Կիրակէ: Ցերեկ. նախատ.	23
23	✠ Բշ. աէ. 2. օր Զատկի: Յիշատակ մեռելոց:	24
24	✠ Գշ. բդ. 3. օր Զատկի:	25
25	Դշ. բէ. 4. օր Զատկի:	26
26	Եշ. գդ. 5. օր Զատկի: Ցերեկ. Նախատօնակ:	27
27	Ուր. գէ. 6. օր Զատկի:	28
28	Շբ. դդ. 7. օր Զատկի: Յիշատակ գիւտման Ս. Յովհաննու Մկրտչի:	29
29	✠ Կիր. դէ. 8. օր Զատկի: Նոր-Կիւրակէ.—(Կրկնազատիկ): ◉ Ծնունդն լուսնի.	1
30	Բշ. ադ. 9. օր Ցինանց:	2

—

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ը օրը աւելացել է 1 ժ. 4 րոպէ:

ՄԱՅԻՍ

Մայիս ամիսը, ինչպէս կարծում են, ստացել է իր անունը լատինական majores բառից, որ նշանակում է հին։ Որովհետև այս ամիսը գարնան վերջին ամիսն էր, սորա համար ընծայած էր ծերոց և նախնեացը, և այդ պատճառով արգելուած էր այս ամսին ամուսնանալը։ Մայիսը գարնանային ամիս լինելով զանազան ազգերի մէջ տօնվում էր գարնանային հանդէսներով, որի մէջ մեծ դեր էին խաղում պատանիք և աղջկունք, ծաղկունք ոկանաչ ճիւղեր։ Մեր նախնիք անուանել են այս ամիսը Մարերի։

ԱՍՏՂԱԳԻՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՅԻՍ.—Եկաւորն։ Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան ինչպէս արտաքուստ գեղեցիկ է, այնպէս էլ ներքուստ հոգով բարի, խելօք, շրջանկատ, մեծահոգի և մասամբ կասկածոտ, ճարպիկ, խորամանկ և աղւոտ արհեստների սիրահար։ Այդպիսիների սիրտը կարծես սիրոյ և բարեկամութեան համար է ստեղծուած։ Եւ բաղդաւոր են լինում, եթէ իրենց կեանքը կապում են այնպիսի կնոջ կամ բարեկամի հետ, որոնք նոյնպէս սոյն համաստեղութեան տակ են ծնուած։

Իսկ ծնուած աղջիկը լինում է գեղեցիկ, բարի, պարզ և հեզ։ Իրենից տարիքով փոքր մարդու հետ բախտաւորութիւն չի գտնիլ, բայց իր նման բնաւորութիւն ունեցող պատուական ամուսնուց։

Մայիսին ծնուածներն առհասարակ, մարդ թէ կին, գիտութեանց սիրահար են լինում, գործերի մէջ հմուտ, բնաւորութեամբ գիւրաթեք և փափկամարմին։ Իսկ 31 տարեկան հասակում զգոյշ պէտք է լինեն հիւանդանալուց։

ՄԱՅԻՍ

31 ՕՐ

Օ		Լ
1	Գշ. ալ. 10. օր Յինանց։	3
2	Դշ. բյ. 11 օր Յինանց։	4
3	Եշ. բլ. 12. օր Յինանց։	5
4	Ուր. գյ. 13 օր Յինանց։	6
5	Շբ. գլ. 14. օր Յինանց։	7
6	✠ Կիր. դյ. 15 օր Յինանց։ Աշխարհամատրան Կիրակէ—(Կանաչ Կիրակէ)։	8
	☽ Առ. քռ. լս.	
7	Բշ. դլ. 16. օր Յինանց։	9
8	Գշ. այ. 17. օր Յինանց։	10
	☉ Արեգակն 'ի Եկաւորն։	
9	Դշ. ալ. 18. օր Յինանց։ Ռուսաց Տօն փոխադրութեան նշխարաց Ս. Նիկողայոսի Սքանչելագործի։	11
10	Եշ. բյ. 19. օր Յինանց։	12
11	Ուր. բլ. 20. օր Յինանց։	13
12	Շբ. գյ. 21. օր Յինանց։	14
13	✠ Դ. Կիր. գլ. 22 օր Յինանց։ (Կարմիր-Կիրակէ)։	15
14	Բշ. դյ. 23. օր Յինանց։ Լր. լուսնի։	16
15	Գշ. դլ. 24. օր Յինանց։	17
16	Դշ. այ. 25. օր Յինանց։	18

Օ		Լ
17	Եշ. ալ. 26. օր Յինանց։	19
18	Ուր. բյ. 27 օր Յինանց։	20
19	Շբ. բլ. 28. օր Յինանց։	21
20	✠ Ե. Կիր. գյ. 29. օր Յինանց։ Կիր. Տօն Երեւման Ս. Խաչի։	22
21	Բշ. գլ. 30. օր Յինանց։	23
	☾ Վր. քռ. լս.	
22	Գշ. դյ. 31. օր Յինանց։	24
23	Դշ. դլ. 32. օր Յինանց։	25
24	Եշ. այ. 33. օր Յինանց։	26
25	Ուր. ալ. 34. օր Յինանց։	27
26	Շբ. բյ. 35. օր Յինանց։	28
27	✠ Կիր. բլ. 36. օր Յինանց։ Զ Կիրակի։	29
28	Բշ. գյ. 37. օր Յինանց։	30
	● Նն. լս.	
29	Գշ. գլ. 38. օր Յինանց։	1
30	Դշ. դյ 39. օր Յինանց։	2
31	✠ Եշ. դլ. 40. օր Յինանց։ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ. Եւ Ռուսաց և Յունաց։	3

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ը օրն աւելացել է 1 ժ. 24 րոպէ։

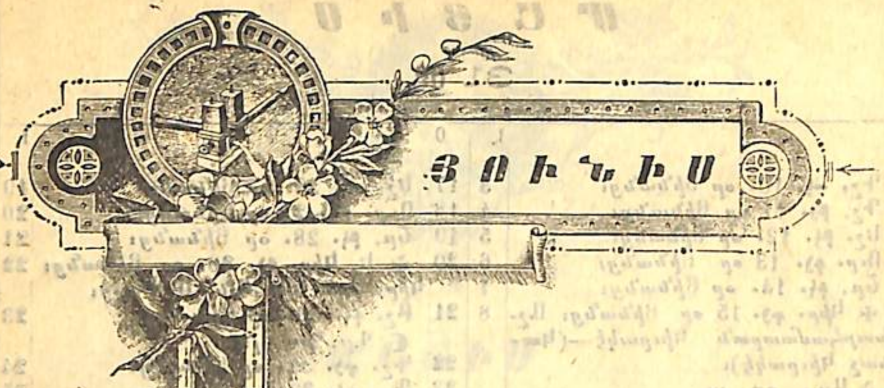

Յունիս (լատին. Iunius) ամիսը Հռովմայեցւոց մէջ Իւպատի պատանեաց նուիրուած էր հայրատութեան չաստուածուհուն Յունոնային, որից և առացել է իր անունը։ Ամառուայ առաջին և Հռոմուլոսի կարգած չորրորդ ամիսն էր։ Այս ամսին մեր նախնիքն անուանում էին Մարգաց. Երեւի մարգագետիններ հնձելու ամիս, ինչպէս հայոց-դրացի վրացիք այժմ էլ անուանում են այս ամսին Թիբաթվէ, որ կը նշանակէ խոտ հնձելու ամիս։

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՅՈՒՆԻՍ.—Խեցգետինն։ Այս համաստեղութեան տակ ծնուածը լինում է վիճասէր, կամակոր, խորամանկ, մոլի և ամեն դէպքում աւելի իր ինքնահաճոյքին և ցնորքներին հետեւող՝ քան առողջ դատողութեանը լսող։

Իսկ այս համաստեղութեան տակ ծնուած աղջիկն ինքնասէր է, գործունեայ, աշխատասէր, զգոյշ, արթուն, ամօթխած, հետաքրքիր, ինքնահաւան և մի քիչ ստախօս։

Յունիսին ծնուածներն առհասարակ աչքի են ընկնում իրենց ուշիմ և սրամիտ բնաւորութեամբ։ Սերիշի սեպհականութիւնից հարստացող են և նշանաւոր մարդկանցից պաշտպանութիւն գտնող. Գինու մէջ զգուշանալու են.

ՅՈՒՆԻՍ

30 ՕՐ

Օ		Ն
1	Ուր. ադ. 41. օր Յինանց։ Պահք։	4
2	Շբ. աէ. 42. օր Յինանց։	5
3	✠ Կիր. բդ. Է. Կիր. Երկրորդ Ծաղկազարդ։	6
4	Բշ. բէ. 44. օր Յինանց։	7
	☽ Առ. քառ. լուսին.	
5	Գշ. գդ. 45. օր Յինանց։	8
6	Դշ. գէ. 46. օր Յինանց։ Պահք։	9
7	Եշ. դդ. 47. օր Յինանց։	10
8	Ուր. դէ. 48. օր Յինանց։ Պահք։	11
9	Շբ. ադ. 49. օր Յինանց։ ☼ Արեգ. 'ի Խեցգետինն մտանէ. Ամառնամուտ և արեւադարձ. ցերեկն սկսանի կարճանալ—գիշերն երկարել։	12
10	✠ Կիր. աէ. Յիսներորդ օր 'ի Զատկէն։ ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍՏ (Պենտեկոստէ)։ Բարեկենդան Եղիականն պահոց։ Ռուսաց և Յունաց Նոր Պենտեկոստէ։	13
11	Բշ. բդ. 2. օր Հոգեգալ. Պահք։ Ռուսաց՝ երկրորդ օր Հոգեգալս.	14
12	Գշ. բէ. 3. օր Հոգեգ. Պահք։ ◉ Լրումն լս.	15
13	Դշ. գդ. 4. օր Հոգեգ. Պահք։	16
14	Եշ. գէ. 5. օր Հոգեգ. Պահք։	17
15	Ուր. դդ. 6. օր Հոգեգ. Պահք։	18
16	Շբ. դէ. 7. օր Հոգեգալստեան։	19
17	✠ Կիր. ադ. Ա. Կիր. Յարութեան։ Յիշատակ Եղիայի Մարգարէին. Ներ. Նախատօնակ։ Հարսանիք։	20
18	Բշ. աէ. Ս. կուսանացն Հռիփսիմեանց։ Երեկ. Նախատօնակ։	21
19	Գշ. բդ. Ս. կուսանացն Գայանեանց։	22

Օ		Ն
	☾ Վր. քառ. լս.	
20	Դշ. բէ. Պահք։ Երեկոյեան Նախատօնակ։	23
21	Եշ. գդ. Ս. Յովհաննու Կարապետին և Աթանագինէ եպիսկոպ.	24
22	Ուր. գէ. Պահք։ Երեկոյեան նախատօնակ։	25
23	✠ Շբ. դդ. Ս. ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ, մերոյ—Ելն 'ի Վիրապէն։	26
24	✠ Կիր. դէ. Բ. Կիր. զկնի Հոգեգ. ՏՕՆ ԿԱԹՈՒՂԻԿԷ ՍՐԲՈՑ ԷՋՄԻԱԾՆԻ։ (Կատարի Հանդէս յամենայն եկեղեցիս Հայաստանեայց)։ Հարսանիք։	27
25	Բշ. ադ. Ս. մկն. Բեթղեհէմի, Ալեքսիոսի վկային, Մովկեմայ քահանային և Կոստանդինոսի զինուորին։	28
26	Գշ. աէ. Ս. կուսանացն Նունեայ և Մանեայ։	29
27	Դշ. բդ. Պահք։ ◉ Ծնունդն լս.	1
28	Եշ. բէ. Ս. իշխանացն Սահակայ և Յովսէփայ և Ս. վկայիցն Սարգսի և Բագոսի։	2
29	Ուր. գդ. Պահք։ Յ. և Ռուս. Ս. Առաքելոցն Պետրոսի և Պօղոսի։	3
30	Շբ. գէ. Ս. ՆԵՐՍԻՍԻ ՄԵԾԻ հայրապետին մերոյ և Խադայ եպիսկոպոսին։	4

—

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 30-ը օրը պակասել է 1 ժ. 24 րոպէ։

ՅՈՒԼԻՍ

Յուլիսը Հռոմէական կարգադրած տարուայ ամառուայ երկրորդ ամիսն էր և համարւում էր — Հռոմուլոսեան — տարեշրջանի հինգերորդ ամիսը։ Թէև այս ամիսը — Հռովմայ Գրիգոր VII պապի ժամանակ կազմեցին Գրիգորեան համարուած տոմարով, բայց այս Յուլիս — այսինքն լատ. Iulius ամիսը — իր անունը ստացել է Հռովմայեցւոց կայսր Յուլիանոսից, որի ժամանակ և որի հրամանով էլ ուղղեցին օրացոյցը — Յուլեան տարեշրջան անունով։ Մեր նախնիք այս ամսին անուանել են Հրոտից (երևի հուր արձակող կամ հրային, որովհետև տարուայ ամենաշոգ ամիսն է)։ Իսկ վրացիք անուանում են Մկաթաթվէ, որ նշանակում է արտը ընձելու ամիս.

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՅՈՒԼԻՍ.—Առիւծն։ Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան լինում է պարզասիրտ, համարձակ, քաջ, առատաձեռն, ազատամիտ, մեծահոգի և շատ անգամ հպարտ. իր ազնիւ հոգովը (բնաւորութեամբ) հակուած է դէպի բարեպաշտութիւն և ցաւակցութիւն։ Միենոյն ժամանակ ծաղրասէր է, ուրիշներին զայրացնող ու կրքոտ։ Արտաքին գեղեցկութեան շնորհիւ, փափուկ սեռին հաճոյանալու կերպը գիտէ և երկար փաղաքշանքներ շռայլելուց յետոյ հասնում է իր նպատակին։

Իսկ ծնուած աղջիկը զուարթ է, շնորհալի, բարկացող, համարձակ, չարամիտ, վրիժառու, բայց սիրելի և իր սիրելիին անչափ մեծարող։

Յուլիսին ծնուածների ամենա բախտաւոր ժամանակն իրենց հասակի միջին տարիքն է և ամենայաջող ամիսն՝ օգոստոսը։ Ամենից վտանգաւոր տարին իրենց հասակի՝ 42-րդ տարին է, որ ժամանակ պէտք է զգուշանալ։

ՅՈՒԼԻՍ

31 ՕՐ

Օ		Լ
1	✠ Կիր. գյ. Գ. Կիր. զկնի Հոգեգ. Բարեկենդան Ս. Լուսաւորչի պահոց։	5
2	Բշ. գէ. Պահք։ Ս. Եպիփանու Կիպրացւոյն, Բաբելայ հայրապ. և 3 աշակերտացն նորին։	6
3	Գշ. դյ. Պահք։ Ս. Կոստանդիանոսի Թագաւորին և մօրն նորա Հեղինէի։	7
4	Դշ. դէ. Պահք։ ☽ Առ. քառ. լուսնի։	8
5	Եշ. եյ. Պահք։ Ս. Թէոդիտոսի Գաղատացւոյն, Թալիլեայ բժշկին և 7 կուսանացն, որք 'ի յԱնկիւրեայ կատարեցան։	9
6	Ուր. եէ. Պահք։ Յերեկոյեան Նախատօնակ։	10
7	✠ Շբ. զյ. Գիւտ Նշխարացն Ս. ԳՐԻԳՈՐԻ Լուսաւորչին մերոյ։	11
8	✠ Կիր. զէ. Դ. Կիր. զկնի Հոգեգալստեան։ Հարսանիք։	12
9	Բշ. էյ. Ս. վկայիցն Անտոնինոսի, Թէոփիլոսի, Անիկիտոսի և Փոտինոսի։	13
10	Գշ. էէ. Ս. Դանիէլի մարգարէին և երից մանկանցն Սեդրակայ, Միսակայ և Աբեդնագովի։ ☼ Արեգակն 'ի յԱռիւծն։	14
11	Դշ. ըյ. Պահք։ Յերեկոյեան Նախատօնակ։	15
12	✠ Եշ. ըէ. Սրբոց Թարգմանչացն մերոց ՍԱՀԱԿԱՅ և ՄԵՍՐՈՊԱՅ։ ⊙ Լրումն լուսնի։	16
13	Ուր. թյ. Պահք։	17
14	Շբ. թէ. Ս. Տրդատայ Թագաւորին մերոյ և Աշխէն տիկնոջն և Խոսրովադխտոյն։ Յերեկոյեան Նախատօնակ։	18
15	✠ Կիր. ժյ. Ե. Կիր. զկնի Հոգ. Գիւտ Տփոյ Ս. Աստուածածնի։ Հարսանիք։	19
16	Բշ. ժէ. Ս. Կալիստրատոսի և 49 վկայիցն և Ղուկիանոսի քահանային։	20
17	Գշ. գյ. Ս. Զաքարիայի մարգարէին։	21
18	Դշ. գէ. Պահք։	22
19	Եշ. դյ. Ս. Եղիսէի Մարգարէին։ ☾ Վեր. քռ. լսնի։	23
20	Ուր. դէ. Պահք։	24
21	Շբ. եյ. Ս. երկոտասանից Առաքելոցն Քրիստոսի և Ս. Պօղոսի երեքտասան Առաքելոյն։	25
22	✠ Կիր. եէ. Զ. Կիր. զկնի Հոգեգ. Բարեկենդ. Վարդավառի պահոց։ Յ. և Ուսայ՝ Մարիամու Մագդաղենացւոյն։	26
23	Բշ. զյ. 1. օր Վարդավ. պահոց։	27
24	Գշ. զէ. 2. օր Վարդավ. պահոց։	28
25	Դշ. էյ. 3. օր Վարդավ. պահոց։	29
26	Եշ. էէ. 4. օր Վարդավ. պահոց։ ⊕ Ծն. լուսնի։	30
27	Ուր. ըյ. 5. օր Վարդավ. պահոց։	1
28	Շբ. ըէ. ՅԻՇԱՏԱԿ ՏԱՊԱՆԱԿԻՆ ՀՆՈՅ և ՏՕՆ ՆՈՐՈՅՍ Ս. ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ։ Նաւակատիք։	2
29	✠ Կիր. թյ. ՎԱՐԴԱՎԱՌ։ Մեծահանդէս օր ուխտի Մշոյ Ս. Կարապետ վանքի և Տփխիսոյ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյն։ Մէջոց ուտիք մէկ շաբաթ։	3
30	✠ Բշ. թէ. Բ օր Վարդավառի։ Յիշատակ Մեռելոց։ Մեծահանդէս օր ուխտի Ծիրանաւորի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյն Տփխիսոյ (Կրծանիսի)։	4
31	Գշ. ժյ. 3. օր Վարդավառի։	5

Այս ամսուայ 1 ից մինչև 31-ը օրը պակասել է 1 ժ. 26 րոպէ։

ՕԳՈՍՏՈՍ

Օգոստոս ամիսը Հռոմայեցիք սկզբում անուանել էին Սեքստիլէ, որ լատ. նշանակում է վեցերորդ։ Քրիստոսից 33 տարի առաջ, ի պատիւ Հռոմայեցւոց Օգոստոս կայսեր, անուանեցին Օգոստոս, և էր ամառուայ վերջին ամիսը։ Մեր նախնիք այդ ամսին անուանում էին Նաւասարդ, որովհետև Նոր տարուայ առաջին ամիսն էր և տարեթիւը այս ամսուայ 11-ից էին սկսում ի յիշատակ Ջրհեղեղի վերջանալուն։ Նաւասարդ նշանակում է Նաւը-աստ-է-արդ, կամ Նաւը հասաւ արդ։

ԱՍՏՂԱԳԻՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՕԳՈՍՏՈՍ.—Կոյսն։ Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան բարեկազմ է, անկեղծ, մեծահոգի, խելօք, ողջախոհ, համեստ և բարեգործ։ Սեռանքի մէջ փառաւոր կերպը չիմանալով ու ամեն տեսակ հնարքներից զուրկ լինելով՝ շուտ-շուտ խաբւում է և յափշտակւում։

Իսկ ծնուած աղջիկը ամօթխած է, ժուժկալ, աչքերը գեղեցիկ և երեսի գծագրութիւնը որոշ։ Շատ կ'ամուսնանայ, իր ընտանիքում սիրելի, բարեպաշտ, հաւատարիմ և աննման մայր կլինի, իսկ իր որդիքը, որոնք աւելի իգական սեռին կը պատկանին, նոյնպէս մինը միւսից աւելի գգուելի ու գեղեցիկ կը լինին։

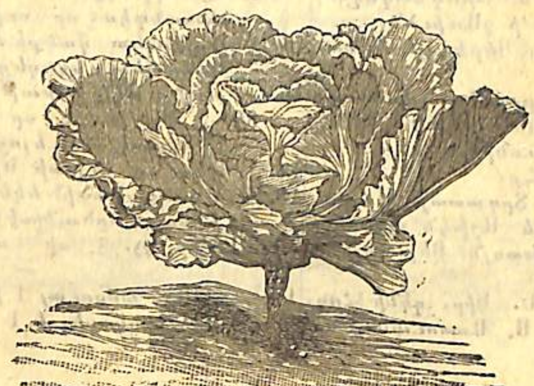

ՕԳՈՍՏՈՍ

31 ՕՐ

Օ		Ն
1	Դշ. ֆլ. Պահք։	6
2	Եշ. փյ. Ս. Եսայեայ մարգարէին։ ☽ Առ. քռ. լս.	7
3	Ուր. փլ. Պահք։	8
4	Շբ. ոյ. Եփեսոսի Ս. Ժողովոյն Երկու հարիւր հայրապետացն։	9
5	✠ Կիր. ոլ. Զ. Կիր. զկնի Ծնըն-Բարեկեն. Ս. Աստուած. պահոց։ Յ. և Ռուսաց՝ Վարդավառ։	10
6	Բշ. բյ. 1. օր Ս. Աստած. պահոց։ Յ. և Ռուսաց՝ Վարդավառ։	11
7	Գշ. բլ. 2. օր Ս. Աստած. պահոց։	12
8	Դշ. ֆյ. 3. օր Ս. Աստած. պահոց։	13
9	Եշ. ֆլ. 4. օր Ս. Աստած. պահոց։	14
10	Ուր. փյ. 5. օր Ս. Աստած. պահոց։ Լր. լս.	15
11	Շբ. փլ. Տօն Շողակաթի Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ, ըստ տեսլեան Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ Նաւակատիք։ Յերեկոյին նախատօնակ։ ☉ Արեգակն 'ի Կոյսն մտանէ։ Ըստ բուն տոմարի մերում Նաւասարդ և տարեմուտ 4398 թ. և եկեղ. 1345 թ.	16
12	✠ Կիր. ոյ. ՎԵՐԱՓՈԽՈՒՄՆ Ս. Աստուածածնի. Զկնի պատարագի կատարի օրհնութիւն խաղողոյ։ Նոյն օր նախատօնակ։ Միջոց ուտիք չորս շաբաթ։ Հանգիսաւոր օր ուխտի Բեթղեհէմի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն Տփխիսոյ։	17
13	✠ Բշ. ոլ. 2. օր Վերափոխման։ Յիշատակ մեռելոց։	18
14	Գշ. բյ. 3. օր Վերափոխման։	19
15	Դշ. բլ. 4. օր Վերափ. Պահք։ Յ. և Ռուսաց՝ Վերափոխումն Ս. Աստուածածնի։	20
16	Եշ. ֆյ. 5. օր Վերափոխման։	21
17	Ուր. ֆլ. 6. օր Վերափ. Պահք։ ☾ Վերջ. քռ. լս.	22
18	Շբ. փյ. 7. օր Վերափոխման։	23
19	✠ Կիր փլ. 8. օր Վերափոխման։	24
20	Բշ. ոյ. 9. օր Վերափոխման։	25
21	Գշ. ոլ. Ս. Յովակիմայ և Աննայի ծնողաց Ս. Աստուածածնի և կանանցն Իւղաբերից։	26
22	Դշ. բյ. Պահք։	27
23	Եշ. բլ. Ս. Երեմեայ մարգարէին։	28
24	Ուր. ֆյ. Պահք։	29
25	Շբ. ֆլ. Ս. Առաքելոյն Թովմայի։ Յերեկոյին նախատօնակ։ Ռուսաց՝ Յիշատակ նուաճման արեւելեան Կովկասու։ ● Նր. լս.	30
26	✠ Կիր. փյ. Գ. Կիր. զկնի Վերափ. Գիւտ Գօտւոյ Ս. Աստուածածնի։ Լատ. Ծնունդ Ս. Աստուածածնի։	1
27	Բշ. փլ. Ս. Ստեփաննոսի Ուլնեցւոյն և ս. վկայիցն Գոհարինեայ, Թամիդէսի, Տուքիկոսի և Ռատիկոսի։	2
28	Գշ. ոյ. Ս. մարգարէիցն Եզեկիէլի, Եզրի և Զաքարիայի հօրն Ս. Յովհաննու Մկրտչի։	3
29	Դշ. ոլ. Պահք։ Յ. և Ռուսաց՝ Գլխատումն Ս. Յովհաննու Մկրտչին։	4
30	Եշ. բյ. Ս. Յովհաննու Կարապետին և Յոբայ արդարոյն։ Ռուսաց՝ Փոխադրութիւն նշխարաց Ս. Ալէքսանդր Նեւսկացւոյ։	5
31	Ուր բլ. Պահք։	6

—

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 30-ը օրը պակասել է 1 ժ. 24 րոպէ

Տաճկահայաստանի Կարին քաղաքը

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Սեպտեմբեր ամսուայ անունը ծագում է Լատինական (septembre) բառից։ Այսպէս անուանեց Հռոմուլոսը տարուայ եօթներորդ ամիսը, որ աշունքուայ առաջին ամիսն էր։ Մեր նախնիք այս ամիսը անուանել են Հոռի։

ԱՍՏՂԱԳԻՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ — Կշիռն։ Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան վեհանձն է, կամակոր, ծաղրարան և սաստիկ իր բարեկամութեանց եռանդով ընկնող. ունի և լաւ ձևեր, ճառախօսութեան ձիրք, բարեհամբոյր է, միայն երբ իր շահերը պահանջում են՝ իր տուած խոստումը շատ հեշտ է դրժում և իր ունեցած զգաստութեան շնորհիւ, շատ վտանգներից հեշտութեամբ զերծ մնում։

Իսկ ծնուած աղջիկը սիրելի է, ուրախ, հրապուրիչ ձևերով օժտուած, բախտաւոր և բազմաթիւ երկրպագուներ ունեցող. միայն զգաստ պէտք է լինի, որովհետև վերջն անպատճառ զղջալու է։

Սեպտեմբերին ծնուածներն առհասարակ ինչպէս 33 տարեկան հասակում, այնպէս էլ ջրից միշտ զգուշանալու են։

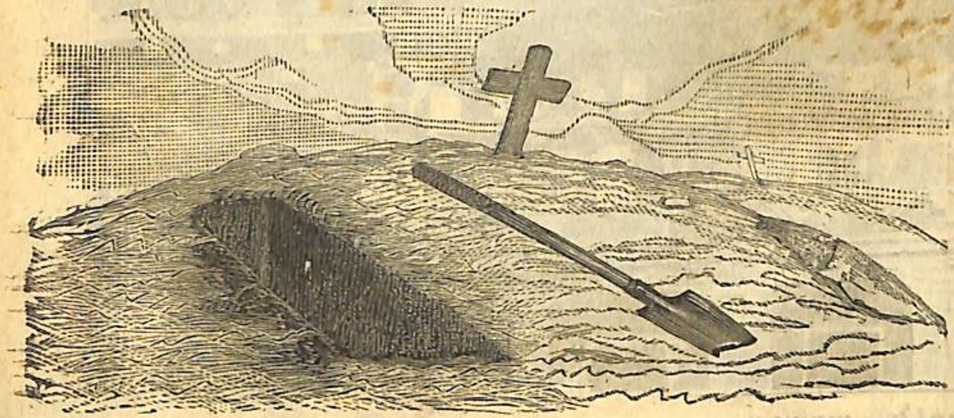

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

30 ՕՐ

Օ		Լ
1	Շբ. գյ. Տօն Նիկիոյ Սուրբ ժողովոյ 318 Հայրապետացն։ ☽ Առ. քռ. լս.	7
2	✠ Կիր. ֆւ. Գ Կիր. զկնի Վերափոխման։	8
3	Բշ. գյ. Ս. Անդրէի զօրավարին և բանակի նորին, Կալինիկոսի և Դոմետեայ վկայիցն։	9
4	Գշ. դւ. Ս. Անդրիանոսի և կնոջն նորա Անատօլայ, Թէոդորոսի և Եւթիքոսի վկայիցն։	10
5	Դշ. ոյ. Պահք։	11
6	Եշ. ոյ. Ս. Աբրահամու և Խորենայ անարծաթ բժշկացն, Կոզմայի, Դամիանոսի և Աստուածատրոյ վկային։	12
7	Ուր. զյ. Պահք։ Երեկոյին նախատօնակ	13
8	✠ Շբ. բւ. Տօն Ծննդեան Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻՆ 'ի յԱննայէ.— Եւ Յ. և Ռուսաց։ ☼ Արեգ. 'ի Կշիռն մտանէ։ Աշնանամուտ և հաւասարակած — Տիւ և գիշեր հաւասար։	14
9	✠ Կիր. ֆյ. Ե. Կիր. զկնի Վերափոխման։ Բարեկենդան Ս. Խաչի պահոց։ ⊙ Լր. լուսնի.	15
10	Բշ. ֆւ 1. օր Ս. Խաչի պահոց	16
11	Գշ. գյ. 2. օր Ս. Խաչի պահոց։	17
12	Դշ. դւ. 3. օր Ս. Խաչի պահոց։	18
13	Եշ. ոյ. 4. օր Ս. Խաչի պահոց։	19
14	Ուր. ոյ. 5. օր Ս. Խաչի պահոց։	20
15	Շբ. զյ. Տօն Ս. եկեղեցւոյս ի նաւակատիս Ս. Խաչին նաւակատիք։	21
16	✠ Կիր. բւ. ԽԱՉՎԵՐԱՑ։ ☾ Վր. քռ. լս.	22
17	✠ Բշ. ֆյ. 2. օր Տօն Ս. Խաչի։ Յիշատակ մեռելոց։	23
18	Գշ. ֆւ. 3. օր Տօն Ս. եկեղեցւոյ։ Յ. և Ռուսաց՝ Խաչվերաց։	24
19	Դշ. գյ. 4. օր. Տօն Ս. եկ. Պահք։	25
20	Եշ. դւ. 5. օր Տօն Ս. եկեղեցւոյ։	26
21	Ուր. ոյ. 6. օր Տօն Ս. Խաչի։ Պահք	27
22	Շբ. ոյ. 7. օր Տօն Ս. Խաչի։	28
23	✠ Կիր. զյ. Բ. Կիր. զկնի Ս. Խաչի։ Բարեկենդան Վարագայ Ս. Խաչի։	29
24	Բշ. բւ. Պահք։ Ս. Մամասայ, Փեղիկտիմոնի և Սիմէօնի Սիւնակեցւոյն։ ● Ծնունդ լս.	1
25	Գշ. ֆյ. Պահք։ Ս. կուսանացն Փեբրոնեայ, Մարիանեայ և Շուշանայ դստեր մեծին Վարդանայ։	2
26	Դշ. ֆւ. Պահք։ Ռուսաց՝ Ննջումն Ս. Յովհաննու Աւետարանչին։	3
27	Եշ. գյ. Պահք։ Ս. Հայրապետացն Բարսղամու, Անթիմոսի և Երանոսի։	4
28	Ուր. դւ. Պահք։	5
29	Շբ. ոյ. Ս. Գէորգայ զօրավարին, Ադոկտոսի և Ռոմանոսի երգեցողին։	6
30	✠ Կիր. ոյ. Գ. Կիր. զկնի Ս. Խաչի։ Տօն Վարագայ Ս. Խաչի։ Չարսանիք. Տասներկուերորդ տարեդարձ Ս. Օծման Տ.Տ. Մկրտչի Ա. ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի։ Ռուսաց՝ Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ և Ս. Կուսանացն Հռիփսիմեանց և Գայիանեանց։	7

—

Այս ամսուայ մէկից մինչև 30-ը օրը պակասել է 2 ժ. 57 րոպէ։

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Հին ժամանակներր Հռոմում, այս ամսի 15-ին ի պատիւ պատերազմի չաստուած Մարսի, ջոհաբերում էին նժոյգներ և Հռոմուլոսի կարգաւորած տարւայ ութերորդ ամիսն էր, այս պատճառաւ անուանուեցաւ octobre, որ լատիներէն նշանակում է ութերորդ։ Այս ամիսը աշունքուայ միջի ամիսը լինելով, հին ազգերի մէջ այս ամսում կատարւում էին ժողովրդական տօներ—հանդէսներ, դաշտային աշխատանքի աւարտման և այգեկութի պատճառաւ։ Իսկ այս ժամանակ որ վհեան Կովկասում այգեկութ է լինում, ինչպէս ժողովուրդը ասում է (րթւ-ղաքաղ) և գինի են քամում, դորա համար էլ մեր դրացի վրացիք այս ամսին ողղակի անուանում են Ղվինօբիսթվէ, գինիներու-ամիս։ Մեր նախնիք անուանում էին այս ամսին Սահմի։

ԱՍՏՂԱԳԻՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ։—Կարիճ։ Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան համարձակ է և խորամանկ, բայց իր պակասութիւնները ծածկելով՝ իր արտաքին գեղեցկութեամբ խաբում է և շատերի աչքը շլացնում։ Օրիորդներ. այսպիսի կեղծաւորներին երբէք չհաւատաք. դրանք միայն երեսանց են ուրախ երևում, այդպիսիների ծիծաղը վտանգաւոր է, աղէտաբեր և առանձնութեան ժամանակ դրանք մելամաղձութեամբ են տանջւում։

Իսկ ծնուած աղջիկը՝ աշխոյժով լի, տոտաց, ծածկամիտ, կեղծաւոր, դաւաճան, փոփոխամիտ և ագահ, սիրում է ծաղրել և ուրիշների մասին վատ կարծիք յայտնել։ Եւ չնայելով իր քաղցրանկատութեան ու բարեհաճոյ ձևերին՝ սիրտը բարութեամբ չէ համակուած։

Հոկտեմբերին ծնուածներն առհասարակ իրենց գործերում յաջողութիւն են գտնում և հարստութիւն են ձեռք բերում։ 40 տարեկան հասակումն է, որ թէ իրենց բնաւորութիւնն է փոխւում դէպի լաւը և թէ իրենց գործերի մէջ փոփոխութիւն է լինում։ Միայն 25 տարեկան հասակում հիւանդանալուց զգուշանալու են։

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

31 ՕՐ

Օ		Ն
1	Բշ. բյ. Ս. Դաւթի Դվնեցւոյն և Ս. վկայիցն Ղամբէոսի և Ղամբէուհւոյն։ Ռուսաց և յունաց՝ Պաշտպանութիւն Ս. Աստուածածնի։ ☽ Առ. քռ. լուսնի։	8
2	Գշ. բկ. Ս. Եւստաթէոսի և կնոջ նորա Թէոպիստոսի և երկուց որդւոցն և կուսանացն Եփմնեայ և Նեքտարինեայ։	9
3	Դշ. ֆյ. Պահք։	10
4	Եշ. ֆկ. Ս. Իշխանացն Սահակայ՝ և Համազասպայ։	11
5	Ուր. փյ. Պահք։	12
6	Շբ. փկ. Ս. Եօթանասուն և երկու աշակերտացն Քրիստոսի։	13
7	✠ Կիր. ոյ. Դ. Կիր. զկնի Ս. Խաչի Հարսանիք։	14
8	Բշ. ոկ. Ս. Փոկասու հայրապետին և Երանոսի հետևողին Առաքելոցն։	15
9	Գշ. բյ. Ս. կուսանացն Թեկղի, Վարվառեայ և Պեղեգեայ։ ◎ Լրումն լուսնի։	16
10	Դշ. բկ. Պահք։ ◎ Արեգ. 'ի Կարիճն մտանէ։	17
11	Եշ. ֆյ. Ս. Պանտալէոնի բժշկին, Երմողեայ քահանային և Եւպրաքսեայ կուսին։	18
12	Ուր. ֆկ. Պահք։	19
13	Շբ. փյ. Ս. Թարգմանչաց վարդապետացն մերոց Մեսրոպայ, Եղիշէի, Մովսէսի քերթողին, Դաւթի անյաղթ—փիլիսոփային, Գրիգորի Նարեկացւոյն և Ներսէսի Կլայեցւոյն։	20
14	✠ Կիր. փկ. Ե. Կիր. զկնի Ս. Խաչի Հարսանիք։	21
15	Բշ. ոյ. Գիւտ նշխարաց Ս. Գրիգորիսի Աղուանից կաթողիկոսի և Ս. Հարցն Թաթլոյ, Վարոսի և Թումասու, Անտոնի Կրօնիդեայ և եօթն խոստովանողացն՝ որք Ց'իննակինեայ վանսն կատարեցան։	22
16	Գշ. ոկ. Ս. Առաքելոցն Անանիայի Մատթէի, Բառնաբայ, Փիլիպպ., Յովհաննու, Շեղայի և Սիղուանոսի։ ☾ Վր. քռ. լս.	23
17	Դշ. բյ. Պահք։	24
18	Եշ. բկ. Ս. Դիոնեսիոսի Արիսպագացւոյն, և Ս. Առաքելոցն Տիմոթէոսի և Տիտոսի։	25
19	Ուր. ֆյ. Պահք։	26
20	Շբ. ֆկ. Ս. Աւետարանչացն Մատթէոսի, Մարկոսի, Ղուկասու և Յովհաննու։	27
21	✠ Կիր. փյ. Զ. Կիր. զկնի Ս. Խաչի Հարսանիք։	28
22	Բշ. փկ. Ս. Ղուկիանոսի հարիւրապետին որ հաւատաց 'ի Խաչելութիւնն Քրիստոսի և Յովսէփայ Աստուածահօրն, Յովսէփայ Արիմաթացւոյ 'ն, բարեկամին Քրիստոսի Ղազարու և քերցն նորա Մարթայի և Մարիամու։ Ռուսաց՝ Տօն Ղազանու Ս. Աստուածածնայ պատկերին։	29
23	Գշ. ոյ. Ս. Թէոդիտոնի քահանային, Զենոնի զինուորին, Մակարայ Եւդոքսեայ և Ռոմիլայ։ ◎ Ոն. լս.	30
24	Դշ. ոկ. Պահք։	1
25	Եշ բյ. Ս. Խաբիթեանց և Ս. վկայիցն Արտեմեայ և Քրիստափորի և երկուց կանանցն Կալինիկեայ և Ակուլինեայ։	2
26	Ուր. բկ. Պահք։	3
27	Շբ. ֆյ. Ս. Երկոտասանից վարդապետացն Սեթէոսի, Դիոնեսիոսի, Սեղբեստրոսի, Աթանասի, Կիւրղի Երուսաղեմացւոյն, Եփրեմի Խորին Ասորւոյ, Բարսեղի Կեսարացւոյն, Գրիգորի Նիւսացւոյն, Գրիգորի Աստուածաբանին, Եպիփանու Կիպրացւոյն, Յովհաննու Ոսկեբերանին և Կիւրղի Աղէքսանդրացւոյն։	4
28	✠ Կիր. ֆ. է. Կիր. զկնի Ս. Խաչի։ Գիւտ—Խաչ։ Հարսանիք։	5
29	Բշ. փյ. Ս. Անաստասայ քահ. Վարոսի և Թէոդորիտեայ և որդւոց նորա և որք ընդ նմա կատարեցան։	6
30	Գշ. փկ. Ս. Հիպերեքեանցն, որք ի Սամուսատ կատարեցան։ ☽ Առ. քռ. լս.	7
31	Դշ. ոյ. Պահք։	8

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 30-ն օրն պակասել է 1 ժ. 4 րոպէ։

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Նոյեմբեր ամս. անունը ծագում է լատին. Novembre բառից, որ նշանակում է իններորդ։ Հռովմայեցիք այս ամիսը անուանել են իններորդ նրա համար, որ շատ առաջ նրանք նոր տարին ոչ թէ Յունուարից էին հաշւում ինչպէս հիմայ, այլ Մարտ ամսից։ Մեր նախնիք այս ամիսը անուանել են Տրէ։ Իսկ Վրաստանում, որովհետև այս ամսուայ 10-ին տօնվում է Ս. Գէորգայ տօնը, սորա համար էլ, այս ամիսը անուանել են Գիօրգ—օբայ, կամ Գէօրգոբիս-թվէ, որ նշանակում է Գէորգայ-տօնի ամիս։

ԱՍՏՂԱԳԻՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՆՈՅԵՄԲԵՐ.— Աղեղնաւորն։ Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան քաջ է և արի, խելօք, բարեկամներ շատ գտնող, առողջակազմ, ճշմարտասէր, հաստատամիտ, փառաւոր, աշխատասէր, ի բնէ բարեպաշտ, սրտով ուրախ, բարի և իւր ունեցած լաւ յատկութիւնների համեմատ անչափ ինքնասէր։

Իսկ ծնուած աղջիկը՝ գործունեայ և աչալուրջ, աշխատասէր, բարեպաշտ, բարի և սրտով ուրախ։ Գլխաւոր պակասութիւնը իւր կասկածոտ բնաւորութիւննէ։

Նոյեմբերին ծնուածներն առհասարակ արդիւնաբերութեան մէջ բախտաւոր են լինում և միջին տարիքում կարողութեան տէր։ 33 տարեկան հասակում հիւանդանալուց զգուշանալու են և եթէ չափաւոր ու ժուժկալ կեանք վարեն մինչև խորին ծերութեան կը հասնեն։

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

30 ՕՐ

Օ		Լ
1	Եշ. ֊ֈ. Ս. Յովհաննու Ոսկեբերան հայրապետին։	9
2	Ուր. բֈ. Պահք։	10
3	Շբ. բֈ. Տօն ամենայն Սրբոց— հնոց և նորոց, Յայտից և Անյայտից։ Յերեկ. նախատօնակ։	11
4	✠ Կիր. ֆֈ. Ը. Կիր. զկնի Ս. Խաչի Հարսանիք։	12
5	Բշ. ֆֈ. Ս. Ստեփաննոսի Հռովմայ հայրապետին և քահանայից, սարկաւագաց և ժողովրդոցն։	13
6	Գշ. ֆֈ. Ս. Ակիփսիմեայ եպիսկ. Յովսէփայ քահ. Այիթալայ սարկաւագին և Պղատոնի վկային։	14
7	Դշ. ֆֈ. Պահք։ 🌑 Նր. լուսնի.	15
8	Եշ. ֊ֈ. Ս. Հայրապետացն Մետրոփանոսի, Աղէքսանդրոսի, Պօղոսի խոստովանողին և Ս. Նոտարացն Մարկիանոսի և Մարտիրոսի։	16
9	Ուր. ֊ֈ. Պահք։ Յերեկ. նախատ.	17
10	Շբ. բֈ. Ս. Հրեշտակապետացն Գաբրիէլի և Միքայէլի և ամենայն երկնային զօրացն։	18
11	✠ Կիր. բֈ. Թ. Կիր. զկնի Ս. Խաչի Հարսանիք։	19
12	Բշ. ֆֈ. Ս. Մելիտոսի Անտիոքայ հայրապետին և Մինասայ եգիպտացւոյն և միւս Մելիտոսի եպ. Բուրայ քահանային և Շինու սարկաւագին։ Ըստ Ընծայումն Ս. Աստուածած. 🌞 Արեգ. 'ի Աղեղնաւորն։	20
13	Գշ. ֆֈ. Ս. Դիմիտրեայ վկային և Բասիլէկոսի քահանային։	21
14	Դշ. ֆֈ. Պահք։ Վր. քռ. լս.	22
15	Եշ. ֆֈ. Ս. Գուրիասայ, Սամոնայ, Աբիբայ սարկաւագին, Ռոմանոսի միայնակեցւոյն, Մանկանն խոստովանողի և Հիւսիքոսի ղինաւորին։	23

Օ		Լ
16	Ուր. ֊ֈ. Պահք։	24
17	Շբ. ֊ֈ. Ս. Առաքելոցն Անդրէի և Փիլիպպոսի։	25
18	✠ Կիր. բֈ. ԺԱ. Կիր. զկնի Ս. Խաչի Բարեկենդան Յիսնակի պահոց։	26
19	Բշ. բֈ. 1. օր Յիսնակի պահոց։	27
20	Գշ. ֆֈ. 2. օր Յիսնակի պահոց։ Յերեկ. նախատօնակ։	28
21	✠ Դշ. ֆֈ. 3. օր Յիսնակի պահոց։ ԸՆԾԱՅՈՒՄՆ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ ի Տաճարն.—Եւս Յ. և Ռուսաց։	29
22	Եշ. ֆֈ. 4. օր Յիսնակի պահոց։ 🌕 Ծնունդ լս.	1
23	Ուր. ֆֈ. 5. օր Յիսնակի պահոց։	2
24	Շբ. ֊ֈ. Ս. Գրիգորի Սքանչելագործի, Նիկողայոսի հայրապետին և Միւռոնայ եպիսկոպոսին։	3
25	✠ Կիր. ֊ֈ. Ժ. Կիր. զկնի Ս. Խաչի Հարսանիք։	4
26	Բշ. բֈ. Ս. Կուսանացն Յուլիանեայ և Վասիլուհւոյ։	5
27	Գշ. բֈ. Ս. Ղուկիանոսի քահանային և Տարագրոսի, Պրոպոսի, Անդրոնիկոսի, Ոնեսիմեայ և այլոց աշակերտացն Քրիստոսի։	6
28	Դշ. ֆֈ. Պահք։	7
29	Եշ. ֆֈ. Ս. Կղեմայ հայրապետին և Բագարատայ Տաւրոմենայ եպիսկոպոսին։ 🌗 Առ. քռ. լս.	8
30	Ուր. ֆֈ. Պահք։ Յերեկ. նախատ.	9

—

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ն օրը պակասել է 2 ժ. 14 րոպէ։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

Դեկտեմբեր ամիսը վերցրած է լատինական decembre բառից, որ նշանակում է տասներորդ։ Այսպէս անուանեց ամիսների հիմնադիր Հռոմուլոսը տարուայ տասներորդ ամիսը։ Մեր նախնիք այս ամսին անուանել են Քաղոց։ Որովհետև Վրաստանում այս ամսի 25 ին կատարվում է Քրիստոսի Ծննդեան տօնը, այս պատճառաւ այս ամսին վրց. անուանել են Քրիստիշոբաւ, կամ Քրիստիշոբիս-թվէ, որ նշանակում է Քրիստոսի Ծննդեան ամիս։

ԱՍՏՂԱԳԻՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ.—Այծեղջիւրն։ Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան թէև այնքան բախտաւոր չի լինիլ և ձախորդութիւնները շատ կ'քաշէ, բայց ճշմարտասէր, թեթևամիտ, եռանդոտ, չար, ագահ և անբարիշտ կլինի։ Իր մասին մեծ համարում ունի. թէև համեստ է երևում, սակայն դա միայն արտաքին կողմից է և կեղծ, որովհետև իր ամեն բախտաւորութեանց սիրահար է։

Իսկ ծնուած աղջիկը՝ արթուն, թեթևամիտ, ջահէլ ժամանակը վերին աստիճանի ամօթխած, սակայն վերջը համարձակ և շատ խառնակիչ. պսակուած ժամանակ եւ խանդոտ՝ թէև այս պակասութիւնները միշտ աշխատում է ծածկել։ Եթէ չափաւոր և զգոյշ լինի մինչև խորին ծերութեան կըհասնի։

Դեկտեմբերին ծնուածները առհասարակ իրենց գործերում խելօք են և խորհուրդների մէջ զգոյշ սիրում են գիտութիւններ և միշտ հակուած են դէպի ճանապարհորդութիւն։ Աւտերից օգտուող, իսկ չինութիւններից փախուող։ Պէտք է միայն 25 տարեկան հասակում հիւանդանալուց զգուշանան։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

31 ՕՐ

Օ		Լ
1	✠ Շբ. գլ. Ս. Առաքելոց և առաջին Լուսաւորչացն մերոց ԹԱԴԷՈՍԻ և ԲԱՐԴՈՒՂԻՄԷՈՍԻ։	10
2	✠ Կիր. ոյ. Բ. Կիր. գկնի Ցիսնակի։ Հարսանիք։	11
3	Բշ. ոլ. Ս. Գինարիոսի եպիսկոպոսին և Մերկեռիոսի զինուորին, Յակոբայ և Բարաթայ։	12
4	Գշ. բյ. Ս. ԱԲԳԱՐՈՒ Նախավկայ և անդրանիկ Թագաւորին մերոյ.	13
5	Դշ. բլ. Պահք։	14
6	Եշ. գյ. Ս. Հարցն Եգիպտացւոցն, Պօղոսի, Պօղայ, Մակարայ, Եսայեի, Յովհաննու Գրնեցւոյն, Յովհաննու կարճահասակին, Նեղոսի, Արսէնի, Սիսոյնու, Դանիէլի, Օրապիոնի, Մակարիոսի, Պիմէնի և այլոց Ս. Հարցն։ ☽ Լր. լս. Փոթորկոտ։	15
7	Ուր. գլ. Պահք։	16
8	Շբ. դյ. Ս. Նիկողայոսի Զմիւռնացւոյ Սքանչելագործ հայրապետին։ Յերեկոյին նախատօնակ։	17
9	✠ Կիր. դլ. Գ. Կիր գկնի Ցիսնակի։ ՏՕՆ ՅՂՈՒԹԵԱՆ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ Ի ՑԱՆՆԱՅԷ։ Բարեկենդան Ս. Յակոբայ պահոց ☼ Արեգակն 'ի յԱյծեղջիւրն։ Ձմեռնամուտ և արևադարձ. ցերեկն սկսանի երկարել և գիշերն կարճանալ։	18
10	Բշ. ոյ. Պահք։ Ս. Մինասայ, Երմոգինեայ և Գրաքոսի և կամաւոր աղքատացն Յովհաննու և Ալէքսիանոսի։	19
11	Գշ. ոլ. Պահք։ Ս. Կոռնելիոսի հարիւրապետին և Շմաւոնի ազգականին Քրիստոսի, որ խաչեցաւ յԵրուսաղէմ, Պողիկարպոսի հայրապետին Զմիւռնիոյ և Ս. վկայիցն, որք յ'Սրևելս կատար.	20
12	Դշ. բյ. Պահք։	21
13	Եշ. բլ. Պահք։ Ս. Եւստրատիոսի, Օգսենտիոսի, Եւգենիոսի, Ովրեստէսի և Մարդարիոսի։	22
14	Ուր. գյ. Պահք։ Յերեկոյին նախատօնակ։	23
15	Շբ. գլ. Ս. Յակոբայ Մծբնայ հայրապետին, Մարուգէի Հզնաւորին և Մեղիտոսի եպիսկոպոսին։ ☾ Վերջին քռ. լս. Հողմախառն եղ.	24
16	✠ Կիր. դյ. Դ. Կիր. գկնի Ցիսնակի։	25
17	Բշ. դլ. Ս. Հայրապետացն Իգնատիոսի, Աղդէի և Մարութայ եպիսկոպոսին։	26
18	Գշ. ոյ. Ս. Թէոպոմպայ եպիսկոպոսին, Թէոնեայ վկ. և չորից զինուորացն Բասսոսի, Եւսեբի, Եւտիգի և Բասիլիկեայ։	27
19	Դշ. ոլ. Պահք։	28
20	Եշ. բյ. Ս. կուսանացն Ինդոսի, Դոմնինի և Գլերիկոսի քահանային և երկուց բուրոցն, որք այրեցան յեկեղեցին Նիկոմիդացւոց։	29
21	Ուր. բլ. Պահք։ ☺ Նորալուսին լս. Դառնաշունչ եղ.	30
22	Շբ. գյ. 1. օր Ծննդ. պահոց։ Ս. Բարսեղի հայրապետին և եղբօր նորին Գրիգորի Նիւսացւոյն, Սեղբեստրոսի Հռոմայ հայրապետին և Աբրայ Եփրեմի Խորին Ասորւոյ։	1
23	✠ Կիր. գլ. Ե Կիր. գկնի Ցիսնակի։	2
24	Բշ. դյ. Ս. Դաւթի մարգարէին և Յակոբայ առաքելոյն։ Երեկ. նախատօնակ։ Յ. և Ռ. Ճրագալոյց Ծննդեան։	3
25	Գշ. դլ. Ս. Ստեփաննոսի Նախավկային և առաջին մարտիրոսին։ Հանդիսաւոր օր ուխտի Ս. Ստեփաննոս եկեղ. Տփխիսայ՝ որ 'ի յանապատին կուսանաց, ուր և ամփոփի մաս նշխարաց—աջ Ս. Ստեփաննոսի։ Երեկ. նախատ. Յ. և Ռուսաց՝ Ծնունդ Տեառն։ և ուտիքէ նոցա մինչև 'ի չորսն Յունուարի։	4
26	Դշ. ոյ. Պահք։ Երեկ. նախատ.	5
27	Եշ. ոլ. Ս. Առաքելոցն Պետրոսի և Պօղոսի։	6
28	Ուր բյ. Պահք։ Յերեկոյին նախատօնակ։ Առ. քռ. լս. Անձրևոտ եղ.	7
29	Շբ. բլ. Ս. որդւոցն Որոտման Յակոբայ առաքելոյն և Յովհաննու Աւետարանչին։ Բարեկենդան՝ Ծննդեան պահոց։	8
30	Կիր. գյ. 1. օր Ծննդ. պահոց։	9
31	Բշ. գլ. 2 օր Ծննդ. պահոց։	10

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ը օրը պակասել է 0 ժ. 37 ր.

† Նորոգ հանգուցեալ Արիստակէս Արքեպիսկոպոս

ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

«ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ—ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՏԱՐԵՑՈՅՑԻ» 1907 ԹՈՒԱԿԱՆԻ

I. ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

1) ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՆԵՐ

Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ Հայրապետ և Կաթողիկոս ամենայն հայոց Տ. Տ. ՄԿՐՏԻՉ Ա. Ծնեալ 1820 տարի. 4-ին. ընտրեալ մայիսի 5-ին 1892 թ. և օծեալ սեպտեմբերի 26-ին 1893 թ.։

ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ—Տ. Տ. Սահակ կաթողիկոս։

ԱՂԹԱՄԱՐԱՅ—(Թափուր)։

—

2) ՊԱՏՐԻԱՐՔՆԵՐ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԱՅ — Յարութիւն արքեպիսկոպոս Վեհապետեան։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ—Մաղաքիա արքեպիսկոպոս Օրմանեան։

3) Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՍԻՆՀՈԴ

Նախանգամ Գէորգ արքեպիսկոպոս Սուրէնեան։

» Արիստակէս արքեպիսկոպոս Դաւթեան։
» Յովհաննէս եպ. Շիրակունի։
» Յուսիկ վրդ. Ջոհրաբեան։
» Մատթէոս վր. Մատթէոսեան։
» Բարգէն վրդ. Ազատեանց։

Պրոկուրօր Լ. Ա. Ֆրէնկէլ։

—

4) ԹԵՄԵՐ ԵՒ ԹԵՄԱԿԱԼՆԵՐ

ա) ԵՐԵՒԱՆԻ.—Փոխանորդ թեմակալ առաջնորդի Յուսիկ եպիսկոպոս։

Տաթևի յաջորդ՝ Ներսէս վարդապ.

Հին-Նախիջևանի յաջորդ. — Լևոն վրդ. Քոքբեան։

Ղարսի յաջորդ.—Մամբրէ վրդ.

Ալէքսանդրապոլի յաջորդ։

բ) ՎՐԱՍՏԱՆԻ և ԻՄԵՐԷԹԻ.—Թեմ. առաջ. Գարեգին արքեպիսկ. Սաթունեան։

Գանձակի յաջորդ Կորիւն վրդ.

Ախալցխայի յաջորդ.—Սիօն վրդ. Տ. Մանուէլեան։

Կորու յաջորդ.—Խորէն վր. Մուրադբեգեան։

գ) ՂԱՐԱԲԱՂԻ.—Առաջնորդ թեմի Աշոտ եպ. Շախեան։

Նուխու յաջորդ. Եղիշէ վր. Անարոնեան։

դ) ՀԱՇՏԱՐԽԱՆԻ.—Թեմական առաջ. (Թափուր)։

ե) ՇԱՄԱԽՈՒ.—Առաջնորդ թեմի Անանիա եպ. Համազասպեան։

զ) ԲԵՍԱՐԱԲԻՈՅ.—Առաջնորդ թեմի, Ներսէս արքեպիսկ. Խուդավերդեանց։

ԱՏՐՊԱՏԱԿԱՆԻ.—(Թափուր)։

ը) ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ և ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ. Սահակ եպիսկոպոս Այվատեան։

թ) ԵՒՐՈՊԱՅԻ.—Առաջնորդ Գէորգ եպիսկ. Իւթիւճեան.—Նստում է Մարսէլ քաղաքում, որտեղ և հայոց մատուռ կայ Ս. Յարութիւն։ Բացի դրանից առանձին հովիւներ կան՝ Փարիզում, Մանչեստրում և Սուչօվայում։

ժ). ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ.—Առաջնորդ Յովսէփ եպ. Սարաճեան։—Նստում է Ուսթր քաղաքում, որտեղ կայ հայոց եկեղեցի Ս. Փրկիչ։ Բացի առաջնորդից առան-

ձին հոլիւներ կան՝ Նիւ-Եօրկում, Բօստոնում, Պրօվիտէնսում, Լօրէնսում, Չիկագոյում և Ֆրեզնօյում։

—

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆԸ.

ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԵՒ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ։

Պատրիարքական Փոխանորդ Գաբրիէլ եպ. Ճեվահիրճեան։

Կրօնական Ժողով

1. Մաղաքիա Արքեպ. Օրմանեան Նախագահ։
2 Գրիգորիս Արքեպ. Յովհաննիսեան։
3. Վահրամ Եպիսկ. Մանկունի։
4. Գաբրիէլ Եպ. Ճեվահիրճեան։
5. Եղիշէ Եպիսկ. Դուրեան։
6. Կարապետ Աւագ քհ. Սեթեան։
7. Յովհաննէս Աւագ քհ. Շահպազեան։
8. Գաբրիէլ Աւագ քհ. Խանճեան։
9. Կարապետ Աւագ. քհ. Սանթալճեան։

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ԹԵՄԵՐԸ

1) ԷՏԻՐՆԷ.—Առաջն. տեղ. Արսէն ք. Դերձակեան։

2) ԹԵՔԻՐԴԱՂ.—Առաջնորդ տեղ. Վահրիճ ծ. վ. Շահլամեան։

3) ԻԶՄԻՏ.—Առաջնորդ Ստեփաննոս եպ Յովակիմեան։

4) ԲՐՈՒՍԱ.—Առաջ. Յովհաննէս եպ. Արշարունի։

5) ՊԱԼԸՔԷՍԻՐ-ՊԱՆՏՐՄԱ. — Տեղապահ Կարապետ վ. Մաղլմեան։

6) ՊԻԼԷՃԻԿ.—Առաջն. տեղ. Թաթուլ ծ. վր. Դուրեան։

7) ՔԵՕԹԱՀԵԱ.—Առաջ. տեղ. Վահան վարդ. Յակոբեան։

8) ԻԶՄԻՐ.—Առաջն. Եղիշէ եպ. Դուրեան։

9) ԷՆԿԻՒՐԻԱ.—Առաջն. Եղիշէ ծ. վ. Գալֆայեան։

10) ՂԱՅՍԵՐԻ —Առաջնորդ Տրդատ եպ. Պալեան։

11) ՍՎԱԶ.—Առաջնորդ Պետրոս արք. Թահմիզճեան։

12) ԹՈԽԱԹ.—Առաջ. Պետրոս արքեպ. Թահմիզեան։

13) ԱՄԱՍԻԱ-ՄԱՐԶՈՒԱՆ.—Առաջ. փոխ. Սահակ վր. Օտապաշեան։

14, 15) ՇԱՊԻՆ-ԳԱՐԱ ՀԻՍԱՐ ԵՒ ԱԾՊԸՏԵՐ.—Առաջ Սմբատ ծ. վրդ. Սաատէթեան։

16) ՃԱՆԻԿ.—Առաջ. Յակոբ եպ. Աշոտ-Փափազեան։

17) ԹՐԱՊԻԶՕՆ. Առաջ. Ներսէս եպ. Ասլանեան։

18. 19. 20) ԷՐԶՐՈՒՄ—ԲԱՍԵՆ—ԴԵՐՋԱՆ.—Առաջ. Զաւէն ծ. վրդ. Տէր-Եղիայեան։

21) ԵՐԶՆԿԱ.—Առաջն. փոխ. Արտաւազդ վրդ. Գալենտերեան։

22) ԲԱՅԲՈՒՐԴ.—Առաջ. տեղապ. Գէորգ ծ. վրդ. Երբանոսեան։

23) ՔՂԻ.-Առաջ. փոխ. Երուանդ վրդ. Բերտահճեան։

24) ՔԵՄԱԽ.—Առաջ. Դանիէլ ծ. վրդ. Յակոբեան։

25) ԲԱՅԱԶԷՏ-ԱԼԱՇԿԵՐՏ.—Առաջ. տեղ. Էմմանուէլ վրդ. Պալեան։

26) ՎԱՆ.—Առաջ. փոխ. Մեսրոպ քհ. Ճանիկեան։

27) ԼԻՄ-ԿՏՈՒՑ.—Վանահայր Լիմայ Ստեփաննոս ծ. վր. Աղազարեան։

28) ԲԻԹԼԻՍ.—Առաջ. ընտրեալ Եղնիկ ծ. վրդ. Գալփագճեան։

29) ՄՈՒՇ.—Ընդհ. վանահայր և Պատր. փոխանորդ Կորիւն վր. Էլիգրամեան։

30) ՍՂԵՐԴ —Առաջ. Կորիւն վրդ. Սրապեան։

31) ԴԻԱՐԲԵՔԻՐ.—Առաջ. փոխ. Սուրէն քհ. Տիրոյեան։

32. 33. 34) ԲԱԼՈՒ-ԱՐՂՆԻ-ՉՆՔՈՒՇ.—Առաջ. փոխ. Յովհաննէս վրդ. Յակոբեան։

35) ԽԱՐԲԵՐԴ.—Առաջ. Խսրով ծ. վր. Պեհլիկճեան։

36) ԷԿԻՆ.—Առաջ. տեղապահ Կորիւն վարդ. Եսայեան։

37) ԱՐԱԲԿԻՐ.—Առաջ. Մեհրուժան վրդ. Աշխարհունի։

38) ՉԱՐՍԱՆՃԱԳ-ՉՄՇԿԱԾԱԳ.—Առաջն. տեղ. Յովհաննէս քհ. Տ. Յակոբեան։

39) ՈՒՐՖԱ.—Առաջ. Անանիա վրդ. Հազարապետեան։

40) ԲԱՂԴԱՏ.—Պատ. փոխ. Սերովբէ վրդ. Սամուէլեան։

41) ԵԳԻՊՏՈՍ Մկրտիչ վրդ. Աղաւնի։

42) ԲՈՒԼՂԱՐԻԱ.—Այցելու հովիւ։ Կան 10 եկեղեցիներ և մի քանի քահանայ։

43) ՌՈՒՄԱՆԻԱ.— Աւագերէցներ իւրաքանչիւր եկեղեցւոյ։ Եկեղեցիք 16։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹԵՄԵՐ

ա) ԱՐՄԱՇ՝ փոխ. վանահ. Թորգոմ վր. Գլլիճեան։

բ) ԳԱՍՏԱՄՈՆԻ՝ Պատր. փոխ. Գրիգորիս վր. Պալաքեան։

գ) ՊԻԼԵԿԷՍ՝ վանահ. Ստեփ. եպ. Սանթալճեան։

դ) ԿԻՆՃ՝ Առաջ. փոխ. Վարդան վրդ. Յակոբեան։

ե) ԱՂԲԱԿ՝ Առաջ. փոխ. Արսէն վրդ. Գէորգեան։

զ) ՍԱԼՕՆԻԿ՝ հոգ. հովիւ.—(Թափուր)

է) ԿՐԵՏԷ՝ հոգ. հովիւ Աւետիս քհ. Ռափայելեան։

ը) ՀԱԲԵՇՍՏԱՆ՝ Հոգևոր հովիւ Մկրտիչ աւագ քահան. Չլղատեանց։

—

ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆ Ս. ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԱՅ

Պատրիարք և Նախագահ տնօրէն ժողովի Տ. Յարութիւն Արքեպիսկ. Վեհապետեան, ծն. Եգիպտոս 1819 թ. ձեռնադր եպ. 1860 թ. ընտր. պատրիարք 1885 թ. Նոյեմբ. 15-ին։

Պատրիարքակ. փոխանորդ Տ. Ներսէս Արքեպ. Գէորգեան։

Պատր. փոխ. Կ. Պօլսոյ Եղիշէ ծ. վր. Չիլինկարեան։

Աւագ թարգման Սարգիս վր. Աճէմեան։

Տեսուչ դպրոցներու Գարեգին վր. Սաղայեան։
— Եւեմտից Մարտիրոս վր. Գայըգճեան։
— Ս. Յարութեան Թովմաս վր. Պետրոսեան։
— Ս. Աստուածածին — Սամուէլ վր. Կիրակոսեան։
— Ս. Հրեշտակապէտ Եփրեմ վր. Բիրելեան։
— Բեթղեհէմ Տ. Աթանաս վր. Արսլանեան։
— Ռամլէ Տ. Բարթուղիմէոս վր. Գրիգորեան։
— Շամ Տ. Վահան վր. Քէչելեան։
— Եաֆֆա Տ. Սիմէօն վր. Թեսլեան։
— Բէյրութ Տ. Սմբատ վր. Գազազեան։
— Կիպրոս Տ. Պետրոս վր. Սարաճեան։
— Լաթաքեա Տ. Թադէոս վր. Եգանեան։

—

Կաթողիկոս Կիլիկիոյ Ամենապատիւ Սահակ Բ. Խապայեան, ծն. 1849 Խարբերդ. Ձեռնադր. եպ. 1885 թ. Ս. Էջմիածին. ընտր. Կաթողիկոս 1902 թ. հոկտ. 12 և Օծեալ 1903 թ. ապր. 20-ին։

Վիճակներ.

Ատանա-Բերեքեթ Մուշեղ ծ. վր. Սերոբեան։

Հաճին. Առ. տեղ. Վահան ք. Մանուկեան։

Հալէպ-Իսկենդերուն Առ. Կարապետ ծ. վր. Տէր Կարապետեան։

Այնթապ. Առ. Կարապ. ծ. վր. Տէր-Կարապետեան։

Անթաքիա. Առ. տ. Թադէոս վր. Եկաւեան։

Մարաշ. Առ. տեղ. Փառէն վր. Մելքոնեան։

Զէյթուն. Առ. տ. Ներսէս վր. Խոնաբեան։

Մալաթիա. Առ. Գէորգ վ. Ասլանեան։

Եօզղատ Առ. տ. Խորէն ծ. վ. Դիմաքսեան։

Կիւրին. Կաթ. փ. Ադդէ վր. Մանուկեան։

Տիւրիկ Առ. փ. Գրիգոր վր. Զարդարեան։

Տարենտէ. Առ. փ. Ղեւոնդ քհ. Մարաղեան։

—

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ ԱՂԹԱՄԱՐԻ

Աղթամար. Կաթողիկոսի տեղապահ և նախագահ տնօրէն ժողովի, Յովսէփ եպ. Խոլողեզեան։

Խիզան. Առաջ. փոխ. Տ. Պետրոս վ. Գրիգորեան։

—

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՅՈՑ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ *)

Քաղաքական ժողով

Գ. էֆ. Նորատունկեան։
Տեարներ՝ Գէորգ Ասլանեան։
» Տիգրան Աճէմեան։
» Տիգրան Թոքաթեան։
» Յարութիւն Թոքաթեան։
» Միհրան Սեթեան։
» Նազար Երամեան։
» Տիգրան Մանուկեան։
» Ներշակ Ղարադիւղեան։
» Հմայակ Սեֆերեան։
» Մկրտիչ Ասատեան։
Սեպուհ պէյ Մաքսութեան։
Տիգրան Աշնանեան։
Վահան Սուրէնեան։

Կրօնական ժողով

Գաբրիէլ եպ. Ճիվահիրճեան։
Մովսէս քհյ Կէօմիւրճեան.
Վահրամ արքեպ. Մանկունի։
Մեսրոպ » Սուքիասեան։
Գրիգորիս » Յովհաննիսեան։
Ղեւոնդ վրդ. Դուրեան։
Գրիգորիս » Պալագեան։
Յովհաննէս քհյ Մկրեան։
Սահակ » Սարգսեան։
Հմայակ » Էքսերճեան։
Միքայէլ » Աչճեան։
Կարապետ » Սեփեան.
Գրիգոր » Ճերպեճեան։
Կարապետ Սանթալճեան։

*) Արդէն մամուլի տակ էր երբ ստացանք նոր ընտրութեան հետեւեալ լրացուցիչ տեղեկութիւնները« Ծ. Աշխ.

II. ԱՍՏՂԱԳԻՏԱԿԱՆ

1) ՓԱՅԼԱԾՈՒԻ (ՄՈԼՈՐԱԿ) ԱՐԵՒԻ ԲՈԼՈՐԱԿՈՎ-ՍԿԱՒԱՌԱԿՈՎ (ДИСКЪ) ԱՆՑՆԵԼԸ։

1907 թուականին Նոյեմբերի մէկին Փայլածու (Մերկուրի) մոլորակը կանցնի արեւի սկաւառակով։ Սկիզբը՝ ցերեկուայ 1 ժամ 23 րոպէին։ Վերջը 4 ժամ 50 րոպէ երեկոյեան։

Այս մոլորակը կմօտենայ արեւի սկաւառակին նրա արեւելեան կողմից և սկաւառակով կանցնի ուղիղ արեւելքից դէպի արեւմուտք։ Արեւի սկաւառակի վրայ գտնուած ժամանակ Փայլածու մոլորակը կերեւայ որպէս մի փոքրիկ սև կէտ, որի տրամագծի չափը մօտաւորապէս հաւասար է արեւի 1/30 տրամագծին։

—

2) ԱՐԵՒԻ ԵՒ ԼՈՒՍՆԻ ԽԱՒԱՐՈՒՄՆԵՐԸ

1907 թ. երկրագնդիս վրայ երեք անգամ արեւի և երկու անգամ լուսնի խաւարումներ կնկատուին, որոնցից.

1) Արեւի (լիակատար) խաւարումը 1-ին յունուարի. սկիզբը 6 ժ. 51 ր. առաւ. վերջը 9 ժ. 23 ր.։

2) Արեւի (մանեկաձև) խաւարումը 27-ին յունիսի. սկիզբը 3 ժ. 35 ր. ցերեկ. վերջը 9 ժ. 14 ր. երեկ.,

3) Արեւի (լիակատար) 21-ին դեկտեմ. սկիզբը 10 ժ. 8 ր. երեկ. վերջը 3 ժ. 23 ր. կէս-գիշերին։

4) Լուսնի (մասնաւոր) խաւարումը 16 ին յունուար. սկիզբը 3 ժ. 6 ր. վերջը 6 ժ. 10 ր. երեկ.։

5) Լուսնի (մասնաւոր) խաւարումը 12-ին յուլիսի 6 ժ. 2 ր. առաւ. վերջը 8 ժ. 40 ր. առաւ.։

Այս խաւարումներից տեսանելի կլինի Կովկասում, միայն յունուարի 1-ին արեւինը և յունվ. 16-ին լուսնինը, այն էլ մասնաւոր։

III. ՕԴԵՐԵՒՈՅԹԱԲԱՆԱԿԱՆ

Էֆիմճրտէի գուշակութիւնը։

Առաջիկայ 1907 թ. Լուսնթագ մոլորակի երկնքի առաջին տանն գտնուելովն Վիշապի (համաստեղ.) տակ, Հրատի, հետ երկնքի 9-դ, Երեւակի տանն կցուիլը, ինչպէս և Փայլածուի երկնքի 12-դ տանն գտնուելովը գուշակվում է որ տարիս պարարտ է լինելու։ Գարնանը՝ անձրևը սակաւ. Ամառն՝ անձրևային, որի պատճառով բոլոր պտղաբերութիւնը լաւ, թէև տեղ տեղ կարկուտը կասայ կվնասի։ Աշնանը՝ սկզբին անձրևներ, յետոյ երաշտ։ Ձմեռը՝ բարի, բայց շատ ձիւն. շատ տեղ ցուրտ և ամպած. գետերը կը թանձրանան։ Գարնանամտից յետոյ լեռնոտ և ապառաժոտ տեղերում կարկտից վնաս կհասնի, թէև այդ լեռնոտ տեղերի ծառերը շատ պտուղ կտան։

Ընդհանրապէս, թէև այս տարի հիւանդութիւններ կը լինի, սակայն բացի աշունքից ամբողջ տարին առողջութեամբ կանցնի։ Անասնոց և եղների ցաւ, բայց վտանգաւոր սակաւ. արևոտ փորացաւ (դիզենտերիայ) և գազանների կոտորած։ Ըստ Դեմոկրատեսի, բերանների շուրջը բշտիկներ կը յայտնուի և երիտասարդները գարնանը պէտք է գինի խմեն։ Ձիթապտուղ և շատ է լինելու։

Իսկ Դլկաթայ երկրում խաղաղութիւն. Համայեցւոց կողմերը տրտմութիւն և ստատիկ խառնակութիւն. Հայաստանում աւերմունք, երկրի իրար մէջ բաժանում և մեծամեծների տների կործանումն։

Կր երևան գան շատ աւազակներ և գողեր։ Ճանապարհները երկիւղալի և կասկածելի կդառնան։ Բանտերը բռնութեամբ կբացուեն և բանտարկուածներից շատերը դուրս կգան։ Իսկ թագաւորները և իշխանները իրանց հպատակների և ռամիկների վրայ ծանր հարկեր կը դնեն և ուրիշ աւերածութիւններ կը գործեն։ Բացի այդ լինելու է մեծ կոտորած և պատերազմ։

IV. ՏՕՄԱՐԱԿԱՆ

ԾՌԱԶԱՏԻԿ

Մինչև 325 թուականը բոլոր քրիստոնեաները զատկական տօնը հրէաների հետ էին տօնում. բայց Նիկիոյ Ս. ժողովում, որ գումարուեցաւ նոյն թուին, որոշուեց հրէաներից առանձին տօնել։

Ծռազատիկ է լինում, երբ հայերը և յոյները միասին չեն կատարում Զատկի տօնը, որ մի շրջանի այն է 532 տարուայ մէջ չորս անգամ է պատահում, ինչպէս այս վերջին շրջանի մէջ (որ սկսուել է 1616 թ.ից և կվերջանայ 2148 թ.)։ Ծռազատիկ պատահել է 1634-ին, 1729-ին1, 1824-ին և կպատահի 2101-ին։

Ծռազատիկ պատահած տարին գիր տարւոյն լինում է Շ., եօթնեակը Գ. Իսկ վերադիրը Թ. և զատկական լուսնի ծնունդը ընկնում է մարտի 24-ին, աւագ լրումը ապրիլի 13-ին։

—

ԶԱՏԿՈՒԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ՁՈՒՆ

Ըստ հին աւանդութեան, Քրիստոսի համբարձումից մի տարի անցնելուց յետոյ Մարիամ Մագթաղինացին գնաց Հռոմ Ս. Աւետարանը քարոզելու։ Այնտեղ ներկայանալով Տիբերիոս կայսրին, շնորհեց նրան կարմիր ձու ասելով «Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց»։ Եւ ամէն տեղ կրկնելով այս խօսքերը դարձնում էր իր քարոզութեան բնաբան։ Ահա թէ ինչ ժամանակից սկըսուեց կարմիր ձուի գործածութիւնը քրիստոնէից մէջ. թէև հրէայք, պարսիկները և հռովմայեցիք դորանից առաջ սովորութիւն ունէին ձու ներկելու, բայց նոքա իրանց նոր տարուայ օրն էին կատարում այդ սովորութիւնը։

V. ԻՄԱՍՏՆԵՐ

—Կեանքը անգուշակելի գաղտնիքների մի շրջան է։

—Այս կեանքը պատերազմ է։ Աշխատանքը կեանքի հոգին է։

—Կեանքը մահուան ճանապարհն է։ Իսկական հերոսը միշտ համեստ է։

—Անցած կեանքը մոխիր է, որը երբէք չի սիրում որ քրքրեն։

—Մարդկութիւնը բախտախնդիրների մի լեգէոն է և ամենքն էլ պատրաստ են միմեանց կլանելու։

—Աշխարհիս ամենազզուելի արարածը—մարդն է։

—Մարդը թուլութեան անդունդն է։

—Ժամանակիս տէրը փողն է։

—Կեանքը առանց աշխատանքի՝ գողութիւն է, աշխատանքը առանց արուեստի—յիմարութիւն։

—Ուսումն առանց դաստիարակութեան, ոչինչ է։

—Աղքատ մարդու թշնամիները քիչ են, իսկ հարուստի բարեկամները նրանից աւելի քիչ։

—Բամբասանքը, նախանձի զէնքն է։

—Վիշտը թշի կարմրութիւնը կոչնչացնէ, սակայն չի կարող սիրտը փոխել։

—Միայնութիւնը ամեն կարիքից ծանր է։

—Կեանքից կշտացած մարդը կենդանի դիակ է։

—Բարիքը թէև չարիքով է հատուցւում, բայց ոչ միշտ։

—Ինքդ քեզանից վախեցիր և ոչ թէ թշնամուց։

—Եթէ ուզում ես ապրել, սանձիր լեզուդ։

—Մարդս, հոգու հանդստութիւնը միայն իր անձի ժուժկալութեամբը կարող է գտնել։

—Գործ սկսելիս, տես որ ուրիշի վրայ յոյս չդնես։

Կեանքը, հենց ինչ երեւոյթներով որ սկսվում է, նրանով էլ վերջանում է։

—Մենք մեծ մասամբ ծաղրում ենք մեր նախնիքներին, բայց թէ որքան պէտք է մեզ ծաղրեն մեր յաջորդները, այդ չենք մտածում։

—Միշտ մահդ աչքիդ առաջ ունեցիր, որովհետև նա քեզ երբէք չի մոռանալու։

—Այսօր մեռնել—վտանգաւոր է, իսկ միորևէ ժամանակ, այդ միևնոյն է։

Ինչպէս մեղրն ու թոյնը, այդպէս էլ կեանքում լաց ու ծիծաղը միշտ անբաժան են։

—Կանանց խորամանկութիւնը բազմապատկւում և աճում են իրենց տարիների հետ։

—Կնոջ կոչումն է մանուկների դաստիարակութիւնը և տնային տնտեսութիւնը։

—Կանայք ներում են տղամարդկանց ամեն ինչ, բացի ձանձրոյթից։

—Առանց անհրաժեշտ դատողութեան ոչ ոքի մի հաւատար։

—Պասը, ոչ միայն կրօնական տեսակից է օգտակար, այլ և մարդու ստամոքսը առողջ պահելու մի միջոց։

—Բարկութեան վերջը, զղջման սկիզբն է։

—Շնորհակալութիւնն՝ աղքատի գանձարանն է։

—Վրէժխնդրութեան համար սահման չկայ։

—Բաղդը ոչ վաղը ունի և ոչ երկիդ, նա չէ յիշում անցեալը և ոչ ապագան, նա ունի ներկայ և այն էլ ոչ թէ օր, այլ մի ակնթարթ։

—Աշխարհումս ամենաքաջը նա է, որ կնոջ արտասուքից չէ վախենում։

VI. ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀՈԳԵԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ՎՐԱՅ։

Անգլիական հոգեկան հիւանդանոցների վերակացուների տուած հաշիւներից երևում է, որ հիւանդանոց մտած խելագարների մեծ մասը մանրավաճառներ և շրջավաճառներ (բաղնօսչէիկի) են, որոնց կեանքի անընդհատ շարժողութիւնը առաջացնում է ուղեղի խանգարումն։ Դրանցից յետոյ շատ են գործաւորների գործարանների բանուորները. յետոյ՝ բժիշկները և գեղագործները։ Հասարակ բանուորներից և երկաթուղու ծառայողներից շատ քիչ տոկոս է մտնում հիւանդանոց։ Ինչ վերաբերում է այն կարծիքին, որ տարածուած է թէ խելագարութեան գըլխաւոր պատճառը կրօնական գրգռումն է, վերոյիշեալ դիտողութիւնը չի հաստատվում, որովհետև այդպիսի դէպքերի թիւը շատ սակաւ է։

—

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԱՏԱՄՆԵՐԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՐԴԿԱՆՑ ԲՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ ՎՐԱՅ

Ամերիկական մի յայտնի բժիշկ շատ ընդդէմ է արհեստական ատամների մետաղով պնդացնելուն, նրա համար, որ մետաղը բերանի թուքը թթուացնելով ուղղակի ջղերի գրգռելուն է ներգործում։ Հենց այս հանգամանքին պէտք է վերագրել մի քանի մարդկանց բնաւորութեանց անբացատրելի փոփոխութիւնը, որով բարեհոգի և խաղաղասէր լինելուց, դառնում են կամակոր և կռուասէր։

VII. ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ՔՈՒԹԵՇ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ԲԺՇԿՈՒԹԻՒՆԸ ԼՈՅՍԻ ՄԻՋՈՑՈՎ.

Թունիս քաղաքում բժիշկ Շուլի փորձերից հաստատւում է, որ կարմիր լոյսի գոյնը մորթու թեփոտելը և վատ հետևանքներ առաջացնելը խանգարում է։ Հիւանդացած երեխային հէնց առաջին վեց օրից պէտք է կարմիր գոյնով լուսաւորուած սենեակում պահել. այդ ժամանակ առանց թեփոտուելու արագ է բժշկւում։

Եթէ իրօք այս տեսակէտով քութէշից բժշկուելը հաստատուի, այն ժամանակ թէ հիւանդութեան ժամանակամիջոցը կը կարճանայ, վատ հետևանքներ չի ունենայ և որ ամենագրլխաւորն է մորթու չը թեփոտուելովը նաև հիւանդութեան տարածուելու առաջը կառնուի։

Արդեօք հասարակ ժողովուրդը կարմիր շորեր փռելով հիւանդի շուրջը անգիտակցաբար համոզուել է այդ գոյնով բժշկութեանը։

—

Ձեռքերի և ոտքերի քրտնքի դէմ, ամենալաւ դեղը եօդն է, որը, մի քանի անգամ օծելով ոչնչացնում է քրտինքը։

—

Կատաղած շան կծածի դէմ զօրաւոր դեղ—կատաղած մի շուն՝ մտնելով ընկուզի գործարաններից մէկի մէջ, մէկի ոտքը խածնում է, այդ մարդը փախչելիս ընկնում է ընկուզի իւղով լցուած աւազանի մէջ, այդ ժամանակ մի ուրիշ գործաւոր վազում է իւր ընկերին օգնելու և շանը սպանելու, շունը դառնում է նրան էլ կծում. այս վերջինը շան կծածից մեռնում է. իսկ ընկուզի իւղի մէջ ընկնողը՝ մինչև անգամ չէ ունենում և ոչ մի հիւանդութեան նշան. այն շունը շատերին է կծում, և որոնք ընկուզի իւղ են գործ դնում, բժշկւում են, իսկ գործ չդնողներն բոլորն էլ մեռնում են։

—

Բերանում հոտ ունեցողները—եթէ դառն աւելուկի արմատը՝ թէժ քացախում եփեն և հովանալուց յետոյ մի քանի օր այս հեղուկից բերանները ողողեն, բերանի հոտը կը կորի, միայն մի քանի օր ընդհատելուց յետոյ պէտք է կրկնել։ Նաև աւելի կը ներգործի, եթէ բերանը ողողելիս մի փոքր ժամանակ բերանում պահելուց յետոյ թափեն։

ԿԱՆՈՆՑ ՅՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԾՆՆԴԵԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑԸ

Վերջին դաշտանը եթէ եղել է	Ծնունդը լինելու է	Վերջին դաշտանը եթէ եղել է	Ծնունդը լինելու է	Վերջին դաշտանը եթէ եղել է	Ծնունդը լինելու է
Յունվար 1	Հոկտեմբեր . . 8	Մայիս 5	Փետրվար . . . 9	Սեպտեմբեր . . 5	Յունիս 12
» 5	„ . . 12	„ 10	„ . . . 4	„ . . 10	„ 17
» 10	„ . . 17	„ 15	„ . . . 19	„ . . 15	„ 22
» 15	„ . . 22	„ 20	„ . . . 24	„ . . 20	„ 27
» 20	„ . . 27	„ 25	Մարտ 1	„ . . 25	Յուլիս 2
» 25	Նոյեմբեր . . . 1	„ 28	„ 4	„ . . 28	„ 5
» 28	„ . . . 4	Յունիս 1	„ 8	Հոկտեմբեր . . 1	„ 8
Փետրվար . . . 1	„ . . . 8	„ 5	„ 12	„ . . 5	„ 12
» . . . 5	„ . . . 12	„ 10	„ 17	„ . . 10	„ 17
» . . . 10	„ . . . 17	„ 15	„ 22	„ . . 15	„ 22
» . . . 15	„ . . . 22	„ 20	„ 27	„ . . 0	„ 27
» . . . 20	„ . . . 27	„ 25	Ապրիլ 1	„ . . 25	Օգոստոս 1
» . . . 25	Դեկտեմբեր . . 2	„ 28	„ 4	„ . . 28	„ 4
Մարտ 1	„ . . 6	Յուլիս 1	„ 7	Նոյեմբեր . . . 1	„ 8
» 5	„ . . 10	„ 5	„ 11	„ . . . 5	„ 12
» 10	„ . . 15	„ 10	„ 16	„ . . . 10	„ 17
» 15	„ . . 20	„ 15	„ 21	„ . . . 15	„ 22
» 20	„ . . 25	„ 20	„ 26	„ . . . 20	„ 27
» 25	„ . . 30	„ 25	Մայիս 1	„ . . . 25	Սեպտեմբեր . . 1
» 28	Յունվար 2	„ 28	„ 4	„ . . . 28	„ . . 4
Ապրիլ 1	„ 6	Օգոստոս 1	„ 8	Դեկտեմբեր . . 1	„ . . 7
» 5	„ 10	„ 5	„ 12	„ . . 5	„ . . 11
» 10	„ 15	„ 10	„ 17	„ . . 10	„ . . 16
» 15	„ 20	„ 15	„ 22	„ . . 15	„ . . 21
» 20	„ 25	„ 20	„ 27	„ . . 20	„ . . 26
» 25	„ 30	„ 25	Յունիս 1	„ . . 25	Հոկտեմբեր . . 1
» 28	Փետրվար . . . 2	„ 30	„ 4	„ . . 28	„ . . 4
Մայիս 1	„ . . . 5	Սեպտեմբեր . 1	„ 8		

VIII. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ԽՈՆԱՒՈՒԹԻՒՆ

Երբէք չպէտք է ապրել խոնաւ բնակարանի մէջ։ Խոնաւութիւնը բազմատեսակ հիւանդութիւնների ամենագըլխաւոր պատճառներից մէկն է, ինչպէս շնչառութեան գործարանի բորբոքման, ռեւմատիզմի, արեան սակաւութեան և այլն։ Բացի դրանից, վարակիչ հիւանդութիւնները, բացիլների առատութեան պատճառով առանձնապէս տարածուած են այդպիսի բնակարաններում ապրող բնակիչների մէջ։

...Նոր շինած քարեայ տան պատերը անպայման խոնաւ են, որովհետև աղիւսները կամ քարերը շարելիս կրի հետ գործ են ածում և ջուր։ Քարեայ նոր տները չորացնելու համար առնուազը պահանջւում է մի տարի։ Իմանալու համար թէ բնակարանը որքան խոնաւ է, պէտք է վերցնել մի ամանով կշռած և չհանգած կիր և դնել սենեակի մէջ. մի քանի ժամանակ անցնելուց յետոյ, այդ կիրը նորից պէտք է կշռել։ Քաշի աւելցուկը ցոյց է տալիս ջրային գոլորշիների իսկական քանակութիւնը, որ ծծել է կիրը։ Այդ քանակութիւնը կրի ընդհանուր քաշի 2%-ից աւել չպէտք է լինի սովորաբար։ Չափազանց չոր բնակարանը նոյնպէս վնասակար է։

—

ԽՄԵԼՈՒ ՋՈՒՐԸ

Աղբիւրի ջուրը ի հարկէ աւելի լաւ է, քան թէ ճահճայինը. Ջրհորների կանգ առած ջուրը շատ վնասակար է, մանաւանդ որ ջրհորը գտնւում է արտաքնոցների մօտ և երբ այնքան էլ խոր չէ։ Աղբիւրը, գետը կամ ջրհորը, երբ գերեզմաններին մօտ է գտնւում շատ կորստաբեր հետեւանքներ կարող է ունենալ, որովհետև անձրեւ ողողելով նեխած դիակները, լուծուելով, նրանց մասերը թափւում է նրանց մէջ և թունաւորում խմելու ջուրը։ Այս պատճառով պէտք է զգոյշ լինել և պէտք է տեղեակ լինել մեր խմած ջրի յատկութեանը։

IX. ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԱՆԱՍՆԱՊԱՀՆԵՐԻՆ։

Առհասարակ ոչխարները կրակից շատ են վախենում և հրդեհի ժամանակ եթէ գոմից դուրս են գալիս — դուրս թռչում, ուղղակի հէնց կրակի մէջ են ընկնում։ Այս պատճառով պէտք է գիշերներն ոչխարների մօտ լապտերով մտնել և նրանց այդտեղից դուրս հանել։

Յանկարծ պատահած հրդեհի ժամանակ կարելի է ոչխարներին ազատել։

—

ԾԱՂԿԱՄԱՆՆԵՐԻ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ՄԻՋԱՏՆԵՐԻՆ ՈՉՆՉԱՑՆԵԼՈՒ ՀՆԱՐՔ։

Պէտք է այդ ամանները ջրել հալուէի (собура) *թեթև լուծուածքով։*

Այս խառնուրդը ոչնչացնում է միջատներին և միևնոյն ժամանակ բոյսերին անվնաս է։

—

ՀԱՒԵՂԷՆՆԵՐԸ ՊԱՐԱՐՏԱՑՆԵԼՈՒ ԵՒ ՇԱՏ ՀԱՒԿԻԹ ԱԾԵԼ ՏԱԼՈՒ ՀՆԱՐՔ։

Հաւեղէնները պարարտացնելու համար չպէտք է արձակ թողնել, այլ հաւնոցի կամ վանդակի մէջ պահել, և իրանց բնակարանի տակ ամեն օր նոր յարդ դնել։ Կերակրի համար տալ խաշած գարի կամ հաճար. եթէ կաթնով խաշես աւելի կը պարարտանան։

Շատ կերակուր ուտող հաւերը շատ ձու ածելու կարողութիւն կունենան, միայն ձուի կեղեւը կազմելու բաւական նիւթ չկարողանալով գտնել՝ չեն կարող շատ ձու ածել, այս բանին օգնելու համար, նրանց կերակրին խառնելու է ձուի կեղև կամ կիր, որ սիրով կուտեն և դրանով էլ կկարողանան շատ ձու ածել։

X. ՏԱՆՏԻԿԻՆ

ԼԱՒ ԿԱԹԻ ՆՇԱՆՆԵՐԸ։

ա) Բնական կաթնային դեղնասպիտակ տեսքը առանց կապտագոյն ցոլքի։

բ) Թափանցիկ չլինելը, որ ջուր խառնած լինելու նշան է։

գ) Իրան յատուկ ախորժ հոտը։

դ) Նուրբ քաղցրաւուն համը, որ ցոյց է տալիս, թէ բաւարար չափով կաթնաշաքար կայ։

ե) Եթէ մի քանի կաթիլ լաւ կաթից գցուի մաքուր ջրի մէջ, գրեթէ առանց բացուելու տակն է իջնում։

զ) Լաւ կաթի կաթիլը եղունգի վրայ կաթեցնելով պահպանում է իր գրութիւնը, իսկ ջրախառն բացւում է։

է) Կաթեցնելիս լաւ կաթը երեսին փրփուր է կապում։

ը) Եւ մաանների մէջ երեւում է իւղը։

—

ԼԱՒ ՀԱՒԿԻԹՆԵՐ ՃԱՆԱՉԵԼՈՒ ՀՆԱՐՔ։

Մի մաս մանրացրած աղը ածել տասը մաս ջրում և այդ հալուելուց յետոյ լաւ խառնելով հաւկիթը մէջը գցել։

Բոլորովին թարմ ձուն իսկոյն տակը կանի, երեք օրից աւելի հին ձուն բայց ոչ մինչև ամանի յատակը. իսկ հինգ օրից հինը, կլողայ ջրի երեսին և այդպիսին անպէտք է։

Եթէ լեզուն դիպցնենք հաւկիթի երկու ծայրերին, սուր ծայրը սառն է լինում բութ ծայրից, այդ նշան է որ ձուն փչացած չէ. իսկ եթէ երկու ծայրերն էլ բարեխառնութիւնը միատեսակ է թւում, այդ նշան է որ ձուն անպէտք է։

—

XI. ԱՐՈՒԵՍՏ

ԵԼԱԿԻ ՄԱՐՄԵԼԱԴ

Նոր քաղած ելակը կէս ժամ եփել և յետոյ ամեն մի գրուանքայ ելակին կէս գրվ. շաքարաւազ խառնել և կէս ժամ էլ եփել։ Մարմելադը աւելի համեղ կլինի, եթէ ամեն մի գրվանքայ ելակին աւելացնուի $1/3$ բաժակ սպիտակ հաղարճ։

—

ԿԱՐՄԻՐ ՋՈՒԻ ՆԵՐԿԵԼԸ

Ձուն պէտք է մաքուր լուանալ չորացնել, եփել և սառեցնել, յետոյ ներկի փոշուց 2 գդալ սառը ջրումը լուծել, մի թղթի պարկ փոշուցը ածելուց յետոյ վրէն աւելացնել մի շշի չափ տաք ջուր և վերը յիշած առաջուց եփած ձուաները քիչ քիչ դարսել մէջը և այդպէս 2—3 րոպէ թողնելով հանել։

—

Հաւկիթները աննդարար լինելու համար պէտք է թերխաշ եփել և գործածել։

Հաւկիթը շատ լաւ է մարսւում, բայց այդ եփելու ձևից կախում ունի։ Թերխաշ հաւկիթ ստանալու համար պէտք է եռ եկած ջրի մէջ եփե միայն 3 րոպէ թողնել. քիչ աւելի պինդ 4 րոպէ, իսկ բոլորովին պինդ 5 րոպէ։

—

Միսը թարմ պահելու համար տաք եղանակին։

Պէտք է միսը դնել ծաղկամանում կամ լայնաբերան բղուղի մէջ և վրան եռացրած ջուր լցնել, որի հետ պէտք է խառնել և մի քիչ երկաթի խերխուկ։ Բայց որպէս զի միսը աղտոտ լինի բոլորովին օդի ազդեցութիւնից, ջրի վրայ պէտք է մի քիչ իւղ կաթեցնել - ածել այնքան որ ջրի երեսին շերտ կապուի։ Այսպիսով պահուած միսը ոչ թէ մի քանի օր, այլ մի քանի (1—2) շաբաթ էլ կը պահուին։

XII. ԳԻՒՏ

Մլակի և փայտօջլի (բաղլինջի) դեղ. 1) կովի լեղին կտաւատի ձէթով խառնիր և բոյներին ցանիր, կջարդուին: 2) Արջասպը բարակ քացախով խառնիր ցանիր: 3) Վայրի վարունգի արմատը ջրով եփիր և ցանիր այն տեղերում, որի հատից կջարդուին, 4) Մարդուն կպցրած տզրուկի արիւնն ու տանդ մէջ, ինչ տախտակով որ պէտք է մեխես, ցանիր այնտեղի ներս ու դուրսը, մլուկ էլ չի լինիլ: 5) Ընկուզի ծառի ծաղիկը առ չորացրու, գարնան թերանին՝ մի լաւ ծուխ տուր, տան մէջ եղած բոլոր մլուկները կոչնչանան:

—

Լուսներից և փայտօջլից ազատուելու համար 1¼ գրվ. սպիտակ ռուսական բեւեկնայ իւղ, 6 մսխալ շերտաւոր (կրիստալիչեսկի) կարբոլեան թթուտ և մէկ մսխալ սալիցիլեան թթուտը իրար խառնելուց յետոյ, պատերը վրձինով օծել, ինչպէս և մահճակալը և փայտօջլից գտնուած տեղերը:

—

Մրջիւնների դէմ հետևեալ միջոցը գործդիր: Առհասարակ կտոր աղի և ջուր ածելով դիր մըրջիւնների բնին. այդ ջրից լուծուելով աղը կմտնի բոյնը, որից մրջիւնները կսատակեն: Առ օշինդր խոտը և ջրով եփելուց յետոյ ցանէ մրջիւնների բնին, բոլորը կսատկեն:

XIII. ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Տիկին, ասացէք խնդրեմ, ինչու համար բանտարկեցին ձեր ամուսնուն:

—Մի հասարակ բանի համար. մի մուրհակի վրայ ուրիշի ազգանունն էր ստորագրել:

—

Քարոզիչը խօսելով օղու մասին բարձրաձայն ասաց.

—Օղին, մեր անբաղդութիւններից ամենամեծն է:

—Այո, լսուեցաւ աղօթողների միջից, երբ ուզում ես խմել և փող չունես:

—

—Պարոն, դուք շատ էիք գովում ձեր ճաշակը, այդ է ձեր ընտրած աղջիկը, կաշաղակի է նմանում:

Ներեցէք, տիկին, ցերեկով լաւ չէ երեւում, բայց գիշերը, մանաւանդ կարմիր շորով ճրագի առաջ, կարծես հրեշտակ լինի:

—Կարող է լինել, որովհետև Աստուած մի քանի հրեշտակների պատժելով սատանայի կերպարանք տուաւ:

—

Անց է կենում մի բութ երեւոյթին հարուստ մարդ:

—Պարոն, ողորմութիւն արէք, մի կոպէկ բաշխեցէք, —ասում է աղքատը:

—Չունիմ.

—Որ այդպէս է, եկ կողքիս կանգնիր:

—

Պարոն Սեդրակ, դուք, կարծեմ պրոֆեսոր Z-ի հետ միասին էք սովորել, այնպէ՞ս չէ:

—Այո, միայն մինչև հինգերորդ դասարան հասնելը, իսկ յետոյ մեզնից մէկին վռնդեցին ուսումնարանից:

—

Պարոն, ձեր տոմսակը, հարցրեց կոնդուկտորը մի ճանապարհորդի:

—Տոմսակս... կարծեմ կորցրեցի:

—Որ այդպէս է հետևեալ կայարանից չէք կարող ճանապարհը շարունակել:

—Շատ շնորհակալ եմ, մինչև հետևեալ կայարան են գնում:

—

Մայրիկ, ո՞ւմն է այդ երեխան, հարցնում է չորս տարեկան երեխան:

—Քոյրդ է, յիմար:

—Բաս ինչո՞ւ մի օր էլ դու ծիծ չես տալիս, ամեն անգամ ասս կինն է կերակրում:

—Հայրիկդ չէ թողնում, ասում է «շուտ կը մաշուես»:

—

Մի յայտնի դերասան, որ իր խաղով և իր մտածուած խաղով ամենքին սքանչացրել էր, շատ ծոյլ էր և դերը չէր սովորում:

Մի անգամ Ռիշելիէի դեր խաղալիս վերջին գործողութեան մէջ դերը չը գիտէր և յուշարարին հետևելով հազիւ լսելի ձայնով էր խաղում, այնպէս որ հանդիսատեսները չէին լսում:

—Բարձր, պ. դերասան, բոլորովին չի լսւում, —լսուեցաւ հասարակութիւնից:

—Պարոնայք, անկարելի է բարձր խօսել, —պատասխանեց դերասանը առանց շփոթուելու, —այս րոպէիս Ռիշելիէն պէտք է մեռնի:

—

Ինչ արժէ ոչխարի մսի ֆունտը՝ հարցնում է հայր թուրք մսավաճառին:

—20 կոպէկ:

—Չէ՞ որ դուման 15 կոպէկ է նշանակել.

—Այդ ծառայողների համար է:

† Ներսատն Գէորգ Պետրոսեան

XIV. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵՐԿՐԱԳՆԴԻՍ ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՒ ԱԶԳԵՐՆ ԻՐԵՆՑ ԵՐԿՐՆԵՐՈՎ

	Անունները	Տիրապետող կրօնը	Պետութեան գլուխը	Տարածութիւնը ք. քմ.	Բնակչաց թիւը	Մայրաքաղաքները
1	Արաբստան	Մահմեդական	Նահապետական	2,300,000	3,000,000	Սիվան
2	Արգենտին. Հան.	[illegible]	Նախ. ԼուիսՊենա	2,835,969	4,000,000	Բուր-Այէրօս
3	Անամ	Անգլ. եկեղ.	Մեարիէ Տամ-Տայ	230,000	7,000,000	Գուէյի
4	Անգլիա	» »	Եդուարդ կայս.	314.628	40,000,000	Լոնդոն
	» գաղթակ.	» »	» »	24,964,096	40,000,000	» »
5	Աւստրո-Հունգ.	Կաթոլիկ	Ֆրանց-Յովսէփ	676,667	20,000,000	Վիեննա
6	Աւղանստան	Մահմեդական	Խաբիբուլա-խան	550,660	5,200,00	Քաբուլ
7	Բելուճստան	Մահմեդական	Միր-Խօդադադ	315,015	500,000	Գելատ
8	Բելգիա	Կաթոլիկ	Լէօպոլդ II. Թագ.	29,457	6,000,000	Բրիւսէլ
9	Բուլգարիա	Օրթոդոքս	Ֆերդինանդ իշխ.	99,873	5,001,090	Սոֆիա
10	Բրազիլիա	Կաթոլիկ	Նախ. Ֆ. Պէնիս.	8,337,213	15,000,000	Րիօ-Ժանէյրօ
11	Բուխարա	Մահմեդական	Սէիդ-Աբդուլ Խմ.	239,000	$1^{1}/_{2}$ մլ.	Բուխարա
12	Գերմանիա	Աւետարանա.	Վիլհելմ II.	540,418	60 »	Բերլին
13	Հաբէշստան	Հայադաւան	Մենէլիք II.	508,280	5 »	Գոնդար
14	Հոլանդիա և գաղ.	Բողոքական	Վիլհելմինա.	2,036,291	$4^{1}/_{2}$ »	Հաագ
15	Յունաստան	Օրթոդոքս	Գէորգ I.	68,688	2 »	Աթէնք
16	Դանիա	Լիւթերական	Քրիստիան. IX.	232,302	$2^{1}/_{2}$ »	Կոպէնհագէն
17	Եգիպտոս	Մահմեդական	Աբբաս-փաշա II.	2,959,000	19,853,000	Կահիրէ

18	Իսպանիա և գաղ.	Կաթոլիկ	Ալֆոնս III խնամ.	1.233,817	20 մղ.	Մադրիդ
19	Իտալիա	Կաթոլիկ	Վիկտոր-Էմմ. II.	286,588	30½ "	Հռոմ
20	Չինաստան	Կռապաշտ	Կվանգ-Սու	11,574,356	400 "	Պեկին
21	Կոլումբիա	Կաթոլիկ	Ռաֆ-Նունեց	1,118,100	4 "	Բոգոտա
22	Կոնգո	»	Բելգ. (Թագ.)	2.735,158	17 "	Բոմա
23	Ռուսաստան	Օրթոդոքս	Նիկոլայ II կայսր	20,666,445	130 "	Ս.Պետերբուրգ
24	Կորէյա	Կաթոլիկ	Թունջի	218,192	11 "	Սէուլ-(Կեօնգ)
25	Մեկսիկա	Կաթոլիկ	Նախագ. Դիազ	1,946,292	11 "	Մեկսիկա
26	Մարոկկօ	Մահմեդական	Մուլէյ-Հասան	816,000	8 "	Ֆէզ
27	Պարսկաստան	Մահմեդական	Մուզ.-էդին-Շահ	1,648,125	9 "	Թեհրան
28	Պերու	Կաթոլիկ	Նախ. Բերմուդէս	1,049,970	3 "	Լիմա
29	Պորտուգալիա	Կաթոլիկ	Դոն-Կարլոս Թագ	89,143	5 "	Լիսաբոն
30	Ռումինիա	Օրթոդոքս	Կարլոս	129,947	6 "	Բուքրէշ
31	Սերբիա	Օրթոդոքս	Ալէքսանդր I.	48,586	2 "	Բելգրադ
32	Սիամ	Բուդդայական	Ջուլալոնգկորին	633,000	9 "	Բանկոկ
33	Միացեալ Նահ.	Քրիստոնեայ	Ռուզվելտն	9,807,287	85,739 "	Վաշինգտոն
34	Տաճկաստան	Մահմեդական	Աբդուլ-Համիդ II.	2,888,224	25 "	Կ. Պոլիս
35	Ֆրանսիա և գաղ.	Կաթոլիկ	Նախագահ Լուբէ	3,996,038	76 "	Պարիզ
36	Չերնագորիա	Օրթոդոքս	Իշ. Նիկոլայ	9030	¼ "	Ցեթինէ
37	Չիլի	Կաթոլիկ	Նախ. Դոն-Մոնտ	753,216	3 "	Սան-Թյագո
38	Շվեյցարիա	Բողոքական	Նախ. Կարլ-Շենկ	41,346	3 "	Բերն
39	Շվեցիա	Լիւտերական	Օսկար II.	775,996	8 "	Շտոքհոլմ
40	Նորվեգիա	"	Գաակոն VII			Խրիստինիա
41	Էկվատոր	Կաթոլիկ	Նախ. Կորտէրո.	650,937	1½ "	Կվիտո
42	Ճապոնիա	Սինդօյի օրէն	Մուցու-Խիտո Կայ	417,396	50 "	Տոկիո

XV. ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ

1) ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԻ ՔԱՆԻ ՔԱՂԱՔՆԵՐԻ ՀԵՌԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԹԻՖԼԻՍԻՑ

	Վերստ
Աբասթուման	210
Ագուլիս	422
Ալէքսանդրոպոլ	243
Արդահան	387
Ասխաբադ	1308
Ախալցխա	186
Արխանգելսկ	3248
Ախալքալաք	248
Բագու	517
Բլագովեշչենսկ	8766
Բուխարա	1853
Գանձակ	182
Եկատերինոդար (Կուբ.)	809
Բաթում	330
Բորժոմ	140
Գորի	71
Գրոզնի	190
Դերբենդ	599
Եյսկ	851
Եկատերինոսլաւ	1417
Երևան	264
Եակուտսկ	9264
Զաքաթալա	192
Էջմիածին	282
Թելաւ	93
Լենքորան	569
Կաղզուան	415
Հին-Նախիջևան	422
Հաշտարխան	2735
Ղզլար	441
Ղուբա	674
Մասխ	334
Մոզդոկ	288
Նոր-Բայազէդ	231
Նուխի	160
Շամախի	398
Թեմիր-Խան-Շուրա	456
Ժիտոմիր	1988
Իրկուտսկ	6520
Լիւբլին	2414
Խարկով	1393
Խերսոն	1508
Կալիշ	2863
Կամենէց-Պոդոլսկ	2179
Կիև	1859
Կոստրոմա	2372
Կովնո	2437
Կուրսկ	1522
Հէլսինգ-Ֆորս	3041
Ղազան	234
Մոսկուա	20160
Նիժնի-Նովգորոդ	2262
Նիկոլայևսկ	10,510
Նովգորոդ	2529
Նովո-Չերքասկ	902
Նոր-Նախիջևան	941
Ուրալսկ	2490
Ուֆա	2622
Չերնիգով	1830
Պենզա	1945
Պետերբուրգ	2623
Պերմ	2917
Պոլտավա	1494
Պսկով	2578
Ռեվէլ	2223
Շուշի	345
Պետրովսկ	499
Պեատիգորսկ	407
Ջուղա	461
Սալեան	443
Սևան	200
Սղնախ	100
Տաթև	433
Փոթի	286
Ռեազան	1834
Ռիգա	2701
Ռոստով (Դոնի վրայ)	939
Սամարա	2128
Սարատով	1716
Սիմբիրսկ	2134
Կարս	346
Սիմֆերոպոլ	1222
Սամարղանդ	2207
Ստաւրոպոլ	550
Վարշաւա	2584
Վիլնո	2536
Վլադիկավկազ	201
Վլադիմիր	2200
Վլադիվոստոկ	10,644
Վորոնէժ	1462
Տաշկէնտ	2490
Տուլա	1910
Քիշինև	1878
Քութայիս	202
Օմսկ	4065
Օրենբուրգ	2524
Օրեօլ	2

2 ԿՈՎԿԱՍԻ ՔԱՂԱՔՆԵՐԻ ԲԱՐՁՐՈՒԹԵԱՆ ՉԱՓԸ ԵՒ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԻ ԹԻՒԸ

Քաղաքները	(ոտնաչ). Բարձր. ծ. մակեր.	Բնակիչ. թիւը
Թիֆլիս	1400	186,000
Բագու	—	112,000
Եկատերինոդար . . .	—	67,610
Ստաւրոպոլ	2000	42,017
Վլադիկաւկազ	2346	46,981
Շամախի	2230	28,545
Մայկոպ	—	27,945
Եյսկ	—	36,915
Շուշի	5076	32,806
Նուխի	2454	27,757
Ալէքսանդրոպոլ . . .	5079	33,000
Գանձակ	1446	25,294
Քութայիս	—	24,227
Երեւան	3229	24,555
Դերբենդ	—	15,185
Ղուբա	1988	14,730
Թեմրիւկ	244	13,656
Ախալցխա	3376	23,265
Մոզդոկ	465	13,989
Բաթում	—	30,000
Սղնախ	2593	10,06[illegible]
Կարս	6173	21,137
Ղզլար	—	8,778
Նովոռոսիյսկ	—	20,304
Գէորգիեւսկ	1032	11,290
Թելաւ	2420	11,014
Անապա	—	11,604
Նոր-Բայազէդ	—	7,120
Հին-Նախիջեւան	2949	7,911
Գրոզնիա	419	15,214
Գորի	2006	10,383
Փոթի	—	7,785
Արմաւիր	—	6,634
Ախալքալաք	5545	15,303
Պետրովսկ	—	10,100
Թեմիր-Խան-Շուրա . .	—	10,000
Կաղզուան	4968	3,398
Թաման	444	3,231
Դուշէթ	—	2,641
Սուխում	—	7,279
Արդահան	6058	8,844
Նոր-Նախիջեւան . . .	—	30,200

3) ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԻ ՔԱՆԻ ՏԵՂԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԴԻՐՔԵՐԸ

Տեղերի անունները	Հիւս. լայն.	Արեւ. երկայն.
Ալէքսանդրապոլ	40°47	61°29
Ախալցխա	41 38	60 38
Ախալքալաք	41 25	60 08
Բագու	40 22	67 29
Բորժոմ	41 50	61 02
Գանձակ	40 40	64 01
Գէորգիեւսկ	44 08	61 08
Գորի	41 59	61 46
Գրոզնիա	43 19	63 21
Դիլիջան	40 44	62 32
Դերբենդ	42 03	65 57
Դուշէթ	42 05	62 21
Եկատերինոդար	45 01	56 37
Երեւան	40 10	62 10
Էջմիածին	40 09	61 57
Թելաւ	41 55	63 08
Թեմիր-Խան-Շուրա	42 49	64 46
Թիֆլիս	41 43	62 27
Լէնքօրան	38 45	66 31
Ղազբէկ	42 39	62 18
Կողբ	40 03	62 10
Ղզլար	43 51	64 22
Ղուբա	41 21	66 10
Մոզդոկ	43 44	62 19
Հին-Նախիջեւան	39 12	63 04
Նոր-Բայազէդ	40 20	62 47
Նովոռոսիյսկ	44 42	55 26
Նուխի	41 12	64 51
Շամախի	40 37	66 18
Շուշի	49 49	65 24
Պետրովսկ	42 59	65 09
Պետիգորսկ	44 02	60 45
Սեւան	40 33	62 50
Սղնախ	41 36	63 34
Ստաւրոպոլ	45 03	59 38
Վլադիկաւկազ	43 01	62 21
Փոթի	42 08	59 19
Քութայիս	49 16	60 22
Օրդուբադ	38 54	63 41

ԱՂԻՒՍԱԿ

4) ՈՐԸ ՑՈՅՑ Է ՏԱԼԻՍ, ԸՍՏ ԹԻՖԼԻՍԻ ՄԻՋՕՐԷԱԿԱՆԻ, ԵՐԿՐԱԳՆԴԻ ՄԻ ՔԱՆԻ ՔԱՂԱՔՆԵՐԻ ԿԷՍ ՕՐՈՒԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԸ

	ժ.	ր.	վ.			ժ.	ր.	վ.	
Ասխաբադ . .	12	54	—	ցեր.	Ս. Պետերբուրգ	11	2	—	ցեր.
Բագու	12	20	8	»	Սուխում . . .	11	44	52	»
Բաթում . . .	11	47	—	»	Թեմ. խան-շուրա	12	9	12	»
Վարշաւ . . .	10	24	52	»	Թիֆլիս . . .	12	—	—	»
Վլադիկաւկազ.	11	59	28	»	Խարկով	11	25	44	»
Գորի.	11	57	12	»	Երեւան	11	48	48	»
Եկատերինոդար	11	36	—	»	Արտասահման				
Հելսինգֆորս .	10	40	36	»	Պարիզ	9	10	8	առ.
Գանձակ . . .	12	6	—	»	Լոնդոն	8	58	8	»
Իրկուտսկ (Սիբ.)	3	57	52	եր.	Մադրիդ . . .	8	43	28	»
Քերչ.	11	26	44	ցեր.	Բերլին	9	54	—	»
Քութայիս . .	11	41	40	»	Վիեննա . . .	10	6	—	»
Կրասնովոդսկ .	12	32	—	»	Հռոմ.	9	50	16	»
Մերվ.	1	8	—	»	Բրիւսէլ . . .	9	18	8	»
Մոսկուա . . .	11	31	14	»	Կ. Պոլիս . . .	11	—	8	»
Օդեսսա. . . .	11	3	41	»	Ստոկհոլմ . . .	10	12	8	»
Հաշտարխան .	12	12	54	»	Պեկին	4	50	—	եր.
Ստավրոպոլ . .	11	48	18	ցեր.	Նիւ-Եորկ . . .	4	45	—	առ.

XVI. ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

ԵՐԿՐԱԳՆ. ՄԱԿԵՐԵՒՈՅԹԸ 509,950,714 քառակ. կիլոմետր է (մի կիլոմետրը 469 սաժէն է)։

ՑԱՄԱՔԸ երկրագնդիս մօտ $^1/_3$ մասն է կազմում—2,458,804 հող 6,802,634 ջուր։

ՈՎԿԻԱՆՈՍՆԵՐԻ ՄԻՋԻՆ ԽՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Ատլանդեանը 3,790, Հնդկականը 3,444. Մեծ-խաղաղականը 4003, Հարաւային կիսագնդինը 3,390 մետր։

ՆՇԱՆԱՒՈՐ ԼԵՌՆԵՐԻ ԲԱՐՁՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Էվերէստ 29,000 ոտնաչափ, Դաւալագիրի 25,171, Էլբօրուս 18,000, Արարատը 17,000, Կազբէկը 16,000, Արագածը 13,500։

ՆՇԱՆԱՒՈՐ ԳԵՏԵՐԻ ԵՐԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Միսիսիպին 5,890 կիլոմետր, Նեղոսը 5,640, Ամազոնը 5565, Եանգ-Ծէ-Կեանգը 5,410, Օբը 4,230, Ամուրը 4,155, Վոլգան 3,500, Դանուբը 3,042, Դոնը 1,807, Ուրալը 1,520, Րէյնը 1,370, Սենան 600, Թեմզան 325 կիլոմետր։

ԵՐԿՐԱԳՆԴԻ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԸ

Երկրագնդիս վրայ բնակւում են մօտ 1564 միլիոն բնակիչ, որոնցից Եւրոպայում 376 միլ., Ասիայում 860 միլ. Աֆրիկայում 206 միլ., Ամերիկայում 125 միլ. և Աւստրալիայում 5 միլիոն։

Երկրագնդիս ազգերը խօսում են 3600 լեզուով աւելի։

Բոլոր կրօնները երկրագնդիս վրայ 1000-ից աւելի են։

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԸ ՑԵՂՈՎ

ՍԼԱՒԵԱՆՆԵՐՆ են 94,355,000—(որոնցից 65 միլ. ռուսներ և ռուսիններ, 11 միլ. լեհեր, 7 միլ. չեխեր, մօրաւներ, 10 միլ. սերբիացիք, բուլգարներ և կրօատներ)։

ՌՈՄԱՆԱԿԱՆ ԿԱՄ ԼԱՏԻՆԱԿԱՆ ԱԶԳԵՐԸ — 98,94,8000 հոգի։ (Սրանցից ֆրանսիացիք 40 միլ., իտալացիք 30 միլ., սպանացիք և պորտուգալացիք 23 միլ., ռումանացիք 9 միլ.։ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱԶԳԵՐ—115,130,000. (որանցից գերմանացիք և հոլանդացիք 63 միլ. անգլիացիք 40 միլ. սկանդինաւեցիք 9 միլ.)։

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐԸ — Կրօնով ամբողջ երկրագնդի վրայ։

կաթոլիկներ	270 միլ.		
Բողոքականներ	170	»	561
Ուղղափառներ	110	»	
Այլ և այլ փոքրաւ	11	»	

ՀՐԵԱՆԵՐԸ 5 միլիոն են։

ՄԱՀՄԵԴԱԿԱՆՆԵՐ	—	»	220
ՀԵԹԱՆՈՍՆԵՐ	—	»	10
ԿՌԱՊԱՇՏՆԵՐ			
Բուդդայականներ	700	»	
Բրամինականներ	126	»	1071
Ֆետիշներ	245	»	
Ընդամենը			1576

ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐԸ համարւում են, Լոնդոնը՝ 5,190,000 բնակիչ, Պեկինը 4,500,000, Պարիզը 2,228,806, Վիեննան 1,136,270, Բեռլինը՝ 1,125,000 Կ. Պոլիսը 850,000, Նէապոլը՝ 450,000, Պետերբուրգը՝ 1,267,000, Մոսկուան՝ 986,000։

—

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ՄԻՋԻՆ ԹԻՒԸ

Մինչև 60 տ. հասն. են 100-ից 6 մարդ
» 80 » » 500 1 »
» 100 » » 1000 1 »

Մեռնում են տարէնը 33 միլ., այսինքն ամեն օր 96 հազար մարդ, ամեն մի ժամում 3730 միլ., ամեն մի րոպէում 60. մի վայրկեանում մի հոգի։

Ծնւում են տարին 42 միլ., այսինքն 9,500,000 աւելի, քան մեռնում են։

Պսակւում են 82 միլ., և 120 աղջունն մի պսակ է ընկնում։

XVII. ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ

Հասարակ պարտամուրհակի օրինակ

Թիֆլիս, 1-ն Յունիսի 1907 թ.

Մուրհակ 1000 ռուբլի արժաթի

Յունիսի մէկին, հազար ինն հարիւր եօթն ամի, պարտաւոր եմ վճարել Թիֆլիսի 2-րդ-կարգի վաճառական Յովհաննէս Մաթէոսեան Ներսեսեանին հազար ռուբլի արծաթ, որը ես նրանից լրիւն ստացել եմ։

Ստորագրութիւն—Թիֆլիսի քաղաքացի Անտօն Պօղոսեան Նիկողոսեան։

—

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՉԱՓԵՐ

Մակերեւոյթի.

Քառակուսի մղոնը ունի		49	քառ.	վերստ
»	վերստը	» 250,000	«	սաժէն
»	սաժէնը	» 9	»	արշին
»	արշինը	» 256	»	վերշոկ
»	սաժէնը	» 49	»	ֆուտ
»	ֆուտը	» 144	»	դիւյմ
Դեսեատինը ունի		2400	»	սաժէն

Բովանդակութեան չափեր.

Խորանարդ մղոնն ունի		343	խոր.	վերստ
«	վերստն	» 125 միլ.	խ.	սաժ.
»	սաժէնն	» 27	խոր.	արշին
»	»	» 343	»	ֆուտ
»	արշինն	» 4096	»	վերշ.
»	ֆուտը	» 1728	»	դիւյմ
»	արշինն	» 21,925	»	»
»	սաժէնն	» 110,592	խ.	վերշ.

592,704 խոր. դիւյմ. 1 միլիոն խոր հարիւրերորդ սաժէնին (1 сот.)։

Ընդեղէնների չափեր.

Լաստը ունի	. .	12 չետվերտ
Չետվերտը	. .	8 չետվերիկ
Չետվերիկը	. .	8 գարնցի

Հեղուկների չափեր.

Տակառն ունի	. .	40 վեդրօ
Վեդրօն »	. .	10 շտօֆ
» հաւասար է	.	30 գրվ. ջրի

Շտոֆը կամ կրուժկէն ունի 2 շիշ (բութիլ

Դեղատան քաշեր.

Դրուանքան ունի (84 մս.)	.	12 ունց
Ունցիան »	. . .	8 դրախմ
Դրախման »	. . .	3 սկրուպուլ
Սկրուպուլը »	. . .	20 գրան
1 գրանը »	. . .	1 ցորենաքաշ։

—

ՔԱՇԵՐԸ

Զանազան երկրների քաշերը

Անգլիայի 1 վաճ. գրվ. 16 ունց. հաւասար է ռուսաց 1 գրվ. 10 մսխ.

Ֆրանսիացւոց 1 գրվ.	—	»	$^1/_2$	»
կիլօգրամը. .	1	»	41	»
Պրուսիայի 1 ֆունտը	1	»	13	»
1 ցէնտնէր. .	—	»	$^1/_2$	
Զինաստանի 1 գրվ.	2	»	40	»
Եապոնիայի 1 մուէ	57	»	1	»
1 կատտին .	1	»	42	»

—

ԴՐՈՒԱԳԱՒՈՐ ԹՂԹԵՐԻ ՀԱՐԿԸ

Մ ա ր հ ա կ ա ն ո ւ ր ե

Արժողութ. գումարը.			Թերթի գինը
		50 ր.	10
50-ից մինչև		100 »	15
100	»	200 »	30
200	»	300 »	45
300	»	400 »	00
400	»	500 »	75
500	»	600 »	90
600	»	700 »	1,05
700	»	800 »	1,20
800	»	900 »	1,35
900	»	1000 »	1,50

Արժողութ. գումարը.			Թերթ գին
1000-ից	մինչև	1500 ր.	2,25
1500	»	2000 »	3—
2000	»	3000 »	4,80
3200	»	4000 »	6—
4000	»	5000 »	7—
6400	»	6000 »	9—
8000	»	10000 »	15—
15000	»	20000 »	30—
25000	»	30000 »	45—
30000	»	40000 »	60—
40000	»	50000 »	75—

—

XVIII. ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

Համաշխարհային նշանաւոր անցքերի եւ պատմութեան։

Քրիստոսի ծննդից առաջ։

12000 Աշխարհիս ստեղծագործութիւնը—ըստ Եւրոպացւոց (Թէև գիտնականները միլիոնաւոր տարիներ են հաշւում)։
5509—Ըստ Աստուածաշնչի։
5490—Ըստ Հրէից։
3245 Նոյ նահապ. տապանն է մտնում։
3246 Ջրհեղեղ։
2492 Հայ ազգի սկզբնաւորութիւնը։
2347 Հայոց տէրութիւնն սկսւում է։
» Արամը հայոց առաջին թագաւոր։
» Չինացւոց տառերի գիւտը։
2640 Նինուէի հիմնումը։
2300 Եգիպտոսի թագաւորութ. սկիզբը։
2000 Մետաքսի գործածութիւնը։
1700 Եգիպտացւոց մեհենական գրերը։
1750 Բաբելոնի աշտարակաշինութիւնը։
1651 Մովսէս մարգարէն ծնւում է։
1600 Ապակու գիւտը։
1500 Աթենքի հիմնարկութիւնը։
1200 Դարբնական արուեստի սկիզբը։
1150 Տպագրութիւնը չինաց մէջ։
1056 Դաւիթը թագաւորում է։
1017 Սողոմոնը թագաւորում է։
1010 Սողոմոնի տաճարի շինութիւնը։
1000 Փայտի վրայ փորագրութ. սկիզբը։
982 Սողոմոնի մահը։
805 Արծաթ փողի գործածութիւնը։
802 Ասորեստանի թագաւոր. անկումը։
754 Հռոմուլոսը հիմնում է Հռոմը։
721 Իսրայելացւոց թագաւ. անկումը։
585 Երուսաղէմի աւերումը Նաբուգոդ.
560 Կիւրոսը հիմն. է Պարսից տէրութ.
558 Կոնֆուցիոսը ծնւում է։
552 Բուդդայականութեան սկիզբը Հնդկաստանում։
523 Աստուածաշունչը թարգմանւում է յոյն լեզուով 70-ից ձեռքով։
469 Սոկրատէսը ծնւում է։
384 Արիստոտէլը ծնւում է։
356 Աղէքս. Մակեդոնացու ծնունդը։
325 Աղէքս. Մակեդոնացու Հայաստանի վրայով արշաւելը Հնդկաստան։
315 Չինական պարսպի շինութ. սկիզբը։
300 Մագաղաթի թուղթը հնարում են։
» Հռոմ. հնարում են աղիւսի շինելը։
160 Չինացւոց բամբակից թուղթ շինելը։
149 Արշակունեաց թագաւորութեան սկիզբը Վաղարշակից։
110 Հռոմ. հնարում են սապոն եփելը։
76 Կիկերոնի ժամանակ Տիւրոնը հնարում է շուտ գրելու ձեւը։
70 Վեզուվ հրաբուխի ժայթք. Հերք. քաղ. և Պոմպէի քաղ. աւերումը։

—

Քրիստոսից յետոյ։

Յիսուս Քրիստոսը ծնւում է։
2 Հռոմ. շինում են առաջին ջրաղացը։
34 Յիսուս Քրիստոսը խաչւում է։
» Հայերն ընդուն. են քրիստոնէութ.
41 Առաք. գրում են Աւետարանը։

41 Հռոմում, Ներոնի թագ. ժամանակ շինւում է ապակու (ամանեղէնի) առաջին գործարանը։
70 Տիտոսն աւերում է Երուսաղէմը։
97 Յովհաննէս աւետարանիչը գրում է Եփեսոսում իւր Աւետարանը։
135 Հրէից ցրուելն ամբողջ աշխարհ.
210 Հռոմում առաջին անգամ լուսամուտների մէջ ապակի է դնում։
253 Խոսրով թագաւորը հիմնում է Դավրէժ քաղաքը (Թաւրիզ)։
257 Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի ծնունդը։
300 Մեղրամոմից ճրագ են շինում։
303 Սուրբ Էջմիածնի հիմնելը։
304 Պարսիկները ձեռնարկում են Թիֆլիսի Նարիղալա բերդի շինութ.
306 Մեծն Կոստանդիանոսը թագաւոր.
321 Մարտի 7-ից Կիւրակէն տօնելն սկսւում է։
325 Առաջին տիեզերական Ժը. ժողով Նիկիայում, Կոստանդիանոսի օրով։
» Արիստակէս հայրապ. Նիկիոյ . ժող. բերում է Հաւատոյ հանգանակը։
» Ս. Գրիգորիս Աղուանից կաթող.
328 Կ. Պոլսի հիմնարկութիւնը։
381 Կ. Պոլսի տիեզերական Բ. ժողովը։
400 Եւրոպայի եկեղեցեաց մէջ զանգակի գործածութիւնն սկսւում է
406 Մեսրոպը գտնում է հայոց գիրը։
431 Եփեսոս. երրորդ տիեզ. Ժը. ժող.
446 Վրացիք սկսում են գործած. մեր Ս. Մեսրոպի հնարած այբուբենը (խուցուրի).
451 Քաղկեդոնի ժողովը։
451 Վարդանանց պատերազ. (յռ.նկս)։
452 Կաթողիկոսական Աթոռի փոխադրումը Ս. Էջմիածնից Դուին։
458 Վարդանի դստեր Շուշանիկը նահ. և թաղւեց Թիֆ. (Մետեխի եկեղ.)։
476 Հռոմայեց. կայսրութ. անկումը։
496 Ֆրանկները ընդունեն քրիստոն.
539 Եդեսիայում յայտնւ. է Քրիստոսի Աբգարին ուղարկած դաստառակը։
550 Ճերամի որթն ու մետաքսն առաջին անգամ Եւրոպայ է բերւում։
551 Մովսէս կաթ. հրամանով Աթ. Տարօնացին յօրինում է Հայկ. տոմարը։
570 Մահմեդը ծնւում է։
597 Վրացիք հայերից բաժանւում են։
636 Եւրոպայում եղեգէ գրչի տեղ փետրէ գրիչ են սկսում գործածել։
637 Արաբացիք տիրում են Երուսաղ.
650 Լատինացւոց եկեղեցեաց մէջ երգեհոն գործածելն սկսւում է։
653 Կառուցւում է Վաղարշ. Ս. Խաչի տօնը.
706 Արաբ. Կաշմ զօրավ. Նախիջևանի եկ. 800 հայ իշխան. կրակ. նահ. է։
711 Իսպանիան գրաււ. է Արաբներից.
807 Չինացւոց պէս Եւրոպայի մէջ էլ թղթի գործածութիւնն սկսւում.
850 Արաբացիք շաքար են շինում։
855 Սլաւոնական այբուբենի գիւտը.
862 Ռուսաց տէրութեան սկիզբը։
870 Յունաց և կաթոլիկաց եկեղեցիները բաժանւում են միմեանցից.
924 Բագրատունեաց թագ. սկիզբը։
961 Անին դառնում է Բագր. մայրաք.
968 Խոսրովանոյշը հիմնում է Սանահնայ և Հաղպատայ վանքերը։
988 Ռուսները Ս. Վլադ. առաջնորդ. ընդունում են յոյներից քրիստոն.
993 Կաթողիկոսական Աթոռը Վաղարշապատից Անի է փոխադրւում։
» Բագրատունեաց թագ. վերջանալը.
1010 Բագրատ թագ. Վրաստ. և Իմերեթ. եկեղեցիները է հիմնում (Մցխեթ.)։
1011 Թարգմանւում է վրաց լեզուով առաջին աւետարանը։
1022 Կոնտո Եւրոպայի երաժիշտը նոտան հնարում է։
1072 Երուսաղ. տիրում են սելջուկները։
1080 Ռուբինեանք հիմնում են Հայոց թագաւորութիւնը Կիլիկիայում։

1086 Խաչակրաց արշաւանքի սկիզբը։
1147 Կաթողիկոսական Աթոռը տեղափոխւում է Անից Հռոմկլայ—Կիլիկ.
1171 Եւրոպայի Վենետ քաղաքի մէջ բացւում է առաջին դրամատունը։
1173 Ս. Ներսէս Շնորհալու մահը։
1212 Թամար թագուհու մահը։
1222 Նիժնի-Նովգորոդի հիմնելը։
1224 Չինգիս-խանի յարձակմունքները և ռուսն. իրեն հպատակեցնելը։
1238 Մոնղոլական լծի սկիզբը։
1246 Առաջ. բժշկ. ուսումն. Ֆրանսիայ.
1291 Խաչակրաց վերջին արշաւանքը։
1294 Կաթող. Աթոռը փոխադրւ. է Սիս։
1299 Ֆլորենց. սկսում են ակնոցն. շին.
1301 Կողմնացոյցի գիւտը։
1308 Շվէյցարակ. հասարակապետ. հիմն.
1311 Երուսաղէմում սկսւում է հայ-ազգի պատրիարքութիւնը։
1323 Անի քաղաքի կործանումը։
1330 Գուտենբերգը, Ֆաուստը և Շեֆերը հնարում են տպագրութիւնը։
1338 Վառօդը գտնում են։
1365 Ասեղը հնարում են։
1380 Թնդանոթի գիւտը։
1384 Լենքթ. արշաւանքն. Ասիայում։
1393 Հայոց թագաւորութ. վերջանալը։
1415 Հուսին այրում են։
1428 Հրարձակ զէնքի գործածութիւնը Ռուսաստանում։
1440 Հռոմի Ս. Պետրոս եկեղ. հիմնարկ.
1441 Կաթողիկոսական Աթոռը վերջնականապէս փոխ. է Ս. Էջմիածին.
1450 Եւրոպայի մէջ առաջ. գրքի տպագ.
1453 Տաճիկն. տիրում են Կ. Պոլսին և վերջան. է Բիզանդական. կայսրութ.
1461 Կ.Պոլսի պատրիարքութեան սկիզբը
1464 Նամակատուն և պոստայով թղթատար. հաստատւում է Ֆրանս.
1480 Ռուսաստ. ազատւում է Մոնղոլն.
1483 Ինկվիզիցիայի գործադրուելը։
1492 Կոլոմբոսը գտնում է Ամերիկան։
1500 Ծոցի ժամացոյցը հնարւում են։
1518 Պարսից Իսմայիլ-Շահն առնում է Թիֆլիսը և Մցխեթը։ Հավլաբարի կամրջի մօտ էլ մզկիթ է շինում։
1524 Առաջ. ձեռագ. լրագ. Վենետիայում։
» Մակարիայի տօնավաճ. բացումն։
1546 Լիւտերը վախճանւում է։
1547 Յովհաննէս Գրոզնին ընդունում է առաջին թագաւորի տիտղոսը։
1552 Ածանների կլեկելը հնարւում է.
1556 Հաշտարխանի թագ. անկումը։
1567 Վենետիկում տպագրւում է առաջին հայերէն Սաղմոսը։
1583 Ռուսները առնում են Սիբիրը։
1590 Դիտակը գտնւեցաւ Գերմանիա.
1603 Շահ-Աբասի հայերին գերի տանելը Պարսկաստ.—(Ջուղայի գաղթելը).
1610 Թէյի գործած. սկսւում է Եւրոպ.
1612 Ռուսաստանն ազատւ. է լեհերից.
1615 Առաջին տպագիր լրագիրը։
1632 Առաջին կանոն. զօրքը Ռուսաստ.
1634 Վրաստ. մահմեդականութ. սկիզբը
1672 Ծնւում է Մեծն Պետրոս Կայսրը։
1689 Շոգեշարժ մեքենաների գիւտը։
1700 Ռուսաստանում սկսում է տարեգրութիւնը Քրիստոսի ծննդից և փոխանակ սեպտ. տարին հաշւում են յունուարի 1-ից։
1701 Առաջին թատրոնը Ռուսաստան.
1711 Դաշնամուրը հնարւում են։
1723 Մահմադ-Ղուլի խանն աւերում է Թիֆլիսը և կողոպտում է Սիօնի եկեղեցին։
1725 Մեծն Պետրոս Կայսրը մեռնում է։
1752 Ֆրանկլինը հնարում է շանթարգ.
1754 Առաջին բանկի հիմնելը Ռուսաստ.
1755 Մոսկուայ առաջին համալսարան.
1768 Թղթէ փողի գործադր. Ռուսաստ.
1785 Կովկասի փոխարքայութ. հիմնելը։
» Սիմէօն Կաթողիկոսը Ս. Էջմիածնում տպարան է հիմնում։

1779 Օդապարիկը հնարում են։
1785 Ժորժ Ստեֆենսոնն առաջին շոգեկառքը շինում է։
1789 Ֆրանսիական մեծ յեղափոխութ.
1790 Գալվանը հնարում է գալվանեան ելեքտրականութիւնը։
1791 Նոր-Նախիջևանի հիմնելը։
1794 Հայոց առաջին լրագրի հրատարակութիւնը Հնդկաստանում։
1789 Շուշու ամրոցի հիմնելը։
1795 Աղա-Մահմադ խանը յարձակւում է Թիֆլիսի վրայ և աւերում։
1798 Ղարաբաղից 1100 ընտանիք գաղթում են Ղզլարի կողմերը։
1799 Առաջին պարբ. հրատ. Վենետիկում «Տարեգրութիւն» անունով
» Վրաց Գէորգի XIII-ը յանձնում է Վրաստանը Ռուսաստանին։
1800 Ջենները գտնում է մարմնի պատուաստումը։
1801 Վիմագրութեան գիւտը։
1801 Վրաց և ռուսաց մէջ 10 յօդ. բաղկացած դաշնագրի ստորագրելը։
1802 Ռուսաստ. մինիստրութիւն է հիմն.
1803 Անգլիայ. մետաղէ գրչի հնարելը։
» Շոգենաւի գիւտը։
1812 Արագատիպ մամուլի հնարելը։
1813 Մոսկուայի Լազար. ճեմ. բացումը։
1825 Ներսէս Ե աշտարակեցի կաթող. հիմնում է Ներսէսեան դպրոցը։
1828 40,000 հայեր գաղթում են Ռուսաս.
1837 Հաստատւում է Ս. Էջմ. Սինոդը։
1839 Տալբոթ անգլ. հնար. է լուսանկ.
» Երևանի Թեմ. դպրոցի հիմնուելը։
1841 Առաջին հեռագիրը շինում են Վաշինգտոնից Բալտիմոր։
1842 Ղարաբաղի Թեմ. դպր. բացուելը։
1848 Ելեքտր. հեռագիրը հնարում են։
1850 Հայոց առաջին Թատրոնը Թիֆլիս.
1851 Առաջին ռեօլվերը շինւում է։
1853 Արևելեան պատերազմը։
1859 Կովկասեան 69-ամեայ պատերազմ. վերջան. և Շամիլին գերի առնելը։
1861 Ստրկութեան ոչնչացումը։
1862 Սուէզեան ջրանցքի բացումը։
1864 Կովկասի վերջնական նուաճումը։
1867 Ամերիկայից Անգլ. Ատլանտ. ովկ. վրայով հեռագրաթելը շինում են։
1868 Հնդկաստանի հեռագրաթելը Կովկասի վրայով շինւում է։
» «Արարատ» ամս. հրատ. Ս. Էջմիած.
1872 «Մշակ» լրագիրը հրատարակւում է։
1873 Ս. Էջմիած. Գէորգ. ճեմ. բացւ.
» «Փորձ» ամսագ. հրատարակւում է։
1875 Նոր-Նախիջևանի Թեմ. դպր. բաց.
1877 Ռուս-Տաճկական պատերազմը։
» Էդիսոնը հնարում է ֆոնոգրաֆը։
1878 Սան-Ստեֆան. դաշնագրութիւնը։
» Բեռլինի դաշնագրութիւնը, որտեղ ստորագրւում են և հայոց ինքնավարութեան 61-րդ յօդուածը։
1879 Ելեքտրակ. լապտերների հնարելը։
1880 Տելեֆոնի գիւտը։
1881 Թիֆլիսում հիմնւում է Կովկասեան Հայոց Բարեգործ. Ընկերութիւնը։
» «Արձագանք» շաբաթաթ. հրատ.
1882 Թիֆլիսում կայանում է հայոց առաջին ընդ. ուսուցչական ժողովը։
1882 Վրաց վերջին՝ շառաւիղը—հայազգի Մարիամ Թագուհին մեռնում է և Թաղւում Թիֆլիսի հայոց վանքի եկեղեցում։
1884 «Նոր-Դար» Թերթի հրատարակ.
1888 Մակար Ա. Կաթող. ընդունւում է Թիֆլիսում Կ. Ալէքսանդր III-ից և այցելում Բաքու և Գանձակ։
1889 Պարիզի համաշխարհահանդէսը։
» Պարսից Շահ-Նասրէդդինն այցելում է Ս. Էջմիածին։
» «Մուրճ» ամսագիրը հրատարակ. է
1890 Իտալացոց Թագաժառանգին Ս. Էջմ. Մակար Կաթ. ընդունում է։

1928 Ջրօրհնեաց հանդէսի ժամանակ Թիֆլիսի վանքի կամրջի խորտակուելուց 40 հոգի խեղդւում են Կուր գետում. Հոգևորականութիւնն ազատւում է։
» Կովկասում խոլերայի կոտորած։
1893 Չիկագոյի համաշխարհահանդէսը
» „Հայրիկը" Կաթողիկոս օծուեցաւ։
1894 Չին-Ճափոնական պատերազմը։
1896 Թագադրութիւն Կայսեր Նիկոլայ II և Կայսրուհւոյ Ալէքսանդրա Ֆէօդորովնայի։
1897 Յոյն-Թրքական պատերազմը։
1898 Ռուսները գրաւում են Չինաստանի Պորտ-Արտուր նաւահանգիստը։
» Իսպանիայի և Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգների պատերազմը։
1899 Անգլիայի պատերազմը Տրանսվալ և Օրանժեան հասարակապետութեանց հետ։
1900 Չինաստանում քրիստոնեաների կոտորածը և Ռուսաստանի, Ֆրանսիայի, Անգլիայի, Գերմանիայի, Աւստրիայի, Իտալիայի, Ամերիկայի Միացեալ—Նահանգների և Ճապոնեայի միաբան յարձակումը և գործողութիւնը Չինաստանում կարգը պահպանելու համար։
» Փարիզում համաշխարհահանդէս։
» Իտալացի Մարկոնին գտաւ առանց թելի հեռագիրը։
1902 Ամերիկայից Եւրոպայ առանց թելերի հեռագրական հաղորդագրութիւնը հաստատուեց։
1903 Հայոց եկեղեցական կալուածների գրաւումն։
1904 (26-ից յունվարի) Ռուս-Ճապոնական պատերազմը։
1905 Ռուս-Ճապոնական պատերազմի վերջանալը։
» Կովկասեան փոխարքայ գրաֆ. կոմս Իլար. Իվ. Վարանցով-Դաշկովի ժամանումն Թիֆլիս։
» Կրօնի ազատութեան Բարձրագոյն հրամանը։
Հոկտեմբ. 17-ին Բարձրագոյն Հրաման Ռուսաստանի սահմանադրութեան։
1096 փետրվ. 20-ին հայ-թրքական համագումարը փոխարքայի պալատում
» Կովկասեան հայ.-թրքական կոտորածը։
» Բարձրագոյն Հրաման եկեղեցական կալուածների վերադարձման։
1906 Ապրիլի 26-ին Պետական Դումայի բացման օծումը։ Ապրիլի 27-ին Պետական Դումայի առաջին նիստը։

XIX. Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն

52,000 ԱՆՏԷՐ ԵՐԵԽԱՅ

Անտէր երեխաներ ամեն տեղ կան, և շատ։

Կարող է լինել, 52, կարող է լինել 152, կարող է լինել, վերջապէս, և 500, բայց ոչ 52.000 միանգամից՝ մի քաղաքում, այն էս արտէր, անտիրական, փողոցներից հաւաքած։

Այո, այդ յիսուն երկու հազար անտէր երեխաները այսօր կան և ունին մի հայր։

Մի հայր միայն։

Նա ապրում է Լօնդօնում և մենք ծանօթացանք նրա հետ, շնորհիւ տիկին Ե. Պ.-ի. «С.-Пет. Вед» լրագրի էջերում։

Ախորժելի է մեզ համար ծանօթացնել նրա հետ և «Մշակի» ընթերցողներին։

Այդ երջանիկ հօր անունը Բերնարդօ է, ինքը բժիշկ.

Մի մարդ՝ որի մէջ ամփոփուած են և նուրբ զգացմունք, և երկաթէ կամք, և գաղափարական գործունէութիւն« Այդ օրինակ մի մարդու երկրորդ տիպը հազուագիւտ է մեր նիւթապաշտ, եսական կեանքի մէջ։

Բժիշկ բերնարդօն կարող է ծառայել իբրև կենդանի օրինակ այն բանի՝ թէ որպիսի մեծ և հանրաշահ արդիւնքներ կը տայ մի հատ անդամ մարդու նախաձեռնութիւնը որ և է բարի գործի մէջ, եթէ այդ գործին մենք խոչընդոտներ դնելու փոխարէն օգնենք իւրաքանչիւրիս մեր ուժերի չափ։

1866 թուականում բժիշկ Բերնարդօն մի աղքատ, երիտասարդ ուսանող էր բժշկական ֆակուլտէտում։ Նա

տեսաւ մի անգամ, ճանապարհի վրայ, մի փոքրիկ տղայ, անտէր, աչքից թողնուած մի տղայ, որը գլուխ դնելու տեղ չունէր։ Տեսաւ և տարաւ նրան իր բնակարանը։ Նրա գլխում միտք յղացաւ փողոցի երեխաները մէկ մէկ հաւաքել իր մօտ և դասերից ազատ բոպէները նուիրել նրանց ուսուցման և կրթութեան։

Մտածեց ու սկսեց։

Առաջին դասը աւարտելուց՝ երեխաներից մէկն էլ խնդրեց իր «հօրը»—բժշկին, թողնել նրան իր մօտ և չարձակել նրան, որովհետև ստիպուած պիտի լինի գիշերը անցկացնել փողոցում և, հաւանականօրէն, ընկնել ոստիկանի ձեռքը։

Այդ օրից սկսած՝ երիտասարդ Բերնարդօն շրջում էր գիշերները Լօնդօնի արևելեան աղքատ քաղաքամասը և ժողովում աստանդական. թափառաշրջիկ, աղքատ, անտուն երեխաներ։

Այդ օրից անցել է 38 տարի. այսօր Լօնդօնում ամենքը նրան—բժիշկ Բերնարդօին, կոչում են «the fosthér-father of nobody's children» այսինքն՝ (հայր անտէր-երեխաների». 38 տարուայ ընթացքում նա հաւաքել է փողոցներից, մաքրել է, բժշկել է, կրթել—սովորացրել է 52,000 ընկած, ճակատագրի կամքին թողնուած, անհայր—անմայր երեխաներ։

Այսօր նրա խնամատարութեան տակ գտնւում են 10,000 երեխաներ, որոնց նա տալիս է ոչ միայն ապաստան, ոչ միայն սովորեցնում է գրել—կարդալ և արհեստ, այլ և, որ գլխաւորն է ու արժանաւոր, պատրաստում է նրանց ազնիւ ու օգտակար կեանքի համար։

Այսօր նա շինած—պատրաստած ունի 100 տանից աւելի, որտեղ բժշկվում և կրթվում են նրա երեխաները։

Այժմ էլ շարունակ նա կառուցանում է միշտ նոր և նոր տներ։

Այս ահագին գերդաստանի հօր տարեկան բիւջէն հասնում է 200.000 ֆ. ստերլինգի, այն է՝ երկու միլիոն րուբլու։ Առաջին յուման. 28 ֆարտինգ. մօտաւորապէս 17 կօպ. տուեց այս մեծ գործի համար մի աղքատ աղախին, այն օրը, երբ երիտասարդ ուսանողը կրակոտ քարոզներ էր արտասանում Լօնդօնի ապականված փողոցներում՝ անմեղ զոհերի փրկութեան առիթով։

Ընկած երեխաների փրկութեան գործը սկսելիս բժիշկ Բերնարդօն ղեկավարվում էր երեք հիմնական գաղափարներով. 1) որ քաղաքային ծակ ու ծուկերից դուրս հանած երեխաները ստանային կրթութիւն գլխաւորապէս գիւղի մէջ, մաքուր օդում. 2) որ արբեցող և անառակ շրջանից փրկուած երեխաների վիճակը ապահովված լինի նորից առաջվայ շրջանը ընկնելուց. և 3) որ այդ երեխաները համախմբուած չըգտնուին միասին, այլ, հնար եղածին չափ նրանք ապրին ջոկ-ջոկ և նրանց տրվի զուտ ընտանեկան դաստիարակութիւն՝ հիմնված փոխադարձ հաւատի և սէրի վրայ։

Այս գաղափարները գործի սկզբում շատերին թւում էին անիրագործելի և. մինչև անգամ, ցնորական։ Սակայն 38 տարուայ յամառ և անդուլ աշխատանքով բժիշկ Բերնարդօն աջողեցրեց իրականութեան վերածել այդ ցնորք և ցնդաբանութիւն երևացած մտքերը։ Նա իր կողմը գրաւեց օգնականներ, որոնք իր նման ոգևորված էին մարդասիրական և ողորմածութեան զգացմունքներով. նա ստեղծեց մի ամբողջ խումբ գործունեայ գործակալներ, ուսուցիչներ, դաստիարակներ և դաստիարակչուհիներ. գործակալները որոնում ժողովում էին Լօնդօնում և անգ-

լիայի ուրիշ քաղաքներում ճակատագրի կամքին թողնուած երեխաներ, որոնք մեծ մասամբ վտիտ էին, թուլակազմ, հիւանդոտ։ Նրանց շրջապատում էին առողջապահական և բարոյական պայմաններով, կազդուրում, կատարելապէս բժշկում և բաժանում գիւղերում ապագայ աշխատանքի համար։ Բժիշկ Բերնադօին աջողվեց գրաւել և իր շուրջը ժողովել ինտելիգենտ կանանց ևս, որոնցից նա կազմեց մասնաժողովներ. այդ կանայք ամենայն յօժարութեամբ յանձն առան փրկված երեխաների խնամատարութիւնը, հսկողութիւնը. գիւղական քահանաներն էլ յարեցին այս վեհ մարդասիրական և հանրաշահ գործին։ Բժիշկ Բերնարդօի Լօնդօնում կառուցած տներում երեխաները. բացի գրագիտութիւնից, սովորում էին զանազան արհեստներ՝ համաձայն իւրաքանչիւրի ընդունակութեան, ճաշակի և հակամիտութեան։ Երեխաների մէջ խտրութիւն անել չը կար. տղայ թէ աղջիկ. ամենքը գտնում էին հաւասար ընդունելութիւն, հաւասար գորով։ Բացառապէս աղջիկների համար այժմ գոյութիւն ունի բազմաթիւ կօլէջներ, իւրաքանչիւրում 20-ական աղջիկ՝ «մայրիկի» կառավարութեան և հսկողութեան տակ։ Աղջիկների կրթութեան եղանակը կատարեալ ընտանեկան է. նրանց սովորեցնում են, թէ գրել-կարդալ, թէ կանացի զանազան արհեստներ։

Այսպէս՝ ֆիզիկապէս և բարոյապէս առողջացած երեխաներին ընդ միշտ հեռացնելու համար այն շրջանից, որի մէջ նրանք ծնվել ու ապրել էին, բժ. Բերնարդօն տարէց տարի ուղարկում էր Կանադա։ Նրան աջողվեց. այս եղանակով, ախտաւոր շրջանից կտրել և տեղափոխել բարեյաջող պայմանների մէջ և թարմ հողի վրա աւելի քան 15,000 երեխաներ։ Մինչև 1882 թուականը նա, փոր-

ձի համար, ուղարկում էր Կանադա երեխաներ փոքրիկ խմբերով, որոնց յանձնում էր իր աշխատակիցներից մէկի խնամատարութեան։ Եւ երբ նա համոզվեց իր ձեռնարկութեան բարի հետևանքների մէջ, նա սարքեց կանոնաւոր գաղթականութիւն հարիւրաւոր մանուկների։ Կանադայում ագարակատէրերը մեծ կարիք ունենալով աշխատող ձեռքերի՝ ընդունում են նրանց գրեթէ միմեանց ձեռքից խլելով։ Բժ. Բերնարդօն չէ խզում նրանց հետ իր հայրական կապը. անընդհատ գրագրութիւնների միջոցով և շնորհիւ նրա գործունեայ և բարեխիղճ գործակալների՝ ստատիստիկան երևան է հանում, որ 15,000 գաղթական մանուկների միայն $2^{0}/_{0}$ տոկոսն է հանդիպել անաջողութեան՝ այս կամ այն անակնկալ հանգամանքների պատճառով։ Չը նայելով բժ. Բերնարդօի բազմաթիւ օգնականներին, աշխատակիցներին, գործակալներին և բազմատեսակ պաշտօնեաներին, չը նայելով նրա բազմաթիւ տներին և գրասենեակներին, ո՛չ մի տեղ, ո՛չ մի ժամանակ դուք չէք հանդիպի որ և է ձևականութեան։ Նրա ապաստարանները կրում են հետևեալ վերնագիրը. «*Տներ՝ միշտ բաց դռներով*»։ Բաւական է, որ այդ տունը մտնել ցանկացողը անտէր լինի և որբ, փոյթ չէ, եթէ նա հիւանդ է, անդամալոյծ, բարոյապէս փչացած. այդպիսին ազատ մուտք ունի բժ. Բերնարդօի տան մէջ և սիրալիր ու քնքոյշ ընդունելութիւն։

Անշուշտ՝ այսօրինակ մի ահագին գործ իր կոլոսսալ հետևանքներով և արդիւնքներով պահանջում է մեծամեծ ծախքեր, այսինքն փող։ Բայց բժ. Բերնարդօն գործնականապէս ապացուցեց. որ փողը դեռ առաջին տեղը չէ բռնում այնտեղ, ուր գործը տանում է իր ուսերի վրա մի մարդ՝ արբած բուռն եռանդով և անսահման սիրով և,

մանաւանդ, ոգևորված ընդհանուր համակրանքով և աջակցութեամբ։

Նայեցէք նրա ձեռքով հրատարակվող երկու պարբերական թերթերին. մինը՝ երիտասարդների, միւսը՝ հասակաւորների համար։

Բաւական է, որ բժ. Բերնարդօն՝ փոխանակ փքուն ֆրազներով կամ պաշտօնական տօնով կոչ անելու՝ ամենահասարակ և բարեկամական եղանակով յայտնէ իր ընթերցողներին, որ նա պատրաստվում է ճանապարհ դնել այս կամ այն տեղ այսչափ մանուկներ և որ սրա համար հարկաւոր է այսքան ֆունտ ստերլինգ. և ահա, հետևեալ օրը, ամեն կողմից թափվում են նրա սնդուկը երկպատիկ, հինգպատիկ աւելի գումարներ։

Մի ուրիշ անգամ նա յայտարարում է «բարեկամներին», այսինքն՝ իր ընթերցողներին, որ այս ինչ գիւղի մէջ նա անհրաժեշտ է համարում կառուցանել մի նոր տուն անտէր, հիւանդ երեխաների համար, և ահա, հետևեալ օրը, ամեն կողմից գալիս են առատ նուէրներ և փող, և հագուստ, ուտելիք, կահ-կարասիք, և այլն և այլն։

Վերև յիշված թերթերը յաճախ լոյս են տեսնում պատկերազարդ։ Այստեղ դուք տեսնում էք հարիւրաւոր զուարթ պատկերներ, այստեղ դուք կարդում էք հարիւրաւոր սրտաճմլիկ պատմութիւններ այն թշուառ մանուկների, որոնք անողոք ճակատագրի կամքով պիտի փչանային, կորչէին անհետ, բայց որոնք բժ. Բերնարդօի ձեռքով ազատված են ընդմիշտ և ապահովված։

Ներկայումս բժ. Բերնարդօն դեռ ամրակազմ տղամարդ է, կենսունակ և երիտասարդական կեանքով լի։ Իւրաքանչիւր ոք նրա վրա նայելիս մեծ յոյս է տածում,

որ նրա բարի և հզօր ձեռքի տակ պիտի անցնեն դեռ շատ ու շատ անտէր, բախտագուրկ երեխաներ։

Այո, 52,000 մարդկային հոգի խաւարի և տգիտութեան ճանկերից փրկել և հասարակութեան համար պիտանի անդամ դարձնել։

Որպիսի՜ վեհ գործ։

Ի՜նչ երջանիկ մարդ։

Ն. Դ.

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱԿԱՆ

XX. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ա) ԳՆԵՐԸ (արժանացրած) *)

	II դ.	III դ.
Թիֆ. ուղ. Մոսկուա	24—40	15 ր.
» » Ս. Պետերբ.	27 ր. »	18 »
» » Վարշաւ	26 » »	18 »
» » Պոդվոլոչիսկ	25 » »	17 40 կ
» » Ալէքսանդրօվօ	28 » »	18 50 «
» » Վլադիվաստ.		
» » Ռոստով (Դոնի)		13—70
Վլադիկաւկազ. Պետեր. » »		14 40 կ.
Պետերբուրգից Պարիզ	60 »	37 35 կ.
Մոսկուայից Պարիզ . .	68 „	38 » »
Բաղուից Կիսլաւոդսկ	12 80	» » »
Բաթ.—Բաքու վճարում են . .	11 ր. 10 կ.	7 ր. 40 կ.
Թիֆ.—Կարս .	1 » 53 »	1 » 2 »
« Միխայ.	2 » 43 »	1 » 62 »
» Քութա.	4 » 8 »	2 » 72 »
» Փոթի	5 » 21 »	3 » 47 »
» Բաթում	6 » — »	4 » — «
» Աղստաֆ.	1 » 92 »	1 » 28 »
» Գանձակ	3 » 68 »	2 » 45 »
» Եւլախ	4 » 53 „	3 » 02 »
» Բաքու	8 » 10 »	5 » 40 »

բ) ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԲԱԳՈՒԻՑ—ԲԱԹՈՒՄ. Սովոր. գն.

վերստ		II դ.	III դ.
129	Հաջի-Քաբուլ . .	3.96	2.43
189	Քիւրդամիր . .	5.76	3.52
232	Ուջարի . . .	6.63	4.01
274	Եւլախ . . .	7.41	4.54
338	Գանձակ . . .	8.61	5.03
426	Աղստաֆա . .	10.13	6.26
513	Թիֆլիս . . .	11.36	6.97
585	Գորի . . .	12.38	7.59
627	Միխայլովօ . .	12.83	7.87
686	Կվիրիլի . . .	13.38	8.20
672	Քութայիս . .	13.71	8.41
714	Րիոն . . .	13.65	8.37
743	Սամտրէդի . .	13.91	8.53
804	Փոթի . . .	14.50	8.83
840	Բաթում . . .	14.84	9.01

Ռոստովից—Վլադիկաւկազ-Բաքու.

վերստ	ՌՈՍՏՈՎ	II դ.	III դ.
		Գներ	ը։
2	Զարեչնայա . .	—	—
10	Բաթայսկայա . .	— 23	— 15
34	Կաղալնիցկայա .	— 74	— 49
58	Ստեպնայա. . .	1.26	— 84
81	Կուշչեօվկա . .	1.74	1.16
99	Կիսլեակովկա. .	2.15	1.43
118	ԿՐԻԼՈՎՍԿԱՅԱ *) .	2.55	1.70
135	Պաւլովսկայա . .	2.91	1.94
151	Լէուշկովսկայա .	3.17	2.10
171	Տիխորեցկայա. .	3.60	2.47
192	Մալոռոսսիյսկայա .	3.89	2.57
211	Միրսկայա . .	4.14	2.76
229	ԿԱՎԿԱԶՍԿԱՅԱ . .	4.38	2.92
242	Գուլկեւիչի . .	4.56	3.04
257	Օտրադա-Կուբանսկ .	4.76	3.17
273	Կուբանսկայա . .	4.88	3.32
280	ԱՐՄԱՒԻՐ. . .	4.97	3.50
313	Կոնոկովո . .	5.70	3.80
335	Նիկոլայեւսկայա .	6 —	4 —
353	Բագասլովսկայա .	6.20	4.10
366	ՆԵՎԻՆՆԱՄԻՆՍԿԱՅԱ.	6.30	4.20
385	Բարսուկի. . .	6.40	4.40

*) 1905 թ.ից հարիւրի 10 % այս գներին աւելացրած է.

*) Գլխաւոր կայարան. 2 բուֆեթ ունին.

410	Կուրսաւկա . .	6.90	4.60
428	Նագութսկայա .	7 —	4.80
446	Սուվորովսկայա .	7.20	4 84
466	ՄԻՆԵՐԱԼՆ. Վոդա.	7.50	5 —
490	Նեզլոբնայա . .	7.80	5.20
510	Զոլսկայա . .	8.10	5.40
535	Սալդաթսկայա .	8.20	5.60
554	ՊՐԱԽԼԱԴՆԱՅԱ. .	8.40	5.60
568	Կոտլեարեվսկայա .	8.70	5.80
584	Բարոկովո . .	8.80	5.90
599	Էյլխոտովո . .	9.—	6 —
611	Դար-Կոխ . .	9.15	6.10
631	Բեսլան . . .	9.30	6.20
652	ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ. .	9.60	6.40

Պետրովսկու գիծը Բեսլանից

652	Նազրան . .	45	30
669	Կարբուլախ . . .		
670	Սլեպցովսկայա .	1.04	40
679	Միխայլովսկի . .		
692	Սամաշկինսկայա	1.52	1.01
709	Ալխանյուրտսկայա		
734	Գրօզնա . .	2.18	1.47
882	Պետրովսկա . .	—	—
1004	Դերբէնտ . .	—	—
1081	Խաչմազ . . .	—	—
1221	Բալաջարի . .	—	—
1235	Բագու . . .	—	—

գ) ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԲԱԹՈՒՄԻՑ—ԹԻՖԼԻՍ.

20	Քաբուլէթի . .	— 44	—29
35	Նոթանէբի . .	— 77	— 52
49	Սուփսա . . .	1.05	— 70
68	Լանչխութի . .	1.47	— 98
75	Նիգոյէթի . .	1.62	1.08
88	Սաջաւախո . .	1.91	1.27
97	ՍԱՄՏՐԷԴԻ . .	2.09	1.39
108	Կոպիտնարի . .	2.23	1.55
125	ՌԻՈՆ . . .	2.69	1.75
	Ռիոն—Քութայիս .	— 23	— 10
132	Աջամէթի . .	2.85	1.98
154	ԿՎԻՐԻԼԻ . . .	2.87	2.10
3"6	Զիրուլի . . .	2.95	—
175	Բելոգորի. . .	3.30	2.1?
184	Մարելիսի . .	—	—
—	Ցիպա . . .	—	—
—	Վալխանինո . .	-	—
19	ՄԻԽԱՅԻԼՈՎՈ . .	2.45	2.57
229	Գոմի . . .	3.45	2.74
243	Քարելի . . .	3.65	3.16
260	ԳՈՐԻ . . .	4.17	3.33
273	Գրակալի. . .	4.60	3.60
285	Կասպի . . .	5.05	3.76
300	Քսանկա . . .	5.55	3.86
310	ՄՑԽԵԹ . . .	5.85	3.90
320	Աւճալա . . .	5.93	3.95
330	ԹԻՖԼԻՍ . . .	6 —	4 —

ԹԻՖԼԻՍԻՑ—ԲԱԳՈՒ.

337	Նաւթլուղ . .	—33	— 10
350	Աղ-Թաքլի . .	—45	— 30
366	Ղարայեազ . .	—80	— 53
387	Սօւխ-Բուլաղ . .	1.20	— 84
394	Փօյլի . . .	1.62	1.08
408	Աղստաֆա . .	1.92	1.28
427	Թօուզ . . .	2.33	1.55
452	Ձեգամ . . .	2.87	1.91
474	ՇԱՄՔՈՐ . . .	3.35	2.23
496	Ելիսաւետպօլ .	3.60	2.45
513	Դալ-Մահմադլի .	3.90	2.60
536	Գերան . . .	4.22	2.81
559	Եւլախ . . .	4.53	3.24
583	Լեաքի . . .	4.48	3.24
602	ՈՒՋԱՐԻ . . .	5.10	3.40
626	Մուսուսլի . .	5.70	3.80
645	Քիւրդամիր . .	6 90	4 —
668	Սագիրի . . .	6.—	4 10
692	ՂԱՐԱՍՈՒ. . .	6.30	4.20
716	Հաջի-Քաբուլ . .	6.60	4.40
733	Նաւագի . . .	6.90	4.60
766	Ալեաթ . . .	7.20	4.80
787	Սանգաչալ . .	7.50	5 —

812	Փութա . . .	7.80	5.20
830	Բալաջարի . .	7.90	5.40
840	ԲԱԳՈՒ . . .	8.10	5.40

ՏԻԽՈՐԵՑԿԻ — ՆՈՎՈՐՈՍԻՍԿ

12	Զելբաս . . .	37	17
27	Բէյսուգ. . . .	76	39
49	Վիսելկի . . .	1.38	40
68	Ստանիչնայա . .	1.91	98
90	Պլաստունովկա . .	2.54	1.30
100	Դինսկայա . . .	2.81	1.44
127	Եկատերինոդար . .	3.58	1.8
146	Աֆիպս . . .	4.11	2.10
156	Սեվերսկայա . .	4.39	2.24
167	Իլսկայա . . .	4.70	2.40
182	Լինէյնայա . .	5.13	2.61
198	Լարինսկայա . .	5.58	285.
208	Կրիմսկայա. . .	5.85	2.99
220	Բականսկայա . .	6.19	3.16
254	Նովոռոսիսկ. . .	7.15	3.66

Վերստ	ԹԻՖԼԻՍԻՑ—ՂԱՐՍ		
2	Նաւթլուխ.		
12	Սողանլուխ.	27—	18
34	Ջանդար.	77—	51
61	Սադախլօ.	1.35—	90
85	Ախտալա.	1 86	1.24
103	Սանահին.	2.25	–1.50
119	Քոլագերան.	2.57	—1.71
126	Ճահալի.	2 75	—1.83
141	Ղարաքլիսա.	3 08	—2.05
160	Համամլի.	3.47	—2 31
178	Ղօլթախչի.	3.71	—2.47
187	Ջաջուռ.	3.83	—2.55
206	ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԱՊՈԼ	4 08	—2.75
228	Ստ. Ղարաքեալ.	4.38	– 2.97
247	Բօշկադիկլեար.	4.64	—3.08
265	Ստալեանկա Մագրա.	4 88	—3.21
278	ՂԱՐՍ.	5.06	—3.27

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԱՊՈԼԻՑ—ԵՐԵՒԱՆ

—	ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԱՊՈԼ	—	—
24	Աղին	53 —	35
43	Անի	93 —	62
60	Ալագեօզ	1.29 —	86
77	Ղարա-Բուրուն	1.65	—1.10
90	Արաքս	1.95	—1.30
100	Սարդար-Աբաթ	2.16	—1.44
120	Էջմիածին	2.60	—173
132	Ուլուխանլու	2.85	—1.90
145	ԵՐԵՒԱՆ	3.12	—2.59

ԵՐԵՒԱՆ-ՆԱԽԻՋԵՒԱՆ

13	Ուլուխանլու
21	Իմանշալու
29	Ղամարլու
40	Շարադլու
50	Արարատ
62	Աշտարակ
74	Վեյլիտաղ
85	Նորաշէն
92	Տաշալու
110	Շախտախտ
122	Ղարղալու
136	Բաշբաշի
148	Նախիչևան:

դ) ՓՈՍՏԱՅԻՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

1. ԿԱՐՍԻՑ—ԿԱՂԶՈՒԱՆ (71 վերստ)

Ձարմալի	20	վ.
Վերին-Ղամարլու	20	"
Ներքին Ղամարլու	16	"
Կաղզուան.	15	"

2. ՔԻՐԴԱՄԻՐԻՑ—ՇԱՄԱԽԻ (71 վերստ)

Ղարասաղկալ	18	վ.
Աղսու	15	"
Շեմադիկ	18	"
Շամախի	18	"

3. ԹԻՖԼԻՍԻՑ—ԴԷՊԻ ԹԵԼԱՒ ($163^3/_4$ վ.)

Օրխեւի	$10^1/_2$	վ.
Վազիանի	$13^3/$	"
Սարթաճալա	20	"
Կակաբեթ	21	"
Կազրէթ	$13^1/_2$	"
ՍՂՆԱԽ	$21^1/_2$	"
Բակուրցիխէ	$15^1/_2$	"
Մուկուզանի	17	"
Ախուրի	14	"
ԹԵԼԱՒ	16	"

4. ԹԻՖԼԻՍԻՑ—ՎԼԱԴԻԿԱՒԿԱԶ ($200^1/_2$ վ.)

Մցխեթ	$20^1/_2$	վ.
Ծիլկան	$14^3/_4$	"
ԴՈՒՇԷԹ	$17^1/_4$	"
Անանուր	$16^1/_4$	"
Փասանաուր	21	վ.
Մլեթ	$18^1/_2$	"
Գուդաուր		վ.
Կոբի.		"
Կազբէկ	$17^1/$	"
Լարս	$14^1/_2$	"
Բալթա	$17^1/_4$	"
ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ	$12^1/_4$	"

5. ԹԻՖԼԻՍԻՑ—ՄԱՆԳԼԻՍ (57 վ.)

Ցարախմելայ	15	վ.
Կօջոր	5	"
Գրիուտ	18	"
Մանգլիս	20	"

6. ԹԻՖԼԻՍԻՑ—ԱՂԲՈՒԼԱԽ (54 վ.)

Ցարախմելա	13	վ.
Բորբալա	11	"
Սագրաշէն.	15	"
Բելի-Կլիչ	13	"

7. ԵՐԵՒԱՆԻՑ—ԻԳԴԻՐ (56 վ.)

Էջմիածին Վաղարշապատ	18	վ.
Մարգարա	18	"
Իգդիր	19	"

8. ՄՈԶԴՈԿԻՑ—ԳՐԱԽԼԱԴՆԱՅԵԱՅ 51 վ.

Գալյուգայ	14	"
Եկատերինոգրադսկայա	20	"
Գրոխլադնայա	[illegible]	"

9. ՄՈԶԴՈԿԻՑ ՎԼԱԴԻԿԱՒԿԱԶ (75 վ.)

Մահմէդյուրթ	27	վ.
Աչալուկ	20	"
Կանտըշեսկայա	20	"
Բազորկինա	8	"

10. ՀԱՋԻԲԱԲՈՒԼԻՑ—ԼԵԱՆՔԱՐԱՆ (175 վ.)

Զուբովկ	14	"
Ղարաչալինսկ	15	"
Սալեան	20	"
Թազաքենդ	18	"
Անդրէեւկ	25	"
Գէօկ-թափա	23	"
Ղզլ-աղաչ	22	"
Ղումբաշի	17	"
Լեանքարան	20	"

11. ԵՒԼԱԽԻՑ—ՇՈՒՇԻ ԵՒ ԳՈՐԻՍ (193 վ.

Ղարամանլի	21	
Թառթառ	15	"
Կարաբուլինսկայա	18	"
Շախբուլաղ	11	"
Խոջանլի	19	"
Շուշի	19	"
Լիսագորսկայա	17	"
Աբդալար	20	"
Ջաղուբ	14	"
Խիզ	17	"
Գորիս	19	"

12. ԲՈՐԺՈՄԻՑ Ախալցխա Ախալքալաք, Արդահան և Օլթի (300 վ.)

Ստրաշնոկոպսկ	14	վ.)
Ացխուր	12	"
Ախալցխա	20	"
Ռուստավլի	18	"
Ասպինձա	12	"
Արաբէկովսկ	18	"
Ախալքալաք	17	"
Սուլդա	18	"
Ղարնաւալ	21	"
Զուրզունի	12	"
Քահրախաթուն	16	"
Ծլչեկ.	8	"
Արդահան	14	"
Քոմբ.	12	"
Դորդ-քիլիսա	22	"
Գանժուրէտա	24	"
Գեննակ	15	"
Օլթի.	26	"

11) ՏԱՃԿԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀՆԵՐԸ

ՍԱՐԱՂԱՄԻՇԻՑ—ՍԻՎԱՍ (723 վ.)

Ղարաղուրղան	34	"
Զիվին	6	"
Զանջակ	17	"
Արդոս	5	"
Քէփրիքէօյ	24	"
Հասան-Ղալա	13	"
Ղուրջուխ	17	"
Կարին	20	"
Աղասար	21	"
Քոչուկ Քաֆդարիչ	23	"
Բերնահարան	24	"
Խան-մադէն	26	"
Բայբուրդ	20	"
Ուրաշտի	23	"
Վուրլուկլեա	15	"
Ուչլու-Շէխրան	33	"
Զիրանդի	15	"
Մէրչմէկ	20	"
Վերին-ղարահիսար	32	"
Նղէրաս	29	"
Ինսու.	29	վ.
Գեթիու-գիտի	23	"
Սամայիլ	27	.
Քաղի-քէօրպու-Կամուրջ	26	"
Ֆոնտան	15	"
Թոխատ	50	"
Ծարտիշ	23	"
Հրդիունէր.	14	"
Ծնի-խան	22	"
Մէլիթէլ	19	"
Սիվաս	32	"

12) ԻԳԴԻՐԻՑ—ՎԱՆ (229 վ.)

Օրգովսկ	14	վ.
Զինգել	12	"
Ղարաբուլաղ	6	"
Բայազէթ	51	"
Քամարջիկ	23	"
Զորան-Եզիդ	22	"
Շաթր-քեանդ	28	"
Բերգան-ղալա	23	"
Մուրաք	30	"
Քեաչանի	24	"
Վան	28	"

13) ՍԱՐԻՂԱՄԻՇԻՑ—ԲԻԹԼԻՍ (377 վ.)

Հասան-ղալա	99	վ.
Խնուս-ղալա	177	"
Սեերան	21	"
Զաղքերուն	25	"
Խէյլբեան	37	"
Մուշ	25	"

14) ՂՈՒԼՊԻՑ—ՄԱԼԱԶԿԵՐՏ (184 վ.)

Փարնաուտ	25	վ.
Թանդարակ	20	"
Զադօ-ջամ	21	"
Ղարաքլիսա	28	"
Խամուր	16	"
Արաբալի	17	"
Դեգնիպ	33	"
Մալազկերտ	23	"

15) ՍԱՐԻՂԱՄԻՇԻՑ-ՄԱՄԱԽԱՑՈՒՆ (251 վ.)

Աղասար	157	"
Խանդարաբէյեկ	23	"
Ենիքոյ	17	"
Կոպ	22	"
Մամախատուն	17	"

ՓԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀ.

15) ԷՆԶԵԼԻԻՑ—ԹԷՀՐԱՆ (292 վ.) վ.

Փիրբազար	15	»
Ռաշտ	8	»
Մէնջիլ	65	»
Ղազվին	69	»
Թէհրան	135	»

16) ԹԻՖԼԻԶԻՑ—ԹԷՀՐԱՆ

Բագուով	1149	վ.
Ջուղայով	1135	»

17) ՆՈՐ-ՋՈՒՂԱՅՈՎ ԹԷՀՐԱՆ (674 վ.)

Մարանդ	60	»
Թաւրիզ ք.	68	»
Թուրքմանչայի	110	»
Լիանէք	30	»
Զէնջան	116	»
Սուլթանիէ	35	»
Ղազվին	120	»
Թէհրան	135	»

18) ՈՒՄԻԱՅ—ԽՈՅԻ և Շարաֆի վրայով Շահտախտի (230 վ.)

Թաղաքեանդ	15	վ.
Մէյրան	8	»
Շահբուլախ	15	»
Ղարազադէն	16	»
Խամազիան	16	»
Դիզա.	6	»
Խօյի	16	»
Ղարաթափա	20	»
Չիչափ	20	»
Դիլման	8	վ.)
Ուլխարադ	7	»
Թամրա	4	»
Գարդամիզ	3	»
Րիաչի	15	»
Հաջի-Իսամի	15	»
Ասկեար-Արաբ	9	»
Հեարդարադ	12	»
Ղարաանլի	4	»
Ուրմիա	9	»

Անգղիական մինիստր—հայասէր - Ջեմս Բրայսը

բ) ՆԱՒԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

ԳՆԵՐԸ

Սեւ, Ազովեան եւ Կասպից ծովի վրայ

	II. կարգը	III. կարգը
Բաթումից՝ Տագանրոգ, Կերչ և Տեմրիւկ	6ր. 25 կ.	3ր. 80 կ.

ԽՐԻՄԻ ԵՒ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԳԾԵՐԸ

		II. կարգը	III. կարգը
Օդեսայից	Սեւաստ.	9 ր.	3 ր. 20կ.
»	Եալթա	11 »	3 » 60
»	Քերչ	15 »	5 » 20
»	Փոթի	30 »	9 » 60
»	Բաթում	30 ր. 50կ.	9 » 80

ԿԱՍՊԵԱՆ ԾՈՎԻ ՎՐԱՅ

		II. կարգը	III. կարգը
Հաշտարխ.	Պետրովսկ	11 ր.	5 ր. 50կ.
	Ալէքսանդր.	10 »	5 »
»	Դարբանդ	13 »	6 » 40
»	Բագու	19 »	7 » 70
Ալէքսանդրով. մինչև Պետրով.		15 ր. 8կ.	
Նիժնից Ցարիցին		16 ր. 70կ.	7 » 95
»	Հաշտարխ.	20 » —	9 » 80

(Ամերիկայի տեսակի շոգենաւերով մինչև Հաշտարխան 15 ր. 65 կ. 7 ր. 50)

ԴԷՊԻ ԱՐԵՒԵԼՔ

Շոգենաւային երթևեկութիւնը Բաթումի, Օդեսայի և Կ. Պոլսոյ մէջ։

Օդեսայից } Սևաստոպոլից { Կ. Պոլիս 15ր. 4կ.

ՕԴԵՍԱՅԻՑ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

		II. կարգը	III. կարգը
Պորտսայիդ (Եգիպտ.)		54ր. 50կ.	15ր. 25կ.
»	Ադէն (Արաբ.)	220	51 » —
»	Սինգապ. (Հնդկ.)	443	108 » —
»	Շանխայ (Չինաս.)	551	139 » —
»	Նագասս (Չինաս.)	574	144 » —
»	Խանկոյ և Վլադի.	600	150 » —

—

ԳՆԱՑՔԸ

Բաթումից գնում է,

Երեքշաբթի օրերը։ Կէս օրից յետոյ ժ, 4-ին ուղիղ գծով մտնում է Սուխումի և Նովորոսիյսկի նաւահանգիստները։

Հինգշաբթի օրերը։ Կէս օրուայ ժամը 4-ին ուղիղ գծով, Նովորոսիյսկի և Կերչի վրայով։

Շաբաթ օրերը։ Երեկոյեան 8 ժամին շրջանառու ընթացքով (обходн. рейсъ) բոլոր նաւահանգիստները պտտելով։

Երկուշաբթի օրերը։ Երեկոյեան 7 ժ. արտասահմանեան գնացքով դէպի Կ. Պոլիս։

Գալիս է Բաթում.

Երկուշաբթի առաւօտը, Օդեսայից ուղիղ գծով, Կերչի և Սուխումի վրայով։

Չորեքշաբթի առաւօտը, Օդեսայից ուղիղ գծով Կերչի և Նովորոսիյսկի վրայով։

Ուրբաթ երեկոյեան Օդեսայից շրջանառու ընթացքով։

Կիրակի օրերը, առաւօտ. Կ. Պոլսից։

Փոթիոյ գնում է Բաթում.

Երեքշաբթի առաւօտը ժամը 9-ին։

Ուրբաթ երեկոյեան կէս գիշերին։

Շաբաթ առաւօտեան ժամը 9-ին։

Բաթումից գնում է Փոթի.

Չորեքշաբթի և կիրակի օրերը, նաև Փոթուց գալուց յետոյ։

Բացի այդ ամեն շաբաթ Օդեսայից գալիս են և գնում Փոթի երթևեկող ապրանքակիր և մարդակիր նաւեր։

XIX. ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

Թիֆլիսի մի քանի հիւանդանոցների, հայ բժիշկների եւ փաստաբանների հասցէները։

1) Հիւանդանոցներ

Կոյրերի բուժարանը—Սապեօր. փողոց։

Մանկաբարձական հիւանդանոցը—Նիգոյեւսկայա փողոց։

Միքայէլեան հիւանդանոցը — Միքայէլեան փողոց։

Քաղաքային կեղծոնական հիւանդանոցը-Մուխրանսկայա փողոց։

Բժ. Բագրատ Նաւասարդեանի ակնհ. հիւանդանոցը՝ Կուկիա Վորոնցովի արձանի դիմաց։

2) ԲԺԻՇԿՆԵՐ №

Աւետիսեան Մին. Գարր., Սոլոլակ. 17
Աւթանդիլեան Միքայէլ Զաք. Գրիբոեդ. փողոց . . —
Բաքայեան Աւետիք Մկրտ. Սերգէեւսկայա . . . 14
Բաքանասեան Զաք. Իկ. Կադետեան փողոց . 2
Բաբեան Գէորգ Սարգսեան Սիմէոնովսկայա . . . 22
Գասպարեան Յովհան. Աստուածատ. Սոլոլակ, սեպ. տունը
Լունկևիչ Միքայէլ Մկրտ. Կրիլովսկայա . . . 6
Կարապետեան Աղէքսանդր Բար. Միքայէլեան փող. . 107
Զարգարեանց Արիստ. Հայրապ. Սերգէյեւսկ. . . . 18
Մայսուրեանց Սամսոն Կարապ. Լորիս-Մելիք. փող. . . —
Ղասումեան Նիկողայոս Կարապետ. Միքայէլեան . . . 118
Շահպարոնեան Միքայէլ Սարգսեան Սոլոլակի փողոց . . —
Ռոտինեան Աբգար Մարկոսեան Գոլովինսկի պր. . . 41
Ստեփանեան Գերաս. Նիկիտ. Վօրոնցովսկի . . . 5
Տէր-Մկրտչեան Մկրտ. Սոլոլակ . . —
Քոչարեան Գրիգոր Արտ. Սադովայ. . . . . —
Քանանեան Միքայէլ Զուրաբեան Օրբելիանսկայա . . . 27
Օրբելի Դաւիթ Յովսէփեան Նարերեժնայա . . 30
Մակարեանց Գրիգ. Մարտ., Նիկոլայ. 51

3) ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐ

Աթաբէգեան Գրիբոեդ. 25
Աբրահամի Սեննեքերիմ Մարգ. Սոլոլ. տ. Արարատեանի։
Աստուածատրեան Միքայէլ Պօղոսեան Սուդեբ. փող. № 10
Բարխուդարեան Արշակ Չաւչավաձ. փող. տ. 12
Ղարարէգեան Աղէքսանդր Յովհ. Սոլոլակսկ. . . . —
Շանշեան Վասիլ Գրիգ. Սերգեեւսկ № 5.
Զմշկեան Յարութիւն Սարգս. Սուդէբ. փ.
Սպենդիարեան Յովհաննէս Սապերնայա փողոց.
Քալանթարեան Քալանթար Նագորնայա . . .
Քալանթարեան Նիկողայոս. Անդր Կոնսուլսկայա . . . —

Օտարազգի մի քանի փաստաբաններ

Օպոչինին Պ. Ա. Լաբորատորնայա. —
Տուրկեւիչ Ե. Մ. Ստարո-Արս. . 10
Շեալիէ Գրիբոեդ. և Զաւչ. փող. անկ.

—

Այս տարուայ մեր աշխատասիրած և հրատարակած «ԾՈՑԻ», «ՍԵՂԱ-
ՆԻ» և «Армянскій календарь съ предсказаніями» ՕՐԱՑՈՅՑՆԵՐԸ
վաճառվում են հետևեալ տեղերում։

ՏՓԽԻՍ. Նշանաւոր գրավաճառների մօտ և բոլոր թղթեղէնների խանութներում։
ԳԱՆՁԱԿ. Աղա Աղալեանի։
ԲԱԳՈՒ. Կարապետ Բունիաթեանի և Գիւլբասարեանների մօտ։
ՇՈՒՇԻ. Բագրատ Տէր-Սահակեանի, Ղևոնդ Ասրիեանի և Արամ Դաւթեանի։
ԱՐՄԱՒԻՐ. Գաբրիէլ քահ. Թումէլեանի։
ՆՈՐ-ՆԱԽԻՋԵՒԱՆ. Մինաս քահ. Ղումաշեան։
ԵՐԵՒԱՆ. Եղբ. Յովհաննիսեանների խանութում։
ՆՈՎ.ՈՐՈՍՍԻՍԿ. «Պոնտ-օղլի» Ծխախոտի խանութում։
ՕԴԵՍՍԱ. Դուլակեանի ծխախոտի խանութում։
ՂԱՐՍ. Գրիգոր Ղազարեանի։
ԱԽԱԼՑԽԱ. Յովհաննէս Գրիգորեանի։
ԱԽԱԼՔԱԼԱՔ. Եղբ. Մաղաքեանների և Տօնականեանների։
ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԱՊՕԼ. Աբրահամ Մալխասեանի։
ՄՈԶԴՈԿ. Անդ. Ասլամազեանի։
ԽՍՊԱՀԱՆ. Րաֆֆի ընկ. գրասենեակը։
Կ. ՊՕԼԻՍ. Գ. Բաղդասարեանի։
ԽԱՐԲԻՆ (Մանջուրիա) Միքայէլ Յ. Պարախանեանի։
ԱՄԵՐԻԿԱ. Ուստր քաղաքի Հայոց Ընթերցասիրաց ընկ. գրատանը։

Մեծ քանակութեամբ գնողները ուղղակի դիմում են մեզ այս հասցէով—ԹԻՖԼԻՍ. Մակար Չմշկեան։

ՑՈՒՑԱԿ

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

ՀԱՍՑԵՆԵՐ

ՀԱՍՑԵՆԵՐ

ՀՈՎԻՒ

Հոգեւոր-բարոյական, հասարակական եւ մանկավարժական շաբաթաթերթը հրատարակւում է շաբաթը մի անգամ, կիրակի օրը

Տարեկան բաժանորդագինը . . .	4 ռ.	
Կէս տարուանը	2 ռ.	50 կ.
Ամսական	—	40 »

Խմբ.-Հրատար. Եզնիկ ա. ք. Երզնկեան։

Հասցէն. Тифлисъ, Редакція „Овисъ".

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1907 թ.

ԽԱԹԱԲԱԼԱ

Երգիծաբանական-սատիրական պատկերազարդ շաբաթաթերթի

Տարեկան գինը՝	Թիֆլիսում	4 ր.	դուրսը՝	5 ր.
Կէս տարուանը	»	2 »	»	2 » 50 կ.
Երեք ամսուանը	»	1 »	»	1 » 25 »
Մի »	«	— » 40 կ.	»	— » 50 »

Ընդունում ենք ամեն լեզուներով յայտարարութիւններ։

Հասցէն. Тифлисъ, Редакція „Хатабала".

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ի. Ե. ԳԱՅԴԱՄԱԿԻՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ

Պատիւ ունի յայտնելու յարգելի հասարակութեանը, որ ինքը ձեռք է բերել Գ. Ի. Պալլիզէնի թղթի գործարանի ակցիոներական ընկերութեան վարչութեան, Րօկեմսկու թղթի գործարանի ընկերութեան և Կօչելեվսկիների գործարանների ընկերութեան Անդրկովկասի բոլոր պահեստներում ունեցած ապրանքները։

Բացի դրանից Առևտրական Տունը ներկայացուցիչ է Ֆինլանդական լաւագոյն գործարանների—Կիմմենէ Կուզանկօսկու և Վոյկա ընկ., որ մշակում են պօստային, գրելու, տպագրութեան, ալբոմի և ուրիշ տեսակ թղթերի բոլոր տեսակները՝ տարեկան 6000000 ռուբլուց աւելի գումարի. Նոյնպէս և ռուսական գանձարանների— Գօրբատսկու, Սպօսօբինի և Կրօտօվի թղթի գործարանների ընկերութիւնների, որոնք մշակում են պօստի, գրելու և այլ թղթերի ամենալաւ տեսակները, և Ն. Ն. Բրուկերի թղթի գործարանի, որը մշակում է փաթաթելու թղթեր։ Յանձնարարելով վերոյիշեալ գործարանների թղթերը, խոնարհաբար խնդրում եմ յարգելի գնողներին դարձնել իրանց բարեհաճ ուշադրութիւնը և յարգել մեզ իրանց պատուէրներով, որոնք կը կատարվեն ճշտութեամբ և լիակատար բարեխղճութեամբ։

Թիֆլիս, Գօլօվինսկի պրօսպէկտ, տուն Մանթաշեանի։

СЧЕТНАЯ МАШИНКА

УЧЕБНОЕ ПОСОБІЕ съ методикою,

І. З. АРАРАТЯНА.

удостоенное **ПОХВАЛЬНАГО ЛИСТА** въ учебномъ отдѣлѣ **МЕЖДУНАРОДНОЮ ЭКСПЕРТНОЮ КОМИССІЕЮ** на выставкѣ **„ДѢТСКІЙ МІРЪ“.**

РЕКОМЕНДУЕТСЯ: какъ пособіе для училища и родителей къ точному конкретному преподаванію словеснаго и письменнаго счисленія отъ 1—999, ариѳметическихъ дѣйствій; сложенія, вычитанія, умноженія и дѣленія. По этому пособію вышеуказанное проходится сознательно въ 2 3 урока; цѣна 15 р., съ перес. 17 р.

ВЫШЛИ ИЗЪ ПЕЧАТИ И ПРОДАЮТСЯ

1) Для учителей и родителей **КОНКРЕТНАЯ МЕТОДА** преподаванія курса ариѳметики въ азбучномъ и младшихъ отдѣленіяхъ, цѣна **40** к.
2) **„УЧЕБНИКЪ ЗАДАЧНИКЪ ТЕТРАДЬ“**, въ двухъ частяхъ по 5 к.
3) **ТЕТРАДИ** къ означенному методу для домашнихъ и классныхъ работъ въ 2 ч. по 5 к.; изготовляется особой конструкціи **РУЧКА** для тетради— задачника и тетрадей.

ԾԽԱԽՈՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏԱՆ

„Ն. Ի. ԲՈԶԱՐՋԵԱՆՑ ԵՒ ՈՐԴԻՔ“

Թիֆլիս, Վերա, սեպհ. տուն։

(Ֆիրման գոյութիւն ունի 1858 թուականից և արժանացել է բարձր պարգևների):

Գործարանն արդիւնաբերում է ընտիր տեսակի ծխախոտ և ծխախոտ-գլանակներ.

Ծխախոտը (табакъ) *ֆունտը* 56 *կ. մինչ.* 13 *րուբլի.*

Գլանակները (папиросы) 1000—*հատը* 3 *ր. մինչ* 30 *ր.*

Օտարաքաղաքացոց պատուէրները կատարւում են ամենայն ճշտութեամբ և հնար եղածի չափ շուտով։

Վաճառականներին տրւում է առանձին զիջում.

Յանկացողներին ուղարկւում է պրէյս-կուրանտ։

Գործարանը տեղափոխուած լինելով նոր ընդարձակ շինութիւն, հնար ունի բոլոր պահանջներին լիուլի բաւականութիւն տալու։

Նախազգուշացում: Ամենայն տեսակ խաբեբայութիւններից զգուշանալու համար Առևտրական Տունը խնդրում է առանձին ուշադրութիւն դարձնել գործարանի նշանի և **„Н. И; Бозарджіанцъ съ С-ми“** *մակագրութեան վրայ։*

Գործարանի նշանը

Գործարանի հեռախօս № 765.

Խանութի հեռախօս № 181.

Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն

ԵՓՐԵՄ Յ. ԾԱՏՈՒՐԵԱՆԻ

Թիֆլիս, Դվորցովոյի փողոց:

Վ Ա Ճ Ա Ռ Վ Ո Ւ Մ   Ե Ն

ՎԵՆՆԱՅԻ ԱԹՈՌՆԵՐ ամեն տեսակի:

ՊԱՍՏԱՌՆԵՐ մեծ քանակութեամբ—կտորը սկսած 9 *կոպէկից մինչև* 8 *րուբլի:*

ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ (նաւթի, սպիրտի և էլեքտրական) զանազան տեսակի և ձևի ԼԱՄՊԱՆԵՐ իրանց պատկանեալ պարագաներով:

Նաև ԲԵՆԶԻՆԻ ՄՇՏԱԿԱՆ ԱՆՇԷՋ ՎԱՌՈՒՈՂ մոմեր:

ԲՐՈՆԶԵԱՑ ամենաընտիր մոմակալներ և ժամաքամաններ իրանց պարագաներով:

ԼՈՒՍԱՄՈՒՏՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ապակու վրայ կպցնելու ԳՈՒՆԱՒՈՐ ԹՂԹԵՐ, որը փոխարինում է գունաւոր ապակիներին:

Օտարաքաղաքացիք և թէ տեղացիք պատուէրները ստանում են ամենաճշգրտութեամբ, շուտափոյթ և մատչելի գներով:

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ԲԺՇԿԱՊԵՏ Բ. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆՑ

Հիմնված 1880 *թ.*

(ԿՈՒԿԻԱ, ՎՈՐՈՆՑՈՎԻ ԱՐՁԱՆԻ ՀԱՆԴԷՊ)

Ամեն օր, բացի կիրակի օրերից:

Ա Ռ Ա Ւ Օ Տ Ն Ե Ր Ը

Բ. Ա. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ—11—12 *ժ. վիրաբուժութեան, վեներական (սիֆիլիս) և միզասեռ. հ.*

Կ. Մ. ՋԻԿՈՎԱՆԻ – $9^{1}/_{2}$ – 10 *ժ. աչքի, ներքին և նեարդային:*

Մ. Գ. ԱԻԵՏԻՍԵԱՆՑ—11—12 *ժ. մորթու, վեներակ և վիրաբուժութիւն:*

Զ. Ի. ԲԱԲԱՆԱՍԵԱՆՑ—10—11 *ժ. մանկաբարձութեան, կանանց և երեխայոց հ.:*

Կ. Ի. ԳԶԵԼԻԵՎ – 12—1 *ժ. ականջի, քթի և կոկորդի հ.*

Ա. Գ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆՑ—1—$1^{1}/_{2}$ *ժ. ներքին և երեխայոց:*

ԿԻՆ-ԲԺԻՇԿ Ա. Ի. ՇԶԵՐԲԻՆԻՆԱ—$1^{1}/_{2}$—2 *ժ. մանկաբարձութեան և կանանց հ.*

Գ. Յ. ԳՈՒՐԳԵՆՕՎ—1—2 *ժ. կանանց հ. և մանկաբարձութիւն:*

Ե Ր Ե Կ Ո Ն Ե Ր Ը

Ա. Մ. ՓՈՒՂԻՆՕՎ—5—6 *ժ. ներքին և երեխայոց հ. և ծաղկահատ.:*

Վճարը 50 *կ. չքաւորները ձրի: Համախորհրդի (կօնսիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին:*

Հիւանդանոցի կառավարիչ՝

Բժշկապետ Բ. Նաւասարդեան

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

„ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ“

ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԵՒ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1835 ԹՈՒԻՆ, Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳՈՒՄ։

Կովկասի համար գլխաւոր գործակալութիւնը գտնւում է Թիֆլիս, Բարեատինսկայա փողոց տուն Թումանովի № 6։ Տելեֆոն № 415 է։

Ռուսական անդրանիկ և միակ ընկերութիւնը, որը բացառապէս զբաղւում կեանքի (եկամուտի և դրամագլխի) ապահովագրութիւններով, հիմնուած է փոխադարձ սկզբունքների վրայ։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆ ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 38,000,000 *ռուբլի է*

ԸՆԴՈՒՆՒՈՒՄ Է ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1). Եթէ ապահովագրողը մեռնի դրամագլխի ժառանգութիւն.

2). Որդոց օժիտի և կամ ծերութեան ժամանակ ստանալու որոշ դրամագլուխներ։

3), Կենդանի ժամանակ ստանալու, այրիներին թոշակ որդոց կրթութեան, նոյնպէս և յուղարկաւորութեան ծախսի և այլ տեսակ կեանքի համար դրամագլուխներ։

Ընկերութիւնը իւր գոյութեան 72 տարուայ ընթացքում տուել է միայն մահուանից յետոյ ղանազան անձերի աւելի քան 32.000,000 *ռուբլի փող։*

Կեանքի ապահովագրութեան օգուտը և նոյն իսկ անհրաժեշտութիւնը ոչ միայն հաստատուած և ընդունած է արտասահմանում, ուր գրեթէ չի կարելի գտնել մի ընտանիք, որ չունենայ մի պայմանաթուղթ մահուանից յետոյ կամ կեանքի ընթացքում գումարներ ստանալու համար, այլ և մեզ մօտ Ռուսաստանում գործնական մարդիկ համոզուելով ապահովագրութեան օգտակարութեան մէջ միանում են այնպիսիների հետ, որոնք ընդունում են այն միաքը թէ ընտանիքն ապահովացնելը մարդուս ամենանուիրական պարտականութիւններից մէկն է։ Այդպիսիները մեծ հաճոյքով և յաճախ դիմում են ընկերութեանս դրամագլուխներ ապահովագրելու համար։

Ապահովագրուողների դիվիդենտը, որ ապահովացրուած են եղել 5 տարուց ոչ պակաս, 1905 թ. եղել է 14%։

40) *Պատի («Մրիածանի») օրաց.* 1892 *թ.* . . . . 20 »
41) » » » 1893 » . . . 20 »
42) » » » 1894 » . . . 20 »
43) » » » 1895 » . . . 20 »
44) » » » 1896 » . . . 20 »
45) » » » 1897 » . . . 20 »
46) » » » 1898 » . . . 40 »
47) » » » 1899 » . . . 40 »
48) » » » 1900 » . . . 40 »
49) » » » 1901 » . . . 40 »
50) » » » 1902 » . . . 40 »
51) » » » 1903 » . . . 40 »
52) » » » 1904 » . . . 40 »
53) » » » 1905 » . . . 40 »
54) » » » 1906 » . . . 40 »
55) „Армянскій Календарь“ съ предсказаніями на 1899 годъ . . . . по 20 »
56) » 1900 » . . . . » 20 »
57) » 1901 » . . . . » 20 »
58) » 1902 » . . . . » 20 »
59) » 1903 » . . . . » 20 »
60) » 1904 » . . . . » 20 »
61) » 1905 » . . . . » 20 »
62) » 1906 » . . . . » 20 »
63) » 1907 » . . . . » 20 »
64) *«Կենդանի թաղուած մեռած կարծեցեալների մասին»* . . . . 3 »
65) *«Աստղալից երկինքը և երկրագունդը»* . . . 5 »
66) *«Սահակ Պարթև» (վարքագրութիւն)* . . . 5 »

ԳԻՆՆ Է 30 Կ.

Մեծ քանակութեամբ գնողները դիմում են այս հասցեով—Тифлисъ. Книгопродавцу Макару Чимишкяну—
Tiflis (Kaukas), Librair Tschimchkian.

3112
S - 26